

**T.C.
SAKARYA ÜNİVERSİTESİ
SOSYAL BİLİMLER ENSTİTÜSÜ**

**ÖĞRETMEN ADAYLARININ KPSS SINAVINA
İLİŞKİN GÖRÜŞLERİ
(ANKARA ÖRNEĞİ)**

YÜKSEK LİSANS TEZİ

Seda ODABAŞ

**Enstitü Anabilim Dalı: Eğitim Bilimleri
Enstitü Bilim Dalı : Eğitim Programları ve Öğretimi**

Tez Danışmanı: Yrd. Doç. Dr. Ahmet ESKİCUMALI

TEMMUZ-2010

T.C.
SAKARYA ÜNİVERSİTESİ
SOSYAL BİLİMLER ENSTİTÜSÜ

ÖĞRETMEN ADAYLARININ KPSS SINAVINA İLİŞKİN
GÖRÜŞLERİ
(ANKARA ÖRNEĞİ)

YÜKSEK LİSANS TEZİ

Seda ODABAŞ

Enstitü Anabilim Dalı: Eğitim Bilimleri

Enstitü Bilim Dalı: Eğitim Programları ve Öğretim

Bu tez 08./07/2010 tarihinde aşağıdaki jüri tarafından oybirliği/oyçokluğu ile kabul edilmiştir.

Yrd.Doç.Dr.
Ahmet ESKİCUMALI
Jüri Başkanı

Kabul

Red

Düzeltilme

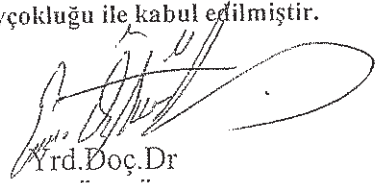

Yrd.Doç.Dr.
Murat İSKENDER
Jüri Üyesi

Kabul

Red

Düzeltilme

Yrd.Doç.Dr.
Ergün ÖZTÜRK
Jüri Üyesi

Kabul

Red

Düzeltilme

BEYAN

Yüksek lisans tezi olarak sunduğum ‘Öğretmen adaylarının KPSS sınavına ilişkin görüşleri’ adlı çalışmamın yazımında bilimsel ahlak kurallarına uyduğumu, başkalarının eserlerinden yararlanmam durumunda bilimsel normlara uygun olarak atıfta bulunduğumu, kullanılan verilerde herhangi bir tahrifat yapmadığımı beyan ederim.

Seda ODABAŞ

28.04.2010

ÖNSÖZ

Bu araştırmada öğretmen adaylarının Kamu Personeli Seçme Sınavına (KPSS) ilişkin görüşlerinin ne olduğu belirlenmeye çalışılmıştır. Araştırma konusunu şekillendirmede, beni yönlendirmede, ne zaman ihtiyacım olsa hiçbir zaman yardımını esirgemeyen, bana çeşitli kaynaklar sağlayarak yol gösteren Sayın Hocam, tez danışmanım Yrd. Doç. Dr. Ahmet ESKİCUMALI'ya; ölçek formunun oluşturulması aşamasında değerli görüşlerini benden esirgemeyen Sayın Hocam Prof.Dr.Hasan BACANLI ve Yrd. Doç. Dr. Hakan ATILGAN'a;sonsuz teşekkürlerimi sunarım.

Çalışma sürecinde bana sonsuz manevi desteği olan benim önümü açan ve bana her zaman destekçi olan annem, babam, kardeşlerime ve bu araştırma sürecinde bana her türlü desteği sağlayan tüm arkadaşlarıma teşekkür ederim.

Seda ODABAŞ

28.04.2010

İÇİNDEKİLER

KISALTMALAR	iii
TABLolar LİSTESİ	iv
ŞEKİLLER LİSTESİ	viii
ÖZET	ix
SUMMARY	x
GİRİŞ:	1
BÖLÜM 1: ÖĞRETMEN YETİŞTİRME VE ATAMA DÜZENİ	7
1.1.Öğretmenlik	7
1.2.Ülkemizde Öğretmen Yetiştirme Düzeni (1923-1981 Dönemi).....	9
1.2.1 İlkokullara Öğretmen Yetiştirme	9
1.2.2. Ortaokullara Öğretmen Yetiştirme	19
1.2.3. Liselere Öğretmen Yetiştirme	22
1.3. Ülkemizde Öğretmen Yetiştirmede Üniversiteler Dönemi	26
1.3.1. 1982-1997 Dönemleri Arasındaki Gelişmeler.....	26
1.3.2. 1997-2006 Dönemleri Arasındaki Gelişmeler.....	28
1.3.3.2006-2007 Düzenlemeleri	32
1.4.Ülkemizde Öğretmen Atama Düzeni	38
1.4.1.Öğretmen Açığını Kapatmada Uygulanan Bazı Geçici Çözümler.....	39
1.4.2. Öğretmen Atamalarına Yönelik Ülkemizde Uygulanan Sınavlar	42
1.4.3.Öğretmenlik Atamalarına Başvuru Çeşitleri	48
1.5. Avrupa ve Dünyada Öğretmen Yetiştirme ve Atama Düzeni	50
1.5.1. Fransa.....	51
1.5.2. Japonya	52
1.5.3.Almanya.....	53
1.5.4.Yunanistan	54
1.6. İlgili Araştırmalar.....	55

BÖLÜM 2: YÖNTEM	59
2.1. Araştırmanın Modeli	59
2.2. Evren	59
2.3.Örneklem.....	59
2.4. Verilerin Toplanma Aracının Geliştirilmesi ve Uygulanması	61
2.5. Verilerin Analizi ve Yorumlanması.....	67
BÖLÜM 3: BULGULAR VE YORUM	68
3.1. Birinci Alt Probleme İlişkin Bulgular	68
3.2. İkinci Alt Probleme (Birinci Denenceye) İlişkin Bulgular	94
3.3. Üçüncü Alt Probleme(İkinci Denenceye) İlişkin Bulgular	95
3.4. Dördüncü Alt Probleme (Üçüncü Denenceye) İlişkin Bulgular	98
3.5. Beşinci Alt Probleme (Dördüncü Denenceye) İlişkin Bulgular	99
SONUÇ VE ÖNERİLER	102
KAYNAKÇA	107
EKLER	118
ÖZGEÇMİŞ	150

KISALTMALAR

- DMS** : Devlet Memurluk Sınavı
KMS : Kurumlar İçin Merkezi Eleme Sınavı
MEB : Milli Eğitim Bakanlığı
YÖK : Yüksek Öğretim Kurulu
ÖSYM : Öğrenci Seçme ve Yerleştirme Merkezi
N : Madde Sayısı
p : Anlamlılık Düzeyi
sd : Serbestlik Derecesi
f : Frekans

TABLO LİSTESİ

Tablo 1	: Köy Enstitüleri ve kuruluş yerleri	18
Tablo 2	: Örneklemeye İlişkin Bilgiler.....	60
Tablo 3	: Ölçek Formuna Ait Madde Toplam Korelasyonları	62
Tablo 4	: Serpilme Diyagramı	64
Tablo 5	: Varimax Döndürme Sonucu Faktör Yüklerinin Kareleri Toplamı	64
Tablo 6	: Anova Tukey Ölçeğinin Toplanabilirliği Testi	65
Tablo 7	: Faktör Yüklerinin Dağılımı Tablosu	66
Tablo 8	: ‘Hayatıma yön vermemde aşmam gereken en önemli engel KPSS’dir.’ maddesine ilişkin öğretmen aday görüşleri.....	68
Tablo 9	: ‘KPSS hazırlık sürecinde zaman zaman psikolojik gerilimler yaşıyorum.’ maddesine ilişkin öğretmen aday görüşleri.	68
Tablo 10	: ‘KPSS hazırlık sürecinde zaman zaman psikolojik gerilimler yaşıyorum.’ maddesine ilişkin öğretmen aday görüşleri.	69
Tablo 11	: ‘Geleceğimin sınavda göstereceğim başarıya bağlı olduğunu bilmek beni kaygılandırıyor.’ maddesine ilişkin öğretmen aday görüşleri.....	70
Tablo 12	: ‘Hayatıma dair vermem gereken birçok kararı KPSS yüzünden sürekli erteliyorum.’ maddesine ilişkin öğretmen aday görüşleri.....	71
Tablo 13	: ‘Aldığım eğitime rağmen öğretmenlik mesleğini yapamama ihtimali beni üzüyor.’ maddesine ilişkin öğretmen aday görüşleri.	71
Tablo 14	: ‘Atanamazsam ailemi hayal kırıklığına uğratacağıma inanıyorum.’ maddesine ilişkin öğretmen aday görüşleri.....	72
Tablo 15	: ‘KPSS sonucunda atanamazsam aileme yük olacağım.’ maddesine ilişkin öğretmen aday görüşleri....	73
Tablo 16	: ‘KPSS hazırlık sürecinde aileme yük olduğum için üzüntü duyuyorum.’ maddesine ilişkin öğretmen aday görüşleri.....	74
Tablo 17	: ‘KPSS sonucu atanamama ihtimalimi düşünmek beni çok tedirgin ediyor.’ maddesine ilişkin öğretmen aday görüşleri.	75
Tablo 18	: ‘KPSS’yi kazanamamam durumunda çevremdeki insanlara (akraba,komşu, arkadaş vb.) mahcup olacağım.’ maddesine ilişkin öğretmen aday görüşleri.....	76
Tablo 19	: ‘Atanamadığım her yıl kendimi beceriksiz ve çaresiz hissediyorum’ maddesine ilişkin öğretmen görüşleri.	76
Tablo 20	: ‘Bu sınavdan nefret ediyorum.’ maddesine ilişkin öğretmen aday görüşleri.....	77

Tablo 21 : KPSS’ye çalışmayıp eğlendiğim her an suçluluk duygusu yaşıyorum.’ maddesine ilişkin öğretmen aday görüşleri.....	78
Tablo 22 : ‘Sosyal hayatıma yönelik pek çok şeyi(gezi, arkadaş sohbetleri, kitap okuma, sinema tiyatro, tv seyretme vb) KPSS’den dolayı sürekli erteliyorum.’ maddesine ilişkin öğretmen aday görüşleri.....	79
Tablo 23 : ‘KPSS’den aldığım puanla öğretmen olarak atanamazsam tekrar KPSS’ye hazırlanacağım.’ maddesine ilişkin öğretmen aday görüşleri.....	79
Tablo 24 : ‘KPSS ile alan bilgisi ve alan bilgisi öğretimi ölçülmelidir.’ maddesine ilişkin öğretmen aday görüşleri....	80
Tablo 25 : ‘KPSS puanları hesaplanırken ağırlıklı lisans ortalaması, giriş puanı vb. bazı özelliklerinde puanlamada göz önünde tutulması gerektiğini düşünüyorum.’ maddesine ilişkin öğretmen aday görüşleri.	81
Tablo 26 : ‘KPSS’de sadece bilişsel beceriler değil duyuşsal becerilerinde ölçülmesi gerektiğini düşünüyorum.’ maddesine ilişkin öğretmen aday görüşleri.....	82
Tablo 27 : ‘KPSS’yi kazanmak için dershane, kurs seminer gibi destek etkinliklere katılmanın gerekli olduğuna inanıyorum.’ maddesine ilişkin öğretmen aday görüşleri....	82
Tablo 28 : ‘Eğer kursa gitmezsem KPSS’de başarılı olamayacağımı düşünüyorum.’ maddesine ilişkin öğretmen aday görüşleri.	83
Tablo 29 : ‘Sınava hazırlanmak ekonomik açıdan beni çok sıkıntıya sokuyor.’ maddesine ilişkin öğretmen aday görüşleri.....	84
Tablo 30 : ‘Sınava yönelik hazırlık için gerekli materyallere (kitap, test, deneme, kurs vb.)sahip olmak için birçok ihtiyacımdan fedakârlık yapıyorum.’ maddesine ilişkin öğretmen aday görüşleri.....	84
Tablo 31 : ‘KPSS de tıpkı ÖSYS gibi büyük bir rant sektörüne dönüşmüştür.’ maddesine ilişkin öğretmen aday görüşleri.....	85
Tablo 32 : ‘KPSS en nitelikli öğretmenleri seçme şansı sunar.’ maddesine ilişkin öğretmen aday görüşleri.....	86
Tablo 33 : ‘Bu şartlar altında (düşük maaş,iş bulamama, KPSS vb) tekrar bir şans daha verilse yeniden öğretmen olmayı seçerdim.’ maddesine ilişkin öğretmen aday görüşleri.....	86
Tablo 34 : ‘KPSS herhangi bir şaibeye (kopya, sınav sorularının çalınması vb) izin vermeyen adil bir sınavdır.’ maddesine ilişkin öğretmen aday görüşleri.....	87
Tablo 35 : ‘KPSS puanımla öğretmen olarak atanamazsam bile farklı memurluklara atanmak beni mutlu edecektir.’ maddesine ilişkin öğretmen aday görüşleri.....	88

Tablo 36 : ‘Eğitim fakültelerinde verilen eğitim bilimleri ile ilgili dersler KPSS için yeterlidir.’ maddesine ilişkin öğretmen adayđ görüşleri.....	89
Tablo 37 : ‘Eğitim fakültelerinde verilen genel kültür -genel yetenek ile ilgili dersler KPSS için yeterlidir.’ maddesine ilişkin öğretmen adayđ görüşleri.....	89
Tablo 38 : ‘KPSS’nin öğretmen adaylarına yönelik mevcut uygulanma biçimi (2 oturum şeklinde ve aynı gün olması) uygundur.’ maddesine ilişkin öğretmen adayđ görüşleri.....	90
Tablo 39 : ‘KPSS içeriği ile eğitim fakültelerinin müfredatđ örtüşmektedir.’ maddesine ilişkin öğretmen adayđ görüşleri.....	91
Tablo 40 : ‘KPSS öğretmen seçiminde uygun bir yoldur.’ maddesine ilişkin öğretmen adayđ görüşleri.....	92
Tablo 41 : ‘KPSS öğretmen adaylarının genel kültür- genel yetenek alanındaki bilgi düzeyini ölçmede yeterlidir.’ maddesine ilişkin öğretmen adayđ görüşleri.....	92
Tablo 42 : ‘KPSS öğretmen adaylarının eğitim bilimleri alanındaki bilgi düzeyini ölçmede yeterlidir.’ maddesine ilişkin öğretmen adayđ görüşleri.....	93
Tablo 43 : Araştırmaya katılan öğretmen adaylarının öğretmen atamalarında kullanılan KPSS’ye yönelik görüşlerinin cinsiyet değişkenine göre dađılımđ (T-Testi Sonuçları).....	94
Tablo 44 : Araştırmaya katılan öğretmen adaylarının öğretmen atamalarında kullanılan KPSS’ye yönelik görüşlerinin yaş değişkenine ilişkin tanımlayıcı istatistikleri.....	95
Tablo 45 : Yaş değişkenine göre varyansların homojenliği testi.....	95
Tablo 46 : Araştırmaya katılan öğretmen adaylarının öğretmen atamalarında kullanılan KPSS’ye yönelik görüşlerinin yaş değişkenine ilişkin varyans analizi (ANOVA).....	96
Tablo 47 : Araştırmaya katılan öğretmen adaylarının öğretmen atamalarında kullanılan KPSS’ye yönelik görüşlerinin yaşlarına göre çoklu karşılaştırma testi (Tukey HSD. Testi).....	97
Tablo 48 : Araştırmaya katılan öğretmen adaylarının öğretmen atamalarında kullanılan KPSS’ye yönelik görüşlerinin mezun olma/son sınıf olma değişkenine göre dađılımđ (T-Testi Sonuçları)	98
Tablo 49 : Araştırmaya katılan öğretmen adaylarının öğretmen atamalarında kullanılan KPSS’ye yönelik görüşlerinin KPSS’ye giriş sayısı değişkenine ilişkin tanımlayıcı istatistikleri.....	99
Tablo 50 : KPSS’ye giriş sayısına göre varyansların homojenliği testi	99

- Tablo 51** : Araştırmaya katılan retmen adaylarının retmen atamalarında kullanılan KPSS'ye ynelik gnrüşlerinin KPSS'ye girme sayısı değişkenine ilişkin varyans analizi (ANOVA) 100
- Tablo 52** : Araştırmaya katılan retmen adaylarının retmen atamalarında kullanılan KPSS'ye ynelik gnrüşlerinin KPSS'ye girme sayısına göre çoklu karşılaştırma testi (Tukey HSD. Testi)..... 101

ŞEKİL LİSTESİ

Şekil 1	: KPSS’de Genel Yetenek Testinin Kapsamı.....	46
Şekil 2	: KPSS’de Genel Kültür Testinin Kapsamı.....	46
Şekil 3	: KPSS’de Eğitim Bilimleri Testinin Kapsamı	47

Tezin Başlığı: Öğretmen Adaylarının KPSS Sınavına İlişkin Görüşleri (Ankara Örneği)	
Tezin Yazarı: Seda ODABAŞ	Danışman: Yrd. Doç. Dr. Ahmet ESKİCUMALI
Kabul Tarihi: 08.07.2010	Sayfa Sayısı: x(ön kısım) + 117(tez) + 33(ekler)
Ana bilim dalı: Eğitim Bilimleri	Bilim dalı: Eğitim Programları ve Öğretimi
<p>Bu araştırmanın amacı, öğretmen atamalarında kullanılan merkezi sınav uygulaması olan KPSS'ye yönelik öğretmen adaylarının görüşlerinin belirlenmesidir.</p> <p>Araştırmada genel tarama modeli olan betimsel araştırma modeli kullanılmıştır. Öğretmen adaylarının KPSS' ye yönelik düşüncelerini tespit etmek amacıyla öğretmen adaylarına araştırmacı tarafından geliştirilen 35 maddelik bir anket uygulanmıştır.Araştırmanın evrenini Ankara ilinde üniversite okuyan son sınıf öğrencileri ile mezun öğrenciler oluşturmaktadır.</p> <p>Araştırmanın örneklemini ise 2010 yılında yapılacak olan KPSS' ye girecek olan mezun ve son sınıf durumunda olan 627 öğretmen adayı oluşturmaktadır.</p> <p>Verilerin analizinde nicel yaklaşım kullanılmıştır. Veri toplama aracı olarak kullanılan anket SPSS programında değerlendirilmiştir. Cinsiyet ve mezun olup olmama değişkenleri bakımından anlamlı farka T Testi ile, yaş ve sınava girme sayısı değişkenleri bakımından anlamlı farka tek yönlü varyans analizi ile bakılmıştır. Ayrıca yüzde ve frekanslara da yer verilmiştir.</p> <p>Araştırma sonuçlarına göre öğretmen adaylarının KPSS'ye yönelik görüşlerinin genel itibariyle olumsuz olduğu görülmektedir. Öğretmen adaylarının çok büyük bir kısmı KPSS'yi hayatlarında aşmaları gereken en büyük engel olarak görürken, kendileri için bu kadar önemli olduğunu düşündükleri bu sınava aynı zamanda güvenmemekte, amacına hizmet ettiğine inanmamaktadır.</p> <p>Öğretmen atamalarında yapılan merkezi sınav uygulaması (KPSS) hakkında öğretmen adaylarının görüşlerinde cinsiyete göre anlamlı bir fark bulunamazken yaş, mezun olup/olmama ve sınava giriş sayısına göre anlamlı bir farklılık bulunmuştur.</p>	
Anahtar kelimeler: Öğretmen yetiştirme, Öğretmen adayı, KPSS	

Title of the Thesis: Examination of Prospective Teachers' Perceptions of KPSS (Ankara Sample)	
Author: Seda ODABAŞ	Supervisor: Assist. Prof. Dr. Ahmet ESKİCUMALI
Date: 08.07.2010	Nu. of Pages: x(pre text) +117 (body)+33(appendices)
Department: Education Sciences	Subfield: Education Programmes and Teaching
<p>The aim of this research is to determine the opinions of teacher applicants related to KPSS which is a centralized exam used for teacher appointments.</p> <p>The descriptive research model which is a general scanning model was used in this research. A questionnaire with 35 articles formed by the researcher was applied to the teacher applicants to determine their opinions related to KPSS. The population of this research was final year undergraduate and graduate students in Ankara. The research's sample consisted of 627 teacher applicants among final year undergraduate and graduate students taking the Public Personnel Selection Examination (KPSS) in 2010.</p> <p>The quantitative approach was used in data analysis. The questionnaire used as a tool of collecting data was evaluated by SPSS program. The significant difference in point of the variables of gender and the case of graduation (graduate or not graduate) was determined by T-test and the significant difference in point of the variables of age and the number of exams taken was determined by one-way analysis of variance. The percentage and frequencies were also specified.</p> <p>It has been understood from the results of research that the teacher applicants have adverse opinions related to KPSS in general. Most of them regard KPSS as the first obstacle that they must overcome in their lives; however they don't rely on this exam of which importance for them they know, and they don't believe that this exam serves its purpose.</p> <p>In the matter of centralized exam (KPSS) for teacher appointments, while any significant difference in point of gender hasn't been found, a significant difference in point of age, the case of graduation and the number of exams taken has been found.</p>	
Keywords : Teacher Training, Teacher Candidate, KPSS	

GİRİŞ

Eğitim hizmetlerinde birinci derecede belirleyici faktör “öğretmen”dir. Bu bakımdan, öğretmenlerin eğitim öğretim hedeflerine ulaşmada nitelik olarak yeterliliği ve bu niteliğini zaman içinde geliştirerek sürdürmesi son derece önemlidir.

Öğretmenlik bilindiği gibi toplum içindeki en etkili konumlardan biridir. Öğretmenler günlük çalışmalarını içersinde çocukların hayatlarında,doğrudan doğruya,öğrettikleri müfredat yoluyla, dolaylı olarak davranışları,tavırları,sahip oldukları değerler ve öğrencilerle ilişkileri ve onlara gösterdikleri ilgi yoluyla,büyük farklılıklar yaratabilirler ve yaratmaktadırlar (Taşdemir, 2007).

Türkiye’de öğretmen adaylarının sayısındaki hızlı artışa karşılık her yıl alınan öğretmen sayısının sınırlı olması seçme sınavı yapmayı zorunlu kılmaktadır.Millî Eğitim Bakanlığına öğretmen seçimi ve ataması ÖSYM’ce yapılan KPSS ile başlamakta, öğretmen olmak isteyenler bu sınavla elemeye tabi tutulmaktadır (MEB,2010). Kamu Personeli Seçme Sınavı (KPSS) bu amaçla yapılan bir sınavdır (Doğan ve şahin, 2009). Atama işlemleri ise; öğretmen adaylarının tercihleri, puanları ve ülke genelindeki ihtiyaç dağılımlarına göre Personel Genel Müdürlüğünün koordinesinde, Eğitim Teknolojileri Genel Müdürlüğünce hazırlanmış olan bir yazılım ile puan üstünlüğü esasına göre gerçekleştirilmektedir (MEB, 2010).

Bu sınav yürürlüğe konulmadan önce, öğretmen seçiminde farklı yöntemler uygulanmış olsa da daha sonraları merkezî sınavlar ağırlık kazanmıştır. Merkezî sınavların ağırlık kazanmasında başvuru sayısındaki artış ve yapılan sınavların daha nesnel olmasını sağlamak etkili olmuştur (Doğan ve şahin, 2009).

Öğretmen seçimi ve atamasında kullanılan KPSS ise yapıldığı şekliyle birçok eleştiriye maruz kalmaktadır (Baştürk, 2007; Tümkiye ve diğ. 2007;Gündoğdu ve diğ. 2008). Bu eleştirilerin başında sınavda öğretmen adaylarının üniversite başarılarının bir kenara itilerek sadece genel kültür-genel yetenek ve eğitim formasyonunun sınanması gelmektedir. Sınav öğretmen adaylarının, genel yetenek, genel kültür ve pedagojik formasyonunu ölçmeye yaramakta, alan bilgisini ise ölçmemektedir.Öğretmen adaylarının mesleki alanları ile ilgili hiç bir

değerlendirilmeye tabii tutulmadan “Temel Yurttaşlık”, “Tarih”, “Coğrafya” “Matematik”, “Türkçe” gibi derslerden sınava tabii tutulmaları öğretmen olarak atanmalarında etkili bir yol olarak gözükmemektedir.

Aslında MEB’in kendi bünyesinde alan sınavı yapmaya yönelik bir girişimi olmuştur. 25.12.2006 tarihinde “Kamu Görevlerine İlk Defa Atanacaklar İçin Yapılacak Sınavlar Hakkında Genel Yönetmelik”te değişiklik yapılmış ve yönetmeliğe “eğitim ve öğretim hizmetleri sınıfına dâhil öğretmen kadrolarına, KPSS sonucuna göre alınan puanın %50’si ile Milli Eğitim Bakanlığınca yapılan alan seçme sınavı sonucunda alınan puanın %50’si esas alınarak atama yapılır” ve “Milli Eğitim Bakanlığı öğretmen ihtiyacı durumuna bağlı olarak sadece KPSS sonucuna göre de yerleştirme işlemi yapılabilir” şeklinde iki ayrı madde eklenmiştir. Ancak bir eğitim sendikası değişikliğe itiraz etmiş ve MEB tarafından yapılması planlanan bu sınavın yürürlüğü 10 Nisan 2007 tarihinde Danıştay tarafından durdurulmuştur (Özoğlu, 2010).

Problem Durumu

KPSS, ÖSYM tarafından yapılan kurumsal ve merkezi bir sınavdır. Bu sınav aracılığıyla farklı eğitim fakültelerinden mezun olan öğretmen adaylarının performanslarının standart bir şekilde karşılaştırılması ve karmaşık bir yapıya sahip olan öğretmen atamalarının daha da sadeleştirilerek objektif bir hale getirilmesi amaçlanmıştır.

KPSS’ye devlet kadrolarına alınacak öğretmenlerin yanında mühendislik, idari bilimler, sağlık hizmetleri gibi alanlarda kamuda çalışmak isteyen adaylar da başvurumaktadırlar. KPSS başlangıç olarak 2002 yılından önce “Devlet Memuru Atanacaklar için Seçme Sınavı (DMS)” ve “Kurumlar için Merkezi Eleme Sınavı (KMS)” adıyla yapılmaktaydı. 2002 yılında yeni bir düzenlemeye gidilerek “Kamu Personeli Seçme Sınavı (KPSS)” adını almış ve devlet kadrolarında çalışmak isteyen gerekli şartlara sahip bütün öğretmen adaylarının bu sınava girmeleri zorunlu kılınmıştır (ÖSYM , 2009). Yaklaşık olarak on yıllık bir geçmişi olan KPSS’nin en önemli özelliği istihdam anlamında öğretmen adaylarının belirlenmesini sağlanmasıdır. Fakat çağdaş eğitim anlayışında kabul etmediğimiz rekabetçi anlayışın bu sınav aracılığıyla öğretmen adayları arasında önemli bir rekabet zemini hazırladığı

da bir gerçektir. Çünkü sınava giren bir adayın hedefi kendisiyle aynı alanda olan kişilerden puan anlamında üst sıralarda yer almaktır.

Eğitim sisteminin iş görüsünü yerine getirmesinde üç temel öge; öğrenci, öğretmen ve eğitim programlarıdır. Eğitimin etkili olabilmesi ve amaçlarını en üst düzeyde gerçekleştirebilmesi ise, bu ögeler arasındaki uyuma bağlıdır. Ancak bu üç ögeden birisi olan “öğretmen” ögesinin, diğer iki öge olan öğrenci ve eğitim programlarını etkileme gücü diğerlerinden fazladır. Eğitim sisteminin başarısı, sistemi işletecek olan öğretmenin niteliğine bağlıdır. (Oktar ve Bulduk, 1999). Temel ve zorunlu eğitim süresinin arttırılması, okullardaki öğrenci sayılarının fazlalığı ve eğitim dünyasında gerçekleşen önemli değişiklikler, daha iyi eğitilmiş öğretmenlere olan ihtiyacı arttırmaktadır. KPSS, 18.3.2002 tarih ve 2002 / 3975 sayılı Bakanlar Kurulu kararı ile yürürlüğe konulan “Kamu Görevlerine İlk Defa Atanacaklar İçin Yapılacak Sınavlar Hakkında Genel Yönetmelik” ve bu yönetmelik uyarınca Devlet Personel Başkanlığı ile ÖSYM Başkanlığı tarafından hazırlanan 3.5.2002 tarihli “Kamu Görevine İlk Defa Atanacaklar İçin Yapılacak Sınavlarla İlgili Usul ve Esaslar” çerçevesinde düzenlenmektedir (ÖSYM, 2009).

Üniversitelerin Eğitim Fakülteleri'nin farklı bölümlerini başarı ile bitiren öğretmen adayları için en önemli olay şüphesiz ki meslek yaşamına geçiştir. Kamu personeli olmak isteyen diğer adaylar gibi öğretmen adaylarının da öğretmen olarak atanabilmesi için KPSS'ye girmesi ve atanmaya yetecek kadar puan alması gerekmektedir. Sonuç olarak KPSS doğrudan ve dolaylı olarak birçok birey için hayati önem taşıyan bir sınav hâline gelmiştir. Bu açıdan bu sınavdaki aksak noktaların neler olduğu, neler olması gerektiğinin tespitinin sınavın muhatabı olan öğretmen adaylarından öğrenmek oldukça önemlidir. Eğer iyi bir seçme sistemi geliştirilebilirse eğitim sisteminin en önemli unsurlarından olan öğretmen seçimi aşaması sağlıklı bir şekilde gerçekleştirilmiş olur.

Araştırmanın Amacı

Bu araştırmanın amacı öğretmen atamalarında uygulanan KPSS uygulamasına yönelik öğretmen adaylarının görüşlerinin belirlenmesidir. Araştırmanın diğer bir amacı da, bu alanda yapılmış olan çalışmalara biraz da olsa katkı sağlamaktır.

Bu amaç doğrultusunda Şu sorulara yanıt aranmıŐtır:

1. Öğretmen adaylarının öğretmen atamalarında kullanılan KPSS'ye yönelik görüşleri nelerdir?
2. Öğretmen adaylarının öğretmen atamalarında kullanılan KPSS'ye yönelik görüşleri cinsiyete göre değişiklik gösteriyor mu?
3. Öğretmen adaylarının öğretmen atamalarında kullanılan KPSS'ye yönelik görüşleri yaşa göre değişiklik gösteriyor mu?
4. Öğretmen adaylarının öğretmen atamalarında kullanılan KPSS'ye yönelik görüşleri mezun olma\son sınıf olma durumuna göre değişiklik gösteriyor mu?
5. Öğretmen adaylarının öğretmen atamalarında kullanılan KPSS'ye yönelik görüşleri KPSS'ye girme sayısına göre değişiklik gösteriyor mu?

Araştırmanın Önemi

Hangi düzeyde olursa okullarda verilen eğitimin niteliğiyle öğretmen nitelikleri arasında doğru bir orantı olduğu bilinen bir gerçektir.Eğitim sürecinin hedefi de nitelikli insan yetiştirmeye yönelik bir süreçtir.Bu sistemin en iyi şekilde işleyebilmesi de her Şeyden önce nitelikli öğretmen yetiştirilmesi ve seçilmesiyle ilgili bir konudur.Bu nedenle çocuk ve gençlerimizin yetiştirilmesinde ,geliŐmesinde etkili olan öğretmenlerimizin kaliteli bir eğitim almaları ve göreve başlamaları noktasında yapılan seçme sınavlarının en uygun şekilde yapılarak bu kişilerin mesleğe başlaması ülkemizin en önemli hedeflerinden birisi olmalıdır.

KPSS,öğretmen adayları için eğitimini aldıkları alanla ilgili işe alınmanın en son aşamasıdır.Bilindiği gibi devlet kadroların da çalışmak isteyen öğretmen adaylarının işe yerleşmesi Kamu Personeli Seçme Sınavlarında elde edilen başarıya göre gerçekleşebilmektedir. Bu nedenle de eğitim fakültelerini bitiren öğretmen adayları için en kaygı verici olay mezuniyetleri sonrasında onları bekleyen Kamu Personeli Seçme Sınavı'dır.

Bireysel, ailesel ve toplumsal yönleri, nedenleri ve sonuçları çok yönlü ele alınıp tartışılan Kamu Personeli Seçme Sınavı (KPSS) ülkemizde güncelliğini hiç kaybetmeyen bir konudur. Önceleri öğrenci başvuru sayısı ve sınavdaki başarı oranları

dikkate alındığında en önemli sınav olarak ÖSYS görülürken, günümüzde KPSS, hem başvuru sayısı hem de sektör olarak ÖSYS'nin de önüne geçmiş bulunmaktadır.

Kamu Personeli Seçme Sınavı'na hazırlanan adaylarda yoğun bir biçimde sınav kaygısı, stres, tükenmişlik vb. belirtilerine rastlanması, öğretmen adaylarının bu sınava vermiş oldukları önem bu konunun anlaşılması ve araştırılması gerekliliğini de bir zorunluluk olarak gündeme getirmiştir.

Yapılan çalışmaların ise halen bir üniversitenin üçüncü sınıf veya son sınıf öğrencileriyle yapıldığı mezun durumda olan öğretmen adaylarıyla böyle bir çalışmanın yapılmadığı görülmüştür. Bu araştırma ile öğretmen atamalarında uygulanan KPSS'ye yönelik sınavın muhatabı olan öğretmen adaylarının Kamu Personeli Seçme Sınavına yönelik görüşleri çeşitli değişkenler açısından irdelenerek bilimsel metotlarla ortaya çıkarmak ,bu sınava yönelik ileride yapılabilecek değişikliklere yardımcı olmak amaçlanmıştır.

Değişkenler

Öğretmen atamalarında kullanılan KPSS'ye yönelik öğretmen adaylarının görüşleri ile ilgili uygulanan ölçek formunda cinsiyet, yaş, mezun olma\son sınıf olma durumu, KPSS'ye girme sayısı değişkenleri kullanılmıştır.

Sayıtlar

Ankete katılan öğretmen adaylarının anket sorularına içtenlikle yanıt verdikleri varsayılmıştır.

Sınırlılıklar

Araştırma Ankara ilindeki 2010 yılı Kamu Personeli Seçme Sınavı sınavına başvuracak çeşitli branşlardan mezun veya son sınıf olan 627 öğretmen adayı ile sınırlıdır.

Tanımlar

Devlet Memuru Olarak Atanacaklar İçin Yapılacak Seçme Sınavı (DMS): Kamu kurum ve kuruluşlarında görev yapmak isteyen İlköğretim, ortaöğretim, ön lisans ve

lisans mezunu adayların girdikleri ÖSYM tarafından yapılan merkezi bir sınavdır.1999 ve 2000 yıllarında uygulanmıştır.

Kurumlar İçin Merkezi Eleme Sınavı (KMS) : Kamu kurum ve kuruluşlarında görev yapmak isteyen ortaöğretim, ön lisans ve lisans mezunu adayların girdikleri ÖSYM tarafından yapılan merkezi bir sınavdır.2001 yılında uygulanmış ve 2002 yılında uygulamadan kaldırılmıştır.

Kamu Personel Seçme Sınavı (KPSS): Kamu kurum ve kuruluşlarında görev yapmak isteyen ortaöğretim, ön lisans ve lisans mezunu adayların girdikleri ÖSYM tarafından yapılan merkezi bir sınavdır. 2002 yılından beri uygulanmaktadır.

KPSS P3: KPSS P3 puanı B grubunun tercihlerini yaparken göz önünde bulundurması gereken puandır.KPSSP3 puanı genel yetenek ve genel kültür sorularının çözümünün getirmiş olduğu puan türüdür. KPSS P3 puanı test ağırlıkları GY:0,5, GK:0,5 şeklindedir.

KPSS P10: KPSS sınavına giren öğretmen adaylarının öğretmenliğe atanmalarında esas alınacak KPSS puan türüdür. 2009 Kamu Personeli Seçme Sınavı Kılavuzunda KPSS P10 puanı test ağırlıkları Genel Yetenek (GY):0,3 , Genel Kültür(GK):0,3 , Eğitim Bilimleri (EB):04 şeklindedir.

Öğrenci Seçme ve Yerleştirme Merkezi (ÖSYM): Yükseköğretim Kuruluna bağlı merkezi sınavlarla seçme ve yerleştirme işlemlerini yürüten kurumdur.

Öğrenci Seçme ve Yerleştirme Sistemi (ÖSYS): 2010 yılından itibaren birinci aşamasını YGS (Yükseköğretime Geçiş Sınavı), ikinci aşamasını LYS'nin (Lisans Yerleştirme Sınavı) oluşturduğu ve yükseköğretim programlarına öğrenci seçme ve yerleştirme sistemi çerçevesinde uygulanacak sınavları içeren sistemdir.

BÖLÜM 1: ÖĞRETMEN YETİŞTİRME VE ATAMA DÜZENİ

1.1.Öğretmenlik

Öğretmen,öğretmenliğin kuramsal bilgi temelini işe koşarak bireyin davranışlarında hem bireyin hem de toplumun yaşamına kalite katacak değişmelerin oluşmasına kılavuzluk yapan kişidir (Şahin, 2009).Öğretmen, eğitimin kilit adamı, yaratıcısı, yaşatıcısı, hayata geçiricisi ve uygulayıcı gücüdür (Kuran, 2002). Öğretmen çok bilen bir kişi olmaktan ziyade, bildiğini çok iyi öğretebilen kimsedir (Çelikkaya,1997; Kuran, 2002).

Daha fazla çoğaltılabilecek bu tanımların birleştiği nokta, öğretmenin çok bilgili ve bilgisini aktaran kişi olmasından çok, öğrenmeyi kolaylaştıran ve öğrenmenin yollarını öğreten bir anlayışa sahip olması gerektiğini vurgulamasıdır (Kuran, 2002).

Önemle vurgulamak gerekirse, eğitim sisteminin başarısı, sistemi işletecek olan öğretmenin niteliğinden etkilenmektedir. Öğretmenliği öteden beri “kutsal” bir meslek olarak tanımlama,“ana meslek” sayma, toplum kalkınmasında, öğretmenlere bel bağlama, yeni nesilleri onların yaratacağına inanma eğilimleri günümüze kadar canlılığını korumuştur (Ertürk, 1975).

Buna bağlı olarak nitelikli öğretmen yetiştirme işine önem verilmesi ve öncelik tanınması gereken bir iş olarak algılanmasına, öğretmen adaylarının ideal kabul edilen birtakım öğretmenlik davranışlarına sahip kılınmalarının ve toplumun örnek insanları olarak yetiştirilmelerinin gerekliliğinin savunulmasına karşın, istendik nitelikte öğretmen eğitimi, eğitim sisteminin geriye itilmiş sorunlarından birisi olmuştur (Oktar ve Bulduk,1999).

Öğretmenlik mesleğinin yasal tanımı,1973 yılında yürürlüğe giren 1739 sayılı Milli Eğitim Temel Kanunu'nun 43.maddesince yapılmış ve “Öğretmenlik devletin eğitim öğretim ve bununla ilgili yönetim görevlerini üzerine alan özel bir ihtisas mesleğidir.”şeklinde tanımlanmıştır. Böylece ilgili yasa ile öğretmenlik mesleğinin profesyonel bir meslek olduğu ortaya konmuştur (Ünal ve Ada, 2007:160). Aynı yasada “hangi kademedede olursa olsun öğretmen adaylarının yüksek öğretimden geçmeleri esastır ve öğretmenlik mesleğine hazırlık genel kültür, özel alan eğitimi ve

pedagojik formasyonla sağlanır” hükümleriyle öğretmen adaylarının yetişme ölçütleri de belirlenmiştir (Oktar ve Bulduk, 1999).

Eğitime yönelik her türlü düzenleme içerisinde öğretmenlik ve öğretmenler önemli bir unsur olarak dikkat çekmektedir. Bu önem ,sürekli olarak öğretmen nitelikleri ve öğretmen rollerini de üzerinde tartışılır konular olarak gündemde tutmaktadır. Öğretmenliğe ilişkin çağdaş bulgular ve toplumun öğretmene yüklediği rol, her kademe öğretim sürecinde belli bir takım yeterliklere sahip olmayı öğretmende zorunlu kılmaktadır. Öğretmenlerin sahip olmaları gereken nitelikler değişik kimselerce farklı şekillerde ifade edilebilmektedir (Taşdemir, 2007).

Milli eğitim Bakanlığı ve öğretmen yetiştiren yüksek öğretim kurumları temsilcilerinden oluşturulan “Öğretmen Yeterlikleri Komisyonu” 1999 yılında başlattığı çalışmalarını 2002 yılında tamamlayarak öğretmen yeterliklerini belirlemişlerdir. Komisyon, öğretmenin eğitime-öğretme (pedagojik formasyon) yeterliklerini 14 ana yeterlik alanında 206 alt yeterlik olarak ayrıntılı bir biçimde ortaya koymuştur . Bu an yeterlikler ve alt yeterlikler Ek B’de yer almaktadır. Belirlenen bu yeterlikler Yüksek Öğretim Kurulu Başkanlığı ve MEB Talim Terbiye Kurulu Başkanlığı tarafından da uygun bulunmuştur (Şahin, 2009; Gözütok, 2007).

Türkiye Cumhuriyeti kuruluşundan günümüze, çağdaş bir toplumun oluşturulması doğrultusunda eğitime ve öğretmenliğe büyük önem verildiğine yapılan çalışmalar birer kanıttır. Bu yöndeki çabaların ve çalışmaların 1923-1946 döneminde hayli yoğun olduğu dikkat çekmektedir.

Daha sonraki yıllarda, Cumhuriyetin ilk yıllarındaki gibi yoğun çalışmalar olmasa da eğitimin en önemli unsuru olan nitelikli öğretmen gereksiniminin karşılanmasında sürekli yeni arayışlar gözlenmektedir. Tarihsel gelişim süreci içinde bakıldığında 1981 yılına kadar, öğretmen yetiştirme görevinin ağırlıklı olarak Milli Eğitim Bakanlığı tarafından üstlenmiştir. 1981 yılında çıkarılan yasayla yükseköğretim yeniden düzenlenirken, öğretmen yetiştiren kurumlar da tamamıyla üniversitelere bağlanmışlardır (YÖK, 2007)

1.2.Ülkemizde Öğretmen Yetiştirme Düzeni (1923-1981 Dönemi)

İstanbul'da kurulan öğretmen okulu Darülmuallimin 16 Mart 1848'de açılırken bu girişimi başlatan yetkililerin kafasında eğitimin bir bilim olduğu,öğretmenliğin eğitim ve öğretim yöntemi bilgisine dayanan bir meslek olduğu inancı vardı (Akyüz,2001). Bu okulun açılışı Türk eğitim tarihi açısından çok önemli bir olay olarak değerlendirilmektedir.

Öztürk'e (1996:4) göre, öğretmen okullarının kuruluşu, Tanzimatçıların,öğretmensiz eğitim olmayacağını, bir başka anlatımla, çağdaş eğitim ve öğretimin medreseler yoluyla değil, ancak mesleğin gereklerine göre modern yöntemlerle yetiştirilecek öğretmenlerle mümkün olacağına inandıklarını göstermektedir.İşte bu düşünce ,Türkiye'de çağdaş anlamda öğretmenlik mesleğinin doğuşu olmuştur (YÖK, 2007).

Cumhuriyet döneminde öğretmen yetiştirmeye çok önem verilmiştir çünkü cumhuriyeti savunacak kuşakları öğretmenler yetiştirecekti (Sönmez, 2009).

Cumhuriyetin başlangıç yıllarından günümüze kadarda hükümetler tarafından eğitim sistemimizin en öncelikli konularından biri öğretmen yetiştirme konusu olmuştur.Öğretmen eğitimi değişik boyutları ile günümüze kadar çeşitli tartışmalara da konu olmuştur.Bu tartışmaların ve yapılan çalışmaların sonucunda öğretmen eğitiminde farklı modeller,farklı yaklaşımlar önerilmiştir. Latin harflerinin kabulü ile birlikte önceleri okuma yazma bilen insanlardan öğretmen olarak yararlanılırken günümüzde okulöncesi ve ilköğretim öğretmenleri lisans,ortaöğretim öğretmenleri lisans ve tezsiz yüksek lisans düzeyinde öğrenim görmektedir(Gözütok, 2007).

1.2.1. İlkokullara Öğretmen Yetiştirme

Cumhuriyetin ilk yıllarında ilköğretime büyük önem verilmiş,ilköğretim bütün vatandaşlar için zorunlu tutulmuş ve süresi 5 yıl olarak belirlenmiştir.İlköğretimin zorunlu olarak sekiz yıla çıkarılması ise ilk defa 1946'da gündeme gelmiş,1982 Anayasasında zorunlu eğitimin 8 yıl olduğu ifadesi yer almıştır.1981-1982 eğitim öğretim yılında 8 yıllık ilköğretimin pilot uygulamasına geçilmiştir.1983'te Milli Eğitim Kanununda yapılan değişikliklerle ilköğretim 6-14 yaş çocukları için zorunlu hale getirilmiş ve 5 yıllık ilkokul ve 3 yıllık ortaokul eğitiminden oluştuğu belirtilmiştir.1997-1998 öğretim yılından itibaren zorunlu eğitim sekiz yıla

çıkarılmıştır.1981-1982 öğretim yılından itibaren pilot olarak uygulanmakta olan 5+3 şeklindeki sekiz yıllık eğitim 1997-1998 eğitim-öğretim yılından sonra kesintisiz olarak uygulanmaya başlamıştır (Ergüneş, 2002).

İlkokul öğretimi Cumhuriyet tarihi boyunca ülkenin en önemli eğitim konularının başında yer almıştır.Buna paralel olarak bu kademeye öğretmen yetiştirme alanında bazı önemli adımlar atılmıştır (Öztürk, 2005).Türkiye,öğretmen yetiştirme açısından yaşanan bazı iniş çıkışlara karşın özgün ve başarılı modelleri de barındıran zengin bir tecrübeye sahip olmuştur.

1923-1981 yılları arasındaki dönem öğretmen yetiştirme çabalarının en yoğun olduğu dönemdir.Bu yıllarda Türkiye’de ilkokullara öğretmen yetiştirmenin temel kaynakları; İlköğretmen Okulları, Köy Enstitüleri,Köy Muallim Mektepleri, Köy Eğitim Kursları ve İki Yıllık Eğitim Enstitüleri olmuştur.

1.2.1.1 İlköğretmen Okulları

Cumhuriyetten önceki dönemden devralınan öğretmen okulları giderek sayıları artmak suretiyle öğretmen yetiştirmede en önemli kaynaklardan biri olmuştur.1924’ten önce ilkokul sonrası dört yıl süreli olan öğretmen okulları önce beş yıla ,1932-1933 öğretim yılında da altı yıla çıkarılmıştır.1924’te Darülmuallimin (Erkek Öğretmen Okulu) ve Darülmuallimat (Kız Öğretmen Okulu) adını taşıyan öğretmen okullarının adı önce Muallim Mektebi,1935’ten sonra da Öğretmen Okulu olarak değiştirilmiştir (Şişman, 2006).

İlköğretmen okulları Cumhuriyetin başlangıcından 1974 yılına kadar ilkokullara öğretmen yetiştirme işlevini sürdürmüşlerdir.1923–1924 öğretim yılının başında bir çok öğretmen okulu büyük merkezdeki bina ve araçları elverişli okullarda birleştirilme yoluna gidilmiş bu sebeple bina, araç-gereç gibi en temel donanımlardan yoksun olan bazı Öğretmen Okulları kapatılarak az sayıda tam donanımlı Öğretmen Okulları oluşturulmuştur.Bu uygulamayla Kız Öğretmen Okullarının sayısı 7’ye, Erkek Öğretmen Okullarının sayısı 13’e indirilmiştir (Küçükahmet, 2009).

1926 yılında Mustafa Necati Bey’in çabasıyla çıkan Maarif Teşkilatına Dair Kanun ile iki çeşit Öğretmen Okulu getirilmiştir.Bu tarih itibariyle ilkokullara öğretmen yetiştiren kurumlar Muallim Mektepleri (Öğretmen Okulları) ve Köy Muallim

Mektepleri (Köy Öğretmen Okulları) olmak üzere ikiye ayrılmıştır (Öztürk, 2007). Bu uygulamadan 4 yıl sonra Köy Muallim Mektepleri beklenen amaç sağlanmadığı gerekçesiyle kapatılmıştır.

1932-1933 öğretim yılında öğretmen okulları altı yıla çıkarılmış, ilk üç sınıf birinci devreyi son üç sınıf da mesleki devreyi oluşturmuştur. İlk devrede ortaokul programı uygulanmış, mesleki devrede ise öğretmenlik mesleği ile ilgili derslere ve uygulamalara ağırlık verilmiştir. Daha sonra birinci devre kaldırılarak bu okullar ortaokula dayalı olarak üç yıllık okullar haline getirilmiştir (Şişman, 2006).

Türkiye’de Köy Enstitüleri denemesinin en revaçta olduğu yıllarda hükümetler İlköğretmen Okullarını unutmamış bu okulları geliştirmeye ve yaygınlaştırma çabalarına devam etmiştir. 1940-41 öğretim yılında İlköğretmen Okullarının sayısı 27 iken, 1950-51 öğretim yılında 31’e, 1972-73 öğretim yılında ise 89’a çıkmıştır (Öztürk, 2007:309).

1952-1953 öğretim yılında Öğretmen Okulları ile Köy Enstitüleri programları birleştirilmiş ve “İlköğretmen Okulları” adını alarak köy enstitüleri kapatılmıştır (Arslanoğlu, 1997:176). Milli Eğitim Bakanlığı, 1970-71 öğretim yılından itibaren İlköğretmen Okullarının öğretim süresini kademeli olarak, ilkokul üzerine yedi yıla, ortaokul üzerine dört yıla çıkarılmasını kararlaştırmıştır (Öztürk, 2007). Buradaki amaç daha nitelikli sınıf öğretmenleri yetiştirmektir.

Ancak bu uygulamada niteliği artırmak için yeterli görülmeyince 14 Haziran 1973 tarih ve 1739 sayılı Milli Eğitim Temel Yasası ile öğretmen yetiştirme programlarına çeşitli esaslar getirilmiştir. Kanunun üçüncü kısmında, öğretmenlik “Devletin eğitim, öğretim ve bununla ilgili yönetim görevlerini üzerine alan özel bir ihtisas mesleği” olarak tanımlanmış; “Öğretmenler bu görevlerini Türk Milli Eğitiminin amaçlarına ve temel ilkelerine uygun olarak ifa etmekle yükümlü” tutulmuşlardır. Yasada, öğretmen yetiştirme konusunda; “Öğretmenlik mesleğine hazırlık, genel kültür, özel alan eğitimi ve pedagojik formasyon ile sağlanır. Yukarıda belirtilen nitelikleri kazanabilmeleri için, hangi öğretim kademesinde olursa olsun, öğretmen adaylarının yüksek öğrenim görmelerinin sağlanması esastır. Bu öğrenim lisans öncesi, lisans ve lisans üstü seviyelerde yatay ve dikey geçişlere de imkan verecek biçimde düzenlenir.” hükümlerine yer verilmiştir.

Bu esaslardan hareket ederek 24 Mart 1974 tarih ve 191 sayılı Talim ve Terbiye Kurulu kararı ile ilkokul öğretmeni olmak isteyenlerin 2 yıllık Eğitim Enstitüsü mezunu olma şartı getirilmiştir (Küçükahmet , 2009) .1974-1975 öğretim yılında köklü bir geçmişe ve deneyime sahip olan İlköğretmen Okullarının bir bölümü öğretmen yetiştirme işlevini yitirerek üç yıllık öğretmen lisesi haline dönüştürülmüş bir kısmı kapatılmış bazıları ise 2 yıllık eğitim enstitüsüne dönüştürülmüştür.

1.2.1.2. İki Yıllık Eğitim Enstitüleri

1973 yılında yayınlanan “1739 Sayılı Milli Eğitim Temel Kanunu” “öğretmenlik, devletin eğitim-öğretim ve bununla ilgili yönetim görevlerini üzerine alan özel bir ihtisas mesleğidir” hükmünü getirmiş ve öğretmenlerin, hangi öğretim kademesinde olursa olsun yükseköğrenim görmelerinin sağlanması gerektiğini öngörmüştür. Bunu sağlamaya doğru bir adım atılarak, ilkokullara öğretmeni yetiştirmek üzere, eğitim süresi uzatılarak, İki Yıllık Eğitim Enstitüleri açılmıştır (Akyüz, 1997).

İki Yıllık Eğitim Enstitülerine 1975 yılından itibaren Üniversitelerarası Seçme Sınavı (ÜSS) sonuçlarına göre öğrenci alınmaya başlanmış ancak öğretmenlik mesleğinin eski statüsünü kaybetmesi nedeniyle, genellikle düşük puanlı öğrenciler bu okulları tercih etmiştir. Öğretim elemanı ve diğer altyapı eksiklikleri nedeniyle bu okullarda nitelikli eğitim verilememiştir. Bu olumsuzlukların yanı sıra 1975-1980 döneminde, Türkiye’yi etkisi altına alan terör ve öğrenci olaylarının bu okullarda yoğun bir biçimde görülmesi de eğitimin niteliğini giderek düşürmüştür. Bu kurumların Milli Eğitim Bakanlığı’na bağlı oluşları siyasi müdahalelere açık olmasını kolaylaştırmıştır (Öztürk, 2007).

Ayrıca “hızlandırılmış eğitim” adı altında kısa süreli öğretmen yetiştirme uygulamaları gerçekleştirilmiş, bu durum çeşitli eleştirilere sebep olmuştur. Kaya’nın (1984: 201) belirttiğine göre bu kurumlara öğrenci alımları öyle bir hale gelmiştir ki dönemin Cumhurbaşkanı duruma el koymak zorunda kalmış; bunun üzerine Milli Eğitim Bakanı 10 Kasım 1976’da yaptığı bir açıklamayla eğitim enstitüsü sınavlarını iptal etmiştir.

1976 yılında sayıları 50 olan İki Yıllık Eğitim Enstitülerinin sayısı 1980-1981 öğretim yılında 17’ye indirilmiştir (Küçükahmet, 2009).1982’de 41 sayılı Kanun Hükmünde

Kararname ile öğretmen yetiştiren kurumların hepsi Milli Eğitim Bakanlığı'ndan üniversitelere devredilmiştir. İki Yıllık Eğitim Enstitüleri, Eğitim Yüksekokullarına dönüştürülerek diğer öğretmen yetiştiren kurumlarla birlikte üniversitelere bağlanmıştır.

1.2.1.3. Köy Muallim Mektepleri

Köyde yaşayan insanların eğitim ihtiyacını karşılamak amacıyla köy şartlarında çalışacak öğretmenlerin yetiştirilmesi fikri Meşrutiyet yıllarına kadar gider. İkinci Meşrutiyet yıllarında İlköğretmen okullarının (Dârülmualimin) yoğun çabaları sonucu Üsküp'te, Edirne'de, Manastır'da ve İstanbul'da çıkan eğitim dergilerinde, hattâ Osmanlı Meclis-i Mebusan'ında köye uygun öğretmen yetiştirme fikri çeşitli şekillerde ileri sürülmüştür. Cumhuriyet'in ilk yıllarında somut anlamda ilk kez yapılan bu uygulamalar çok uzun ömürlü olmasa da önemli izler bırakmıştır (Ünal ve Ada, 2007).

İlköğretmen okullarından mezun olan öğretmenlerin sayısının çok az olması ve şehir kökenli öğretmen adaylarının köylere gitmek istememesi nedeniyle hızla yaygınlaştırılması düşünülen köy okullarına öğretmen yetiştirme sorunu gündeme gelmiştir (Erden, 2007).

Bu durum Cumhuriyet hükümetlerini köyler için ayrı öğretmen yetiştiren kurumlar açmaya yöneltmiştir. İlköğretime öğretmen yetiştirme ve istihdamı politikasının, Türkiye'de şehir ve köy yaşantısının birbirinden farklı olması nedeniyle 1925 yılında, "Köy Muallim Mekteplerinin" kurulması önerilmiştir (Özalp, 2000).

Köy Muallim Mekteplerinin kurulması önerisini, o dönemde "Türk Eğitim Sistemi"nin temel esaslarıyla ilgili çalışmalar yapan John Dewey de onaylamıştır. Böylece ilk öğretmen okulları, "İlk Muallim Mektepleri" ve "Köy Muallim Mektepleri" olarak ikiye ayrılmıştır (Öztürk, 2007).

22 Mart 1926 tarihli Maarif Teşkilatına Dair Kanun'un esaslarına dayanarak 1927-1928 öğretim yılında Denizli ve Kayseri'de iki Köy Muallim Mektebi hizmet girmiştir. Buradan mezun olanlara köyde, okulun yanında bir ev ve bahçelik yer verilecekti. İlkokul üzerine iki yıl öğrenim süreli olan Türkiye'nin ilk özgün pedagojik deneyimi olarak görülen Köy Muallim Mektepleri tarım çalışmaları ve diğer uygulamalı dersler,

öğretmen ve araç-gereç yokluğundan dolayı güçlendirilemediği için beklenen sonuç alınamamıştır. Bu sebeple Kayseri-Zencidere Köy Muallim Mektebi 1932 yılında, Denizli Köy Muallim Mektebi de 1933 yılında kapatılmıştır (Öztürk, 2007).

1.2.1.4. Köy Eğitim Kursları

Köy Muallim Mektepleri kapatıldıktan sonra birkaç yıl köyleri okula kavuşturmak için somut adımlar atılmamıştır. 1930'ların ortalarına gelindiğinde, Milli Eğitim Bakanlığına Saffet Arıkan'ın ,İsmail Hakkı Tonguç'un da İlköğretim Genel Müdürlüğü görevlerine getirilmeleri,köyleri okula kavuşturmada büyük bir adımın başlangıcı olmuştur (Öztürk, 2007) .

Saffet Arıkan'ın 1936'da TBMM'de yaptığı konuşmasında eğitimin genel durumunu izah ederken köy çocuklarının ancak % 25'inin okullaşabildiğini, eğer o günkü şekilde çalışmaya devam edilirse her köye bir öğretmen yetiştirmek için yüz yıl beklenmesi gerektiğini de açıklamıştır. Buna gerekçe olarak 650 mezun veren İlköğretim Okulları;ölüm emeklilik ,istifa gibi nedenlerle meslekten ayrılmalardan dolayı,yılda 300-500 öğretmen artışı sağlanabilmesini göstermiştir.Ülkedeki yaklaşık 40 bin köyden 35 bininde okul olmadığını ,nüfusunun % 80'den fazlası köylerde yaşayan bir ülke için bunun çok vahim bir durum olduğunu da sözlerine eklemiştir. Saffet Arıkan bu duruma göz yumulmasının mümkün olmadığını belirterek sorunun çözümü için Köy Eğitim Kursları modelini önermiştir (Öztürk, 2007)

Bu amaçla 1937 yılında "3238 Sayılı Köy Eğitim Kursları Kanunu" çıkarılmıştır. Milli Eğitim Bakanlığı ile Ziraat Bakanlığı'nın ortak çalışmaları ile askerde başarılı olan çavuşlara 6 – 8 aylık süreyi kapsayan zamanda "Eğitmen Kursu'na" tabi tutulup yeterince mesleki eğitim ve uygulama eğitimi verilmiştir.Yetiştirilen bu eğitimciler eğitim döneminden sonra bir ilkokulu eğitime başlatmak ve temel aritmetik, yurttaşlık bilgisi,beden ve sağlık eğitimi,temel sosyal ve fiziki bilimler,tarım,hayvancılık ve el sanatları dersleri vermek üzere cehaleti ortadan kaldırmaktan sorumlu tutularak köylere gönderiliyordu(Türk, 2002:34).

Ancak bu eğitim, ilkokul öğrenimi dahi görmemiş kimseleri eğitici olarak istihdam etmek için çok yetersizdi. Dolayısıyla, eğitim kursları nitelik yönünden bir çok eleştiriye maruz kalmıştır.Bu sırada ülkenin kültür işlerinin yanı sıra eğitim hayatını da

yürüten Kültür Bakanlığı, eğitimcilerin istihdam edileceği köy okullarında eğitimin niteliğini biraz olsun arttırmak için, her beş eğitimci okul için, bir gezici “başöğretmen” atamayı kararlaştırmıştı. Bunların görevleri, her gün bir eğitimci okula giderek, eğitimcilerin yetersiz kalabileceği konuları öğretmektir(Ergün, 2006).

Bu kurslarda, 1937-1946 yılları arasında 8 binin üzerinde eğitimci yetiştirilmiştir. Ankara çevresindeki köylere yerleştirilen bu eğitimciler bizzat Bakan ve müfettişler tarafından sürekli denetleniyorlar ve kursta tamamlayamadıkları eksikliklerini kendi kendilerine çalışarak telafi ediyorlardı. Bakanlık da bu eğitimcileri biraz da iş-başında eğitmek için gezici başöğretmenler tayin ediyor, seminerler düzenliyordu (Ergün, 2006). Köy eğitimcileri fikri zamanla gelişerek “Köy Enstitüleri”nin kurulmasına basamak oluşturmuştur (Dilaver, 1994).

Köy Eğitimci Kursları nüfusu küçük köylere öğretmen yetiştirmeyi amaçlayan bir proje idi. Ancak bazı köylerde bu eğitimcilerin köylülere sert muamelesi, bazı yolsuzluklara karışması, bazı köylerde çocukları yetiştirmeyi bırakıp tamamen kendi özel işleriyle uğraşması zaman içinde ve özellikle 1946’da Eğitimci Kurslarının kapatılmasından sonra birçok eğitimcinin görevine son verilmesine neden olmuştur (Ergün, 2008).

1.2.1.5. Köy Öğretmen Okulları

Eğitimci gönderilemeyecek derecede büyük (nüfusu 400’den fazla) köylere öğretmen yetiştirmek için 1937 yılında İzmir ve Eskişehir’de iki Köy Öğretmen Okulu açılmıştır. Bu okulların ilk adı "Köy Eğitim Yurdu" idi. üç yıllık köy ilkokullarından çıkanlar alınıyor, buralarda beş yıllık ilkokul öğretimi tamamlatıldıktan sonra, üç yıllık bir ortaöğretim veriliyordu. Bu öğretimde genel derslerin yanında bazı zanaatlar ve tarım işleri uygulama tarzında öğretiliyordu. Bu okulların eğitimci yetiştirme bölümleri de vardı ve 1938 yılı başında bu bölüme köylü kızlar ve kadınlar da alınmaya başlanmıştı (Ergün, 2006).

Roben J. Maaske 1955’te yayınlanan Türkiye’de Öğretmen Yetiştirme Hakkında Rapor adlı eserinde, köy enstitülerinin kuruluşunu, köy öğretmen okullarının açılışına dayandırmıştır (Öztürk, 2007)

1.2.1.6. Köy Enstitüleri

Nisan 1940 yılında 3803 Sayılı Köy Enstitüleri Yasası ile birlikte köy enstitüleri kurulmuş, Türkiye'nin ihtiyaç duyduğu öğretmen ihtiyacının karşılanması için ciddi bir adım atılmıştır. Köy Enstitülerinin temelinde yatan fikir, köyde doğmuş, büyümüş ve okumuş başarılı köy çocuklarını(kız ve erkek) toplayıp kendilerini ilkokuldan sonra öğretmen olarak yetiştirmek için beş yıllık özel olarak geliştirilmiş bir eğitime tabi tutmaktı (Sağlam, 2007, Türk, 2002).

Kız ve erkek öğrencilerin karma olarak eğitim aldığı bu okullardan mezun olanların köyde öğretmenlik yapmaları zorunluydu. Öğrencilere teorik bilgilerden çok, köy hayatı ve köylerin kalkınması için gerekli uygulamalı bilgiler verilmekteydi. Ayrıca öğretmenliğin yanı sıra yaşayarak öğrenmeye dayalıydı (Erden, 2007).

Köy Enstitülerinin eğitim programında, haftada 22 saat kültür derslerine, 11 saat ziraat dersleri ve çalışmalarına, 11 saat de teknik dersler ve çalışmalarına yer verilmiştir. Köy enstitüleri aynı zamanda köy sağlık memurları ve ebeleri yetiştirme görevini de üstlendikleri için, kimi köy enstitülerinde bu göreve dönük eğitim programları da uygulanmıştır. Kırsal alanda kurulan bu enstitülerin programlarında erkekler için çiftçilik, demircilik, nalbantlık, marangozluk, kooperatifçilik gibi konular yer alırken, kız öğrenciler için ise, çocuk bakımı, dikiş, ev ekonomisi ve hasta bakımı gibi konulara yer verilmiştir (Ünal ve Ada, 2007, Binbaşoğlu, 1995, Kaya, 1981).

Köy enstitülerinin günlük çalışma planında ise;her gün öğleden önce ve sonra olmak üzere toplam 8 dersin 45'er dakika olarak işlenmesi,her gün 2 saatlik etüt ve 45 dakikalık serbest okuma programı yapılması,her sabah 30 dakikalık müzik,spor,oyun gibi etkinliklerin yapılması ve 8 saatlik uyku yer almaktaydı (Ünal ve Ada, 2007).

Köy Enstitülerinin amacı sadece köye öğretmen yetiştirmek olmamakla birlikte öğretmen yetiştirme boyutu daha fazla önem taşımıştır. Köy Enstitülerinde, köyden alınarak yetiştirilen köylü çocukları düşünüldüğünde, köy koşullarına uyum sağlayabilen öğretmen tipi yaratılmak istendiği ortaya çıkmaktadır. Köy Enstitülerinin kuruluş amacı o güne kadar köyün eğitim sorunlarının ve gereksinimlerinin çözümlenmemiş olmasına bağlıdır. Daha önceki Köy Muallim Mektepleri, Köy

Eğitmen Kursları ,Köy Öğretmen Okulları gibi uygulamalar olumlu sonuçlar vermiş olmasına karşın yinede istenilen düzeye ulaşılamamıştır (Şeren, 2008).

Köy Enstitüleri köye öğretmen yetiştirme bakımından önceki çabalara benzemekle birlikte; kuruldukları yerler, eğitim ve öğretim etkinlikleri ve kuruluş amaçları yönünden farklılıklar göstermektedir.Köy Enstitüleri Yasasının I. maddesi şöyledir: Köy öğretmeni, köye yarayışlı meslek elamanı yetiştirilmek üzere tarıma elverişli toprağı bulunan yerlerde, Milli Eğitim Bakanlığınca “Köy Enstitüleri” açılır. Bu yasa hükmüne göre enstitülerin görevi sadece köy öğretmeni yetiştirmekle sınırlı olmayıp, öğretmenle birlikte sağlık görevlileri, teknisyenler gibi meslek elemanları yetiştirmektir (Altunya, 2002).

Köy Enstitülerinin bir özelliğı de öğretmeni köye bağlayacak çeşitli zorlamaları getirmesiydi. Köy Enstitüleri Kanununun 5. Maddesinde bu okulları bitirerek öğretmen olarak tayin edilenlerin gittikleri yerde yirmi sene çalışma zorunluluğı olduğu ,ayrılanların ise devlet kurumlarına ve memurluğına alınmayacağı belirtilmiştir (Türkoğılu, 2000, Arslan, 2004).

Köy Enstitülerini bitirerek öğretmen olarak atananlar, gittikleri köylerde hem eğitim öğretim etkinliklerini düzenlemek, hem de köylüye örnek olması ve rehberlik etmesi açısından ziraatın fenni bir şekilde yapılmasını sağlamak zorunluluğı içinde de tutulmuşlardır.Kanununun 6. maddesinde bu konu şöyle dile getirilmektedir; “Köy Enstitülerinden mezun öğretmenler tayin edildikleri köylerin her türlü öğretim ve eğitim işlerini görürler.Ziraat işlerinin fenni bir şekilde yapılması için bizzat meydana getirecekleri örnek tarla, bağ ve bahçe, atölye gibi tesislerle köylülere rehberlik eder ve köylülerin bunlardan istifade etmelerini temin ederler. Bu öğretmenlerin disiplin işlerinin ne suretle verileceğı bir nizamname ile tayin edilir.” (Şeren, 2008).

Köy Enstitülerinin köylerin gelişmesine çok büyük katkısı olmuş ve 1947 yılında sayısı 21’e ulaşmıştır.Açılan Köy Enstitülerinin adı ve yer aldığı şehirler Tablo 1’de yer almaktadır.

Tablo 1: Köy Enstitüleri ve kuruluş yerleri

Köy Enstitüsü	Kuruluş Yeri
Arifiye Köy Enstitüsü	Adapazarı
Hasanoğlan Köy Enstitüsü	Ankara
Aksu Köy Enstitüsü	Antalya
Ortaklar Köy Enstitüsü	Aydın
Savaştepe Köy Enstitüsü	Balıkesir
Dicle Köy Enstitüsü	Diyarbakır
Pulur Köy Enstitüsü	Erzurum
Çifteler Köy Enstitüsü	Eskişehir
Gönen Köy Enstitüsü	Isparta
Kızılçullu Köy Enstitüsü	İzmir
Cılavuz Köy Enstitüsü	Kars
Gölköy Köy Enstitüsü	Kastamonu
Pazarören Köy Enstitüsü	Kayseri
Kepirtepe Köy Enstitüsü	Kırklareli
İvriz Köy Enstitüsü	Konya/Ereğli
Akçadağ Köy Enstitüsü	Malatya
Düziçi Köy Enstitüsü	Osmaniye
Akpınar Köy Enstitüsü	Samsun
Pamukpınar Köy Enstitüsü	Sivas
Beşikdüzü Köy Enstitüsü	Trabzon
Ernis	Van

Kaynak: Apaydın ve diğerleri, 2000

Köy Enstitülerinin en önemli sorunlarından biri kendi öğretmen ve yönetici kadrosunu oluşturmaktı. Bu soruna çözüm olması amacıyla 1942 yılında Köy enstitülerinin mezunlarından bu okullar ve bölge okulları için öğretmen ve müfettiş yetiştirmek, Enstitülere rehberlik yapmak ve köy incelemelerine merkez oluşturmak üzere, Hasanoğlan Köy Enstitüsü bünyesinde, Yüksek Köy Enstitüsü adıyla 3 yıl süreli

bir okul daha açılmıştır. . Bu kurum Ocak 1945'ten itibaren, "üç ayda bir" olmak üzere "Köy Enstitüleri Dergisi"ni de çıkarmıştır.Ancak 27 Kasım 1947 tarihli Bakanlık yazısıyla Hasanoğlan Yüksek Köy Enstitüsü kapatılmıştır (Akyüz, 2001).

Karma eğitimin verildiği yatılı parasız öğretim yapan bu enstitülerde köylülerin eğitim sorununa toplumsal bir yaklaşım görülür.27 Ocak 1954 tarihinde siyasi tartışmaların odak noktasını oluşturan bu okullar 6234 sayılı yasa ile kapatılarak yerlerini altı yıl eğitim süresi olan İlköğretmen okullarına bırakmışlardır (Ünal ve Ada, 2007; Eşme, 2001;Kazu, 2002).

1.2.2. Ortaokullara Öğretmen Yetiştirme

Cumhuriyet tarihindeki gelişimi incelendiğinde ortaokul ve lise öğretmenlerinin benzer kaynaklardan yetiştiği görülmektedir. İlke olarak her ne kadar lise öğretmenleri yüksek öğretmen okulları ve üniversitelerin fen-edebiyat fakültelerinden, ortaokul öğretmenleri de 3 yıllık eğitim enstitülerinden yetiştirilmiş ise de yetişen öğretmenin hangi seviyede görev yapacağını çoğu zaman ortaokul ve liselerin öğretmen ihtiyacı belirlemiştir (Küçüköğlü, 2004).

Cumhuriyet döneminde Milli Eğitim Bakanlığı bünyesinde ortaokullara öğretmen yetiştiren temel kaynaklardan en önemlileri Musiki Muallim Mektebi ve 3 Yıllık Eğitim Enstitüleri olmuştur.

1.2.2.1.Musiki Muallim Mektebi

Türkiye Cumhuriyeti'nde müzik öğretmeni yetiştiren ilk kurum, Cumhuriyetin ilanından hemen sonra Maarif Vekaleti'nin 1924 yılı bütçesiyle kabul edilen ve 1 Eylül 1924 tarihinde orta dereceli okullara müzik öğretmeni yetiştirmek amacıyla açılan Musiki Muallim Mektebidir. 1924-25 öğretim yılı bir bakıma okulun deneme yılı olmuş, 1925-26 yılı başında ise gerçek anlamda müzik öğretmeni yetiştiren bir kurum haline gelmiştir.Ancak 1940 yılında devlet konservatuarları kurulunca bu okul Gazi Terbiye Enstitüsü müzik bölümü haline getirilmiştir (Küçükahmet, 2009).

Müzik öğretmeni yetiştiren kurumlar zaman içerisinde bir çok değişime uğrayarak günümüze kadar gelmiştir. Musiki Muallim Mektebi birinci dönemi oluşturmaktadır. İkinci dönemi ise Gazi Eğitim Enstitüsü ve Müzik şubesi olan diğer enstitüleri oluşturmaktadır. Üçüncü dönemi Yüksek Öğretmen Okulu müzik şubeleri

oluştururken dördüncü ve son dönemi Eğitim Fakültesi Müzik Bölümleri ve günümüzdeki ismi ile Güzel Sanatlar Eğitimi Bölümü Müzik Eğitimi Anabilim Dallarını kapsamaktadır (Yayla, 2003).

1.2.2.2. Üç Yıllık Eğitim Enstitüleri

21 Ocak 1947 yılında yayımlanan 21 sayılı kararnameyle kabul edilen Eğitim enstitüleri geçici yönetmeliğine göre “Eğitim Enstitüleri ilk ve orta okulu içine alan,öğretim süresi 8 yıllık okullara,orta dereceli öğrenim kurumlarına ve köy enstitülerine öğretmen yetiştiren birer yüksek öğretim kurumlarıdır.”şeklinde tanımlanmıştır (Küçükahmet, 2009:211)

Eğitim enstitüsü tipi bir öğretmen okulunun kaynağı, Türkçe öğretmeni yetiştirmek amacıyla 1926-1927 öğretim yılında Konya’da açılan “Orta Muallim Mektebi” olmuştur. Okulun öğretim süresi üç buçuk yıldır.İlk iki yıl hazırlık,kalan süre ise meslek eğitimine ayrılmıştır(Şişman, 2006).1927-1928 yılında Pedagoji bölümü de eklenerek Ankara’ya nakledilen bu okulun Türkçe Bölümü, Haziran 1928’de ilk mezunlarını vermiştir.1929-1930 öğretim yılında ise bugünkü Gazi Eğitim Fakültesi binasına taşınmış ve ismi “Gazi Orta Muallim Mektebi ve Terbiye Enstitüsü” olmuştur (Küçükahmet, 2009:210).1941’de bu enstitüde ikişer yıllık Türkçe,Tarih-Coğrafya,Pedagoji ve Matematik Şubeleri ile üçer yıllık Fiziki ve Tabii Bilimler,Beden Terbiyesi,Resim –İş ve Müzik Şubeleri bulunuyordu (Öztürk, 2007). Ortaokul öğretmeni yetiştiren ve ilk Eğitim Enstitüsü olan bu enstitü, 1940’lı yılların sonuna doğru öğrenim süreleri 2-3 yıl arası olan değişik bölümleriyle tüm ortaokul dersleri için öğretmen yetiştirir hâle gelmiştir (Dursunoğlu, 2003).

1940’larda Gazi Orta Muallim Mektebi ve Terbiye Enstitüsü’nün ülkedeki tüm okulların öğretmen ihtiyacını karşılayamadığı görülmüş ve çeşitli dallarda kendini gösteren ortaokul öğretmen açığını kapatmak amacıyla, öğretmen yetiştiren kurumların sayısını artırma yoluna gidilmiştir.Bu amaçla Balıkesir, İstanbul, İzmir gibi başka illerde de yeni eğitim enstitüleri açılmıştır (Şişman, 2006; Öztürk, 2007).

Sayıları gittikçe artan ortaokulların öğretmen ihtiyacını kısa yoldan karşılamak amacıyla 1946-47 öğretim yılında 21 sayılı kararnameye uygun olarak eğitim enstitülerinde yapılan düzenlemeyle ortaokuldaki tüm dersleri okutabilecek

öğretmenler yetiştirmek üzere “Toplu Dersler Bölümü” kurulmuş ise de kalitenin düştüğü kaygısıyla 1949-1950 öğretim yılında bu bölüm kapatılarak “Fen ve Edebiyat” bölümü şeklinde düzenlenmiştir (Küçükahmet, 2009; Dursunoğlu, 2003).

1967–1968 öğretim yılından itibaren eğitim enstitülerinin bölümlerinin sayısı on ikiye çıkartılmıştır. Bu okullarda Sosyal bilgiler, matematik, fen bilgisi, Türkçe, İngilizce, tarım, eğitim, Fransızca, Almanca, beden eğitimi, resim-iş, müzik olmak üzere on iki bölümde öğretmen yetiştiriliyordu (Öztürk, 2006; Küçükahmet, 2009). Bu öğretim yılından itibaren bütün bölümlerin öğretim süreleri üç yıla çıkarılmıştır.

Üç Yıllık Eğitim Enstitüleri genellikle son yıllarına kadar yatılı okullardı ve bu okullara ilk başlarda lise ve ilköğretmen okullarını bitiren, öğretmenliğe uygun ve başarılı öğrenciler yazılı sınav ve mülakat ile alınıyordu (Sağlam, 2007). Sonraları test ve mülakat sonucu, en sonra ise lise mezunları, ÖSYM test sınavı sonucu alınıyordu. Bu kurumlarda okuyan öğrenciler, branş derslerinin yanı sıra öğretmenlik meslek bilgisi dersleri okuyor, bir süre staj da yapıyorlardı. Ancak, özellikle 1975-1980 döneminde bu okullarda düzenli bir eğitim-öğretim ve programlı uygulama-staj yapıldığını söylemek zordur (Kavcar, 2002).

Üç Yıllık Eğitim Enstitüleri kuruluşlarından Yüksek Öğretmen Okuluna dönüştürüldükleri zamana kadar, öğretmen eğitiminde niteliğe daha çok önem veren eğitim kurumları olarak bu işlevlerini etkili biçimde ve başarıyla sürdürmüşlerdir. Bu okullardan mezun olanlar ortaokullarda görev yapmak üzere eğitilmiş olmalarına karşın, çoğu kez öğretmen gereksinmesi nedeniyle liselerde görev yapmışlardır. (Sağlam, 2007).

Hem ilköğretim ikinci kademeye hem de liselere öğretmen yetiştirmede 1979 yılına kadar Üç Yıllık Eğitim Enstitüleri önemli bir kaynak olmuştur. Bu kurumların sayısı 1977–1978 öğretim yılında 18’e ulaşmıştı. 1978–1979 öğretim yılında Eğitim enstitülerinin tüm bölümlerinde öğrenim süresi, dört yıla çıkarılmış ve sayıları 10’a indirilerek (Ankara Gazi, İstanbul Atatürk, Balıkesir Necati, İzmir Buca, Bursa, Diyarbakır, Konya Selçuk, Trabzon Fatih, Samsun, Erzurum Kâzım Karabekir) isimleri Yüksek Öğretmen Okulu olarak değiştirilmiştir (Sağlam, 2007; Öztürk, 2007; Küçükahmet, 2009). 20 Temmuz 1982 tarihinde ise “eğitim fakültesi” adıyla üniversitelere bağlanmıştır.

1.2.3. Liselere Öğretmen Yetiştirme

Milli Eğitim Temel Kanunu'na göre ortaöğretim ,ilköğretimden sonra en az üç yıl eğitim veren genel ve mesleki ve teknik eğitim kurumlarını kapsar.İlköğretimi bitiren her öğrenci ortaöğretime devam etme hakkına sahiptir.Ortaöğretim kurumları öğrencileri ilgi ve yetenekleri çerçevesinde mesleğe ve yükseköğretime hazırlar (Ergüneş, 2002).

Liselere öğretmen yetiştirmede 1923-1981 yılları arasında kaynaklık eden kurumlar Deneme ve Yüksek Öğretmen Okulları ile üniversitelerdir.

1.2.3.1. Yüksek Öğretmen Okulları

Ortaöğretime öğretmen yetiştirmek amacıyla 1891 yılında kurulan Darülmualimin-i Âliye,Yüksek Öğretmen Okulunun başlangıcı sayılmaktadır.Fen ve edebiyat bölümlerinden oluşan bu okulun süresi iki yıldır.1924-1925 öğretim yılında okulun adı Yüksek Muallim Mektebi olmuştur. Öğretim süresi de iki yıldan dört yıla çıkarılmış olan bu okul MEB'e bağlı yatılı bir okuldu. İlk üç yıl Darülfünun'daki öğretimle mesleki derslere ,son yıl ise stajlara ayrılmıştı. İstanbul Darülfünunu'na yani bugün ki adıyla İstanbul Üniversitesi'ne bağlı olan bu okulun öğrencileri alan derslerini fakültelerden , meslek derslerini ise Yüksek Muallim Mektebi'nden almaktaydı (Ergüneş, 2002;Şişman, 2006;Ünal ve Ada, 2007;Küçükahmet, 2009;Öztürk, 2007).

1934 yılında da ise Yüksek Öğretmen Okulu adını alan ve bu okulda Edebiyat, Felsefe, Tarih-Coğrafya, Matematik, Fizik-Kimya, Tabiat ve Güzel Sanatlar olmak üzere yedi bölüm vardı. Bu okula, lise mezunu olan ve İstanbul Üniversitesi Fen-Edebiyat fakültesine giren öğrenciler arasında seçme sınavını başaran öğrenciler alınmıyordu (Adıgüzel, 2008). Önce yalnız erkek öğrencilerin kabul edildiği okula 1940'tan sonra kız öğrenci de alınmaya başlanmıştır (Kavcar, 2002).

12 Haziran 1946 tarihinde çıkarılan üniversiteler yasası ile öğretim üyelerinin dışarıda görev almasını yasaklanması Yüksek Öğretmen Okulu açısından kötü bir gelişme olmuştur. Bu yasa ile okulda eğitimin niteliğinin artmasında önemli rolü bulunan müzakereci akademik kadronun okulla ilişkisi kesilmiştir. Okul, bu gelişmenin ardından bir öğrenci yurduna dönüşme sürecine girmiştir. Gelişen

olumsuzluklar, 1949-1950 yılı başında okulun kapatılmasına yol açmış ancak 2 yıl sonra, 1 Mart 1951’de, Çapa’daki binada eğitime yeniden başlamıştır (Eşme, 2003)

Ancak bu köklü kurum, lise öğretmenini ihtiyacını karşılamaya yetmiyordu.1959 yılına kadar bir tek İstanbul’da Yüksek Öğretmen Okulu bulunmaktaydı.Lise öğretmenine duyulan ihtiyacın giderek artması karşısında, 12 Ağustos 1959 tarihinde Ankara’da yeni bir yüksek öğretmen okulu açıldı. Bu okula öğrenci seçiminde , İlköğretmen okullarının en başarılı ve seçkin öğrencilerini alma esasına dayalı yeni bir model kullanılmıştır (Kavcar, 2002).

1959-1960 yılında ilköğretmen okullarının son sınıfına geçen başarılı öğrenciler arasından İlköğretmen okullarının öğretmen kurulları tarafından , haziran ayının ilk yarısında son sınıfa geçen; zekâ, yetenek, bilgi, çalışkanlık ve kişilik bakımından üstün nitelikli, güvenilir, disiplin cezası almamış öğrenciler arasından Bakanlıkça belirlenen kontenjan dahilinde öğrenciler belirlenir ve bunların listesi Bakanlığın ilgili birimine gönderilirdi. Yüksek Öğretmen Okulu da gönderilen listelerdeki adaylardan bir eleme daha yapar, her ilköğretmen okulunun ilk üçe girme başarısı göstereni, hazırlık sınıfına kabul edilirdi(Eşme, 2003).Yüksek Öğretmen Okulu bünyesinde hazırlık sınıfına alınan ve hazırlık sınıfını bitirip Devlet Lisesi İmtihanı’nı başaranlar ise okula kaydedilirdi. O dönemde ilköğretmen okulu öğrencileri lise mezunu sayılmadıkları için üniversite sınavlarına girememekteydi(Eşme, 2003).Dolayısıyla bu öğrencilerin lise bitirme sınavı olan Devlet Lisesi İmtihanı’nı başarmaları gerekmektedir. Lise mezunu olan Ankara Üniversitesine bağlı Fen Fakültesi ile Dil-Tarih ve Coğrafya fakültesine girebilen öğrenciler Yüksek Öğretmen Okulu’nun öğrencisi oluyorlardı. (Adıgüzel, 2008).Uygulamadan çok verimli sonuçlar alınması üzerine, 1964 yılında İzmir’de de Yüksek Öğretmen Okulu açılmış İstanbul’daki Yüksek Öğretmen Okulu da öğrencilerini ilköğretmen okulu öğrencileri arasından seçmeye başlamıştır (Öztürk, 2002). Böylece, Türk milli eğitiminde nitelikli öğretmen bakımından büyük bir canlılık sağlandı. Ancak 1974’ten sonra kendini gösteren olumsuz gelişmeler sonucu 1978–1979 öğretim yılından itibaren 4 Ağustos 1977 tarihli Müdürler Komisyonu’nun 37 sayılı kararı ile Yüksek Öğretmen Okullarına öğrenci alımına son verilmiştir (Sağlam, 2007; Kavcar, 2002).

Yüksek Öğretmen Okulları eski yapıdan farklı olarak 18 Ekim 1978 tarih ve 31305 sayılı MEB onayı ile branş öğretmeni yetiştiren üç yıllık eğitim enstitülerinin öğrenim süresi dört yıla çıkartılarak yeniden uygulamaya açılmıştır (Ünal ve Ada, 2007:194)

Bu okullar da, 1981 yılında çıkarılan 2547 sayılı Yükseköğretim yasası gereğince Eğitim Fakültelerine dönüştürülmüş ve üniversite çatısı altına alınmıştır. Bu düzenleme ile bölümlerde ihtisaslaşma iyice derinleşmiş ve zaman içinde yan alanlardan vazgeçilerek tamamıyla tek bir alanda öğretmen yetiştirilmeye çalışılmıştır (Dursunoğlu, 2003;Şişman, 2006).

1.2.3.2. Deneme Yüksek Öğretmen Okulu

Mayıs 1974'te Ankara Yüksek Öğretmen Okulu Yerleşkesi'nde Deneme Yüksek Öğretmen Okulu adıyla yeni bir okul kurulmuştur. 6 Mayıs 1975 tarih ve 313 Sayılı Talim ve Terbiye Kurulu'nca kabul edilen okulun geçici yönetmeliğine göre; bu okulun amaçları şöyle sıralanmaktadır (MEB, 1995):

1. Ortaöğretim kurumlarının fizik, kimya, biyoloji ve matematik dallarında lisans düzeyinde öğretmen yetiştirmek.
2. Milli Eğitim Bakanlığı'nca öngörülen alanlarda deneme niteliğinde ve teknolojiye dayalı eğitim programları geliştirip, uygulamak ve uygulama sonuçlarının sistemin bütünlüğü içinde yaygınlaştırılmasına yardımcı olmak.
3. Eğitim sistemleri için saptanmış olan temel politika ve hedefler çerçevesi içinde çağdaş eğitim kurumlarının ışığında, eğitimin etkinliğini artırarak teknolojik uygulama modellerini geliştirmek.
4. Geliştirilecek modelleri sistem bütünlüğü içinde uygulamaya dönüştürerek araştırma ve planlama çalışmaları yapmak.

Deneme Yüksek Öğretmen Okulu yeterli hazırlıklar yapılmadığı ve gerekli kaynaklar sağlanamadığı gerekçesiyle 1975 yılında kapatılmıştır (YÖK, 2007).

1.2.3.3. Üniversiteler

1923-1981 yılları arasındaki dönemde liselerin tüm öğretmen ihtiyacı, öğretmen yetiştiren kurumlarca karşılanamamıştır. Bu nedenle fen, edebiyat, fen-edebiyat, güzel

sanatlar fakülteleri gibi yüksek öğretim kurumlarından mezun olanlar çoğunlukla pedagojik formasyon alarak, bazen de almaksızın, liselere öğretmen olarak atanmışlardır. Özellikle fen-edebiyat fakülteleri, kendi eğitim bilimleri bölümlerini açıp öğrencilerine pedagojik formasyon vererek, adeta bir eğitim fakültesi işlevi görmüşlerdir (Öztürk, 2007; Şişman, 2006).

1982 yılına kadar üniversiteler öğretmen yetiştirme ile doğrudan ilgilenmemiş olmasına rağmen, ortaöğretim kurumlarına öğretmen yetiştiren yerler arasında belirli ölçüde katkıları olmuştur. Üniversite sayısının giderek artması ve ülkenin değişik bölgelerinde üniversitelere bağlı fakülte ve yüksekokulların açılması sonucu, lise ve dengi okulların ihtiyacı olan branşlarda öğretmen yetiştiren yüksek öğretmen okullarının sayısının az olması sebebiyle, üniversitelerde öğretmen yetiştirme çalışmalarının yoğunluk kazandığı söylenebilir (Şişman, 2006).

Üniversitelerin öğretmen yetiştirme konusundaki katkılarına bakıldığında özellikle İstanbul ve Ankara Üniversitelerinin bu konuda öncelikli sırayı aldığı görülmüştür. İstanbul Üniversitesi Fen ve Edebiyat Fakültelerinde ve Ankara Üniversitesi Dil ve Tarih-Coğrafya Fakültesinde, lise ve dengi okullara Türk Dili ve Edebiyatı, Matematik, Sosyal Bilimler, Fen Bilimleri, Yabancı Diller gibi alan ve dallarda düzenlenen öğretmen yetiştirme programlarıyla uzun yıllar çok sayıda öğretmen yetiştirilmiştir (Sözer, 1991).

1970-80 yılları arasında üniversite çatısı altında öğretmen yetiştirme çabaları yoğunluk kazanmıştır. Bunun yanında Orta Doğu Teknik, Hacettepe, Ege, Boğaziçi, Selçuk , İnönü ve Diyarbakır Üniversiteleri öğretmen olmak isteyen öğrencileri için özel programlar düzenlenmişlerdir (Baskan, 2001).

Üniversitelerin 1982 yılı öncesinde değişik fakülte ve yüksekokullarında uygulanan meslekî formasyon için ortak bir çerçeve programları ve giriş şartları bulunmuyordu. Örneğin Hacettepe Üniversitesi ve Ankara Üniversitesi Eğitim Fakültesi belli bir kontenjanla başka yüksek öğretim kurumlarından öğrenci aldığı halde; aynı üniversiteye bağlı olan, Dil ve Tarih-Coğrafya Fakültesi, Ortadoğu Teknik Üniversitesi ve Boğaziçi Üniversitesi yalnız kendi öğrencilerini bu formasyon programlarına kabul etmekteydiler (Küçükahmet, 2009).

Eskişehir İktisadî ve Ticarî İlimler Akademisi İletişim Bilimleri Fakültesi ise hiçbir ayırım yapmadan hangi fakülte ve yüksekokuldan mezun olurlarsa olsun, formasyon programlarına her öğrenciyi kabul etmişlerdir. Üniversitelerde ki öğretmenlik sertifikasına yönelik programlara bakıldığında, bir üniversite de zorunlu ders olarak verilen bir dersin başka bir üniversitede zorunlu olmadığı, zorunlu ve seçmeli ders sayısının ve verilen kredinin bile farklı şekillerde olduğu görülmüştür (Sözer, 1991).

Bu duruma sebep olarak öğretmenlik meslek bilgisinin kazandırılması konusunda görülen kurumsal görüş farklılıkları ve öğretmen yetiştirme çabası içinde olan yüksekokullar ve fakülteler arasında henüz bir eşgüdüm sağlanamamış olmasına bağlanabilir. Programların belirli bir stratejiye bağlanmayışı, bu kurumlarda yetişen öğretmenlerin, meslek bilgisi yönünden farklı nitelikler göstermelerine, kimi zaman ise nitelikçe yetersiz olmalarına neden olmuştur (Kavcar, 2002; Adıgüzel, 2008).

Üniversitelerdeki değişik tarzdaki bu uygulamaları sonlandırmak ve öğretmenlik sertifikası programlarını ortak bir hale getirmek için Milli Eğitim Bakanlığı Talim ve Terbiye Dairesi, 1981–1982 öğretim yılından itibaren uygulanmak üzere, yükseköğretim kurumlarına bir öğretmenlik meslek bilgisi programı önermiştir (Sözer, 1991; Adıgüzel, 2008). Ancak bu çaba ders programlarını standart bir hale getirerek öğretmen eğitiminin gereklerine uygun bir yapıya kavuşturulması bir yana, öğretmenlik programlarına öğrenci kayıt kabul koşullarında bile ortak bir anlayış getirmeyi başaramamıştır (MEB, 1995).

1.3. Ülkemizde Öğretmen Yetiştirmede Üniversiteler Dönemi

Öğretmen yetiştirme görevinin üniversitelere devredilmesinden sonraki dönemlerde de çeşitli değişikliklere gidilmiştir. Bunlardan ilki, 1982-1997 yılları arasında başlangıç dönemindeki uygulamalar, ikinci dönem; 1997-2006 yılları arasında gerçekleştirilen yeniden yapılanma, üçüncü dönem ise; 2006-2007 yılındaki program güncellemelerine ilişkin yeni düzenleme dönemidir.

1.3.1. 1982-1997 Dönemleri Arasındaki Gelişmeler

1980 ihtilali her düzeyde olduğu gibi eğitimi de olumsuz açıdan etkilemiştir. Yaşanan çatışmaların büyük bir kısmının üniversitelerde çıkması ve üniversite öğrencilerinin bir çok eylemi gerçekleştirmeleri nedeniyle yüksek öğretim kurumlarını denetleyecek bir

kuruma ihtiyaç duyulmuş ve 1981 yılında Yükseköğretim Kurulu kurulmuştur (Erden, 2007;Küçükahmet, 2009).

1982 yılının ortalarına kadar öğretmen yetiştirme ve istihdam etme görevini Milli Eğitim Bakanlığı gerçekleştirmiştir. 1981 yılında çıkarılan Yükseköğretim Kanunu (2547 Sayı ve 6 Kasım 1981) ve bunu tamamlayan Yükseköğretim Kurumları Teşkilatı Hakkında Kanun Hükmünde Kararname (41 Sayı ve 20 Temmuz 1982 tarih) ile kapsamlı değişikliklere gidilmiştir. Millî Eğitim Bakanlığı ve üniversitelere bağlı olarak faaliyet gösteren öğretmen yetiştiren yüksekokul, enstitü, akademi ve fakülteler, 20 Temmuz 1982'de Yükseköğretim Kurulu (YÖK) çatısı altında üniversitelerde toplanmıştır (Kılıç, 2009;Gürol ve Sevindik, 2009;Erden, 2007).

Bu kurumların, adları, öğretim süreleri, bölüm ve program yapıları vb. unsurlarında da değişiklikler yapılmış veya yenileri açılmıştır.Bu değişiklikle Yüksek Öğretmen Okulları Eğitim Fakültesi; Kız Teknik Yüksek Öğretmen Okulu, Ticaret Turizm Yüksek Öğretmen Okulu ve Endüstriyel Sanatlar Yüksek Öğretmen Okulu Mesleki Eğitim Fakültesi; Teknik Yüksek Öğretmen Okulları Teknik Eğitim Fakültesi; Yüksek İslam Enstitüleri İlahiyat Fakültesi adıyla yeniden teşkilatlandırılmışlardır (Özdemir ve diğ.2004, Dağlı, 2006).Bu kararlarla öğretmen yetiştirme görevi üniversitelerce,öğretmen istihdamı ise Milli Eğitim Bakanlığınca yapılmıştır (Dağlı, 2006).

Bu yasayla ayrıca 25 Temmuz 1982 yılında İki Yıllık Eğitim enstitüleri “Eğitim Yüksek Okulu” adıyla üniversitelerin çatısı altına alınmıştır (Öztürk, 2007; Kavcar, 2002). 1983'te sayısı 17 olan Eğitim Yüksekokulu sayısı 1984 yılında 20'ye, 1986 yılında 21'e, 1987 yılında 22'ye, 1989 yılında 23'e ve 1990 yılında da 24'e ulaşmıştır (Şişman,2006). On birinci Milli Eğitim Şûrası sonrasında ise her seviyedeki eğitim kurumlarında görevlendirilecek öğretmenler için 4 yıllık yüksek öğrenim görme esası kabul edilmiştir. Tüm seviyelerdeki öğretmenlerin en az lisans öğrenimi görmelerini öngören 23.5.1989 tarih ve 89.22.876 sayılı YÖK kararıyla diğer öğretmen yetiştiren kurumlar gibi iki yıllık Eğitim Yüksek Okullarının öğrenim süresi de 1989-90 öğretim yılından itibaren 4 yıla çıkarılmış ve öğretim programları değiştirilmiştir (Ataünal, 1987;Erden, 2007).

Eğitim yüksek okullarının süresinin dört yıla çıkarılması, bu okulların iki yıl mezun vermemesi öğretmen ihtiyacının karşılanması konusunda önemli bir soruna yol açmış

ve MEB'in sınıf öğretmeni açığını karşılanmasında, branş öğretmeni olarak yetişen veya diğer üniversite mezunlarını sınıf öğretmeni olarak ataması gibi pedagojik yönden uygun olmayan önlemlere zorlamıştır .Bu durum, yapılan değişikliklerin, MEB ve üniversiteler arasında etkili bir eşgüdüm ve uygun planlama etkinlikleri yapılmadan gerçekleştirildiği, bu anlamda rastgele değişimler olarak kaldığının çarpıcı bir örneğidir (Baskan, 2001;Baskan ve diğ. 2006).

Eğitim Yüksek Okullarının öğretim sürelerinin 4 yıla çıkarılması ile YÖK, 1990-1991 öğretim yılından itibaren uygulanmak üzere bir “Eğitim Yüksek Okulları Öğretim Programı” hazırlayarak, deneme amacıyla, yüksek okullara göndermiştir. Bu programa göre ilk iki yılını başarıyla bitiren öğrencilerin, ilköğretim ikinci kademedeki öğretmenlik yapabilmeleri için, danışmanları tarafından uygun görülmesi şartıyla, sekiz yan alanın birisinde 18 kredilik bir programı seçerek 3. ve 4. yıllarda sınıf öğretmenliği ve yan alan programlarını başarıyla tamamlayıp toplam 191 krediyi tamamlamak zorundaydılar (Öztürk, 2005, 189).

Yüksek okullarda toplam okutulması öngörülen 18 kredilik 8 yan alan; Matematik Yan Alanı, Fen Bilgisi Yan Alanı, Sosyal Bilgiler Yan Alanı, Türk Dili Yan Alanı, Okul Öncesi Eğitim Yan Alanı, Resim-İş Yan Alanı, Müzik Yan Alanı, Beden Eğitimi Yan Alanı biçimindeydi (Öztürk, 2005).1992 yılında yapılan 3.7.1992 tarih ve 3837 sayılı kanunla da Eğitim Yüksekokullarında bir kısmı bağlı olduğu Eğitim Fakülteleriyle birleştirilmiş bu fakülteleri Sınıf Öğretmenliği Bölümü hâline getirilmişlerdir (Sağlam, 2007,Öztürk, 2007).

Öğretmen yetiştiren kurumların üniversite çatısı altında toplanması,öğretmenlik mesleğinin statüsünün yükselmesi,öğretmen eğitiminin üniversiteler düzeyinde bilimsel olarak araştırılması ve gelişmiş ülkelerdeki öğretmen eğitimi uygulamalarından yararlanılması,öğretmen eğitimcilerinin akademik düzeyde yetiştirilmeleri gibi alanlarda önemli katkıları olmuştur (Kılıç, 2009).

1.3.2. 1997-2006 Dönemleri Arasındaki Gelişmeler

1982 yılından 1997'ye kadar geçen süreç içerisinde hem nitelikli öğretmen yetiştirme, hem de nicelik olarak yeterli öğretmen sağlama sorunu çözülememiştir.Bu sebeple 1982 yılından itibaren bu görevi üstlenen üniversitelerin yeniden yapılandırılması

konusu gündeme gelmiştir.Buradan hareketle, Yükseköğretim Kurulu, öğretmen yetiştirme sisteminde bazı yenilik ve değişikliklerin gerekli olduğuna karar vermiş ve 1996 yılında bu konuda bir çalışma başlatmıştır. 1994 yılında başlatılan ve YÖK-Dünya Bankası tarafından yürütülen hizmet öncesi Öğretmen Yetiştirme Projesi'nin amaçları 1996 yılında gözden geçirilerek, öğretmen yetiştirme sisteminde bir yenileşmeyi kapsayacak şekilde genişletilmiştir (Baskan ve dig. 2006 ; Kılıç, 2009).

Eğitim fakültelerinin yeniden yapılandırılması çalışması, Yüksek Öğretim Kurumu'nun Dünya Bankası kredisiyle yürüttüğü bir projenin ürünü olarak ortaya çıkmıştır (Erden, 2007).YÖK Başkanlığı, 1996 yılı başında MEB ile birlikte başlattığı çalışma ile öğretmen ihtiyaçları doğrultusunda eğitim fakültelerinde yeni düzenlemeler yapmıştır. Bu düzenleme çalışması YÖK Genel Kurul toplantısında, Üniversitelerarası Kurul toplantısında ve Eğitim Fakülteleri Dekanları ile iki kez yapılan toplantılarda değerlendirilmiş ve son olarak YÖK Yürütme Kurulu'nun 28.11.1997 tarih ve 97.42.3081 kararı ile yürürlüğe girmiştir (Kayak ve Orhan, 2009).

YÖK tarafından eğitim fakültelerinde yapılan bu yeni düzenlemenin, 4 kasım 1997 tarihli kararla 1998-1999 öğretim yılından itibaren tüm eğitim fakültelerinde uygulanması zorunluluğu getirilmiştir. 4306 sayılı kanunla uygulamaya giren 8 yıllık kesintisiz zorunlu eğitim uygulamasıyla aynı yıla rastlayan yeniden yapılanma modeliyle ilköğretim düzeyindeki sınıf öğretmeni ve branş öğretmeni ihtiyacının karşılanması amaçlanmıştır (Kavcar, 2002;Erden, 2007).

Yeni yapılanmanın özellikleri aşağıdaki gibi özetlenebilir.

1. Sekiz yıllık eğitime geçiş ve çeşitli düzey ve alanlardaki gereksinimler dikkate alınarak eğitim fakülteleri bünyesinde 10 bölüm, 32 anabilim dalı ve 29 program öngörülmüştür. Yeni yapılanmada, ilköğretimle ilgili programlar ilköğretim bölümü, yabancı dil öğretmenlikleri yabancı diller eğitimi bölümü çatısı altında toplanmıştır. Ayrıca Türkiye'de ilk kez bilgisayar ve eğitim teknolojileri bölümü açılmıştır (Erden, 2007).

2.Mesleki ve teknik eğitimin dışındaki tüm öğretmenlik programları (okulöncesi, ilköğretim ve orta öğretim öğretmenlikleri) eğitim fakültesi lisans programlarında toplanırken, Ortaöğretime yönelik öğretmenlik alanları ise ortaöğretim fen,matematik

alanlar eğitimi ve ortaöğretim sosyal alanlar eğitimi bölümleri olmak üzere iki ayrı bölümde toplanmıştır (Aycan ve Türkoğuz, 2005; Mahiroğlu, 2004).

3.Yeni düzenleme ile ülkemizde ortaöğretim branş öğretmenlerinin ilgili eğitim “tezsiz yüksek lisans” programlarıyla yetiştirilmeleri esası getirilmiştir. Yabancı diller, güzel sanatlar, beden eğitimi ve spor ile bilgisayar ve öğretmeni sadece yüksek lisans düzeyinde yetiştirilmektedir (Küçükahmet, 2009). Böylece öğretmen yetiştirmede eğitim fakülteleri ile fen–edebiyat fakülteleri Ortaöğretim Fen ve Matematik Alanlar Eğitimi Bölümünde fizik,kimya,biyoloji ve matematik öğretmenliği programlarıyla, Ortaöğretim Sosyal Alanlar Eğitimi Bölümünde tarih, coğrafya, felsefe grubu ile Türk dili ve edebiyat öğretmenliği Tezsiz Yüksek Lisans Programları uygulanmaya başlanmıştır (Aycan ve Türkoğuz, 2005; Mahiroğlu, 2004;Küçükahmet, 2009).

Bu bölümlerde lisans ve tezsiz yüksek lisans olmak üzere iki tip program geliştirilmiştir. Birinci seçenek (3,5 yıl + 1,5 yıl = 5 yıl) biçiminde formüle edilmiş ve eğitim fakülteleri alan fakültelerin (fen ve / veya edebiyat fakülteleri) ortaklaşa yürüttüğü program olarak düzenlenmiştir. Bu seçenekte, eğitim fakültelerine kayıt olan öğrenciler, ilk yedi yarıyılı ilgili alan fakültesinde, son üç yarıyılı ise kendi fakültelerinde tamamlamaktadırlar. Lisans düzeyini tamamlayan öğrenciler eğitim fakültesince ilgili enstitüye bağlı bir enstitü anabilim dalı olarak yürütülen tezsiz yüksek lisans kademesine doğrudan geçirilirler. İki yarıyla eşdeğer bir süre içinde mezuniyet için öngörülen tüm şartları tamamlayan öğrencilere ilgili alan öğretmenliğinin adını taşıyan yüksek lisans diploması verilir (Küçükahmet, 2009;Erden, 2007;Öztürk, 2007;Türk, 2002)

İkinci seçenek (4 yıl + 1,5 yıl) biçiminde formüle edilmiştir. Buna göre, Yükseköğretim Kurulu tarafından tespit edilen, eğitim fakültesi dışındaki fakültelerin lisans programlarından mezun olan öğrenciler, üç yarıyılık tezsiz yüksek lisans programına devam ederek (tezsiz) yüksek lisans derecesi almaktadırlar. Bu tür yüksek lisans programlarına öğrenci kabulü ilgili alan fakültesi mezunları arasında ALES sınavı sonucu ile mezuniyet ortalaması göz önüne alınarak yapılmaktadır. Bu programa hangi alan mezunlarının başvurabileceği YÖK tarafından belirlenmektedir (Küçükahmet, 2009;Erden, 2007).

4. Eğitim fakültelerinde yürütülen bilimsel çalışmalar, öğretmen yetiştirme ve öğretimin geliştirilmesi konularına yöneltilmiştir. Temel bilimler araştırmalarının ise fen-edebiyat fakültelerinde yürütülmesi öngörülmüştür. Bu bağlamda, alan öğretiminin geliştirilmesine özel önem verilmiştir (Baskan, 2001). Mevcut kaynakları daha etkin kullanmak için, eğitim fakültelerinde alan üzerine uzmanlaşmış, ancak eğitim üzerine araştırma yapmayan öğretim elemanları fen- edebiyat fakültelerine aktarılmıştır. Bazı fakültelerde, doğrudan öğretmen eğitimi ile ilgili olmayan öğretim materyal ve teknolojileri de fen-edebiyat fakültelerine verilmiştir (Öztürk, 2007).

5. Eğitim fakültelerindeki yeni bölüm ve anabilim dalı (program) yapılanması, ilköğretim ve ortaöğretimdeki yapılanmaya paralel hale getirilmiştir. Özellikle 1997’de zorunlu kesintisiz sekiz yıllık temel eğitime geçilmesine paralel olarak, geçmişte ihmal edilmiş olan ilköğretime öğretmen yetiştiren programlar yeniden düzenlenmiştir. Fakültelerde birer ilköğretim bölümü kurularak, sınıf öğretmeni, sosyal bilgiler, fen bilgisi ve matematik öğretmeni yetiştiren anabilim dalları/programlar açılmıştır. Türkçe öğretmenliği anabilim dalı/programı ise, ayrı bölüm haline getirilmiştir (Öztürk, 2007;Erden, 2007).

6. Ankara Üniversitesi Eğitim Bilimleri Fakültesi’nin lisans programları kapatılarak fakülte, normal eğitim fakültelerine dönüştürülmüştür. Eğitim bilimleri alanında yer alan programlardan rehberlik ve psikolojik danışma programının dışındaki (program geliştirme, ölçme ve değerlendirme, eğitim yönetimi, halk eğitimi vb.) programların lisans programları kaldırılmıştır(Erden, 2007).Eğitim bilimlerinin değişik alanlarına uzman yetiştirme görevi lisansüstü programlara bırakılmıştır (Öztürk, 2007).

7. Yapılan bu yeni düzenleme, hem eğitim fakültesindeki bölümler, hem de eğitim fakülteleri ile alan fakülteleri arasındaki işbirliği ve eşgüdümü zorunlu hale getirmiştir.Örneğin; tüm programların öğretmenlik meslek derslerinin eğitim bilimleri bölümü tarafından yürütülmesi, yan dal uygulamaları, alan derslerinin alan fakültelerinden alınması, ortaöğretime öğretmen yetiştiren programların son iki veya üç yarıyılının enstitüler bünyesinde yürütülmesi gibi uygulamalar bu ortaklıkları zorunlu kılmaktadır (Erden, 2007).

8. Eğitim fakülteleri öğretmen yetiştirme programları, orta öğretime öğretmen yetiştirenler hariç, standart hale getirilmiştir. Programdaki eğitim tarihi,eğitim sisitemi,

eğitim felsefesi gibi dersler kaldırılıp, bunlara ilişkin konular öğretmenlik mesleğine giriş dersinin içersine adeta sıkıştırılmıştır. (Öztürk, 2007).Programlarda ğretmenlik meslek bilgisi dersleri ğretmenlik Mesleğine Giriş ,Okul Deneyimi- I ,Gelişim ve öğrenme ,ğretimde Planlama ve Değerlendirme ,ğretim Teknolojileri ve Materyal Geliştirme ,Sınıf Yönetimi ,Özel ğretim Yöntemleri-I ,Okul Deneyimi -II ,Özel ğretim Yöntemleri -II ,Rehberlik ,ğretmenlik Uygulaması olarak belirlenmiştir. Bu temel derslerin dışında her bölüm programına, bölüme özgü öğretmenlik meslek bilgisi dersleri eklenmiştir. Bu değişiklikte en çok göze çarpan husus; meslek derslerine ayrılan sürenin artması, teorik ders saatinin azaltılarak, uygulamalı ders saatlerinin artırılması, ğretim boyutuna ağırlık vermesi ve okul uygulama saatlerinin artmasıdır (Erden, 2007).

9. Milli Eğitimi Geliştirme Projesi kapsamında, eğitim fakültelerine ğretmen yetiştirmeye dönük yerli ve yabancı yayınlar ile ğretim materyal ve teknolojilerinin sağlanması yolunda adımlar atılmıştır (Öztürk, 2007).

10. Nitelikli ğretmen yetiştirme konusunda, Milli Eğitim Bakanlığı ile YÖK işbirliğinin verimli ve etkili bir şekilde sürdürülmesi amacıyla “ğretmen Yetiştirme Milli Komitesi (ÖYMK)” kurulmuştur (Tutkun, 2000; Erden,2007).Bu komitenin önemli görevlerinden biri, ğretmen eğitimi programlarını incelemek ve eğitim fakültelerinin bu yönde duyduğu ihtiyaçları tespit etmek olarak belirlenmiştir. Ayrıca, eğitim fakültelerinde verilen ğretmen eğitiminin akreditasyonunun yapılması ve bu çerçevede kaliteyi artırıcı bazı girişimlerde bulunulması gündeme gelmiştir (Erden, 2007).

11. Milli Eğitimi Geliştirme Projesi kapsamında, eğitim fakültelerinde özel ğretim dersleri veren/verecek ğretim elemanları yetiştirilmiştir. Mevcut ğretim elemanları hizmet içi eğitim seminerlerine alınarak bu alanda eğitilmiştir. Bu alanlara ğretim elemanı yetiştirmek için yurt dışına lisansüstü ve doktora eğitim görmek üzere ğrenci gönderilmiştir (Öztürk, 2007)

1.3.3.2006-2007 Düzenlemeleri

2005 yılında YÖK, eğitim fakültelerinin programlarının uygulanması sırasında ortaya çıkan sorunların düzeltilmesi amacıyla, programları yeniden gözden geçirme kararı

almıştır. Ayrıca Milli Eğitim Bakanlığı'nın ilköğretim ve ortaöğretim ders programlarında yapmış olduğu değişikliklerin de eğitim fakültelerinin programlarına yansıtılması gereği ortaya çıkmıştır (Erden, 2007).

Bu amaçla eğitim fakülteleri dekanlıklarının görüşleri de dikkate alınarak, eğitim fakülteleri öğretim üyelerinden 25 kişilik bir çalışma grubu oluşturulmuştur. Programların temel ilkelerini ve çekirdek programları güncelleştirmek amacıyla oluşturulan grup, Milli Eğitim Bakanlığı Talim ve Terbiye Kurulu Başkanı ile İlköğretim Genel Müdürü'nün de katılımıyla, 5-11 Mart 2006 tarihleri arasında yedi gün süren "Eğitim Fakülteleri Program Geliştirme Çalıştayı"nda yeni öğretmen yetiştirme program taslaklarını hazırlamıştır. Paydaşları geniş tutulmaya çalışılan bu sürecin, olabildiğince katılımcı ve demokratik olmasına, böylelikle yeni programların, ortak aklın ürünü olarak oluşturulmasına özen gösterilmiştir. Fakülteleden gelen görüş ve öneriler "Eğitim Fakültelerini Geliştirme Komisyonu" tarafından yapılan çalışma ile değerlendirilerek eğitim fakültelerinin ilköğretime öğretmen yetiştiren bölümlerinde yürütülen öğretmen yetiştiren programlarına son şekli verilerek 21 Temmuz 2006 tarihli YÖK Genel Kurulunda uygulama için olur alınmıştır (YÖK, 2007).

2006-2007 akademik yılından itibaren uygulamaya koyulan öğretmen yetiştirme programlarındaki başlıca yenilikler ise şunlardır (YÖK , 2007; Erden,2007; Küçükahmet, 2007):

- Programların özellikleri dikkate alınarak esnek bir düzenlemeye gidilmiş; %50 -60 alan bilgisi ve becerileri dersleri, %25-30 öğretmenlik meslek bilgisi dersleri, %15-20 oranında genel kültür derslerini içerecek biçimde programlar düzenlenmiştir. Bu oranlar ve ders saatleri öğretmenlik dallarına göre farklılık göstermektedir.
- Yan alan uygulamasına son verilmiştir.
- Öğretmen yetiştirme programlarında çakılı ders uygulaması esnetilerek; toplam kredilerinin yaklaşık %25'ine varan oranlarda fakültelelere dersleri belirleme yetkisi verilmiş ve seçmeli ders olanağı artırılmıştır.

- Öğretmen adaylarına okul deneyimi ve/veya öğretmenlik uygulaması sırasında, birleştirilmiş sınıflarda, köylerde ve YİBO'larda uygulama yapabilme fırsatı da verilmiştir.
- Yeni programlarda dikkat çeken en önemli özelliklerden biri de genel kültür derslerinin oranlarının artırılmasıdır. Bu değişikliğin amacı, üniversite düzeyinde yetiştirilen öğretmen adayına aydın bir kişide bulunması gereken entelektüel donanımı ve becerilerini kazandırmaktır. Bu amaçla programlara bilim tarihi, bilimsel araştırma yöntemleri, felsefeye giriş, etkili iletişim, Türk Eğitim Tarihi gibi dersler konulmuştur. Programın esnek yapısı nedeniyle, fakülteler, farklı genel kültür dersleri de okutabilecekler ve bu dersleri zaman içinde değiştirilebileceklerdir.
- “Topluma Hizmet Uygulamaları” adlı yeni bir ders genel kültür dersleri kapsamında öğretmen yetiştirme programı konulmuştur. Tüm programlar için zorunlu olan bir yarıyılık bu derste öğrenciler, toplumun güncel sorunlarını belirleme ve çözüm üretmeye yönelik projeler hazırlayacaklardır. Ayrıca, bu ders kapsamında; öğrencilerin, panel, konferans, kongre, sempozyum gibi bilimsel etkinliklere izleyici, konuşmacı ya da düzenleyici olarak katılması özendirilecektir.
- Öğretmenlik meslek derslerinde bazı değişiklikler yapılmış, uygulama okulları bulmada yaşanan sorunlar nedeniyle, Eğitim Fakültesi Dekanlıklarının talepleri doğrultusunda, okul deneyimi ders saatleri azaltılmıştır. Eğitim psikolojisi ve eğitim tarihi dersleri zorunlu ders olarak konulmuş, eğitim felsefesi ve eğitim sosyolojisi dersleri de seçmeli ders olmuştur. Öğretmenlik mesleğine giriş, gelişim ve öğrenme, öğretimi planlama ve değerlendirme dersleri kaldırılmıştır yerine eğitim bilimine giriş, eğitim psikolojisi, öğretim ilke ve yöntemleri, ölçme ve değerlendirme, Türk eğitim sistemi ve okul yönetimi dersleri konulmuştur.
- Rehberlik ve Psikolojik Danışma ders programı; Milli Eğitim Bakanlığı programları, alana yönelik sivil toplum kuruluşlarının önerileri ve konuyla ilgili akademisyen görüşleri dikkate alınarak hazırlanmıştır. Ayrıca 13 Nisan 2007 tarihli YÖK Genel Kurul kararı ile Eğitim Bilimleri bölümüne bağlı

“Eğitimde Psikolojik Hizmetler” anabilim dalının adı, “Rehberlik ve Psikolojik Danışmanlık” olarak değiştirilmiştir.

- Yeni programın önemli bir özelliği de Avrupa Birliği ülkelerinde öğretmen yetiştirmede kullanılan öğretmen eğitimi programlarının çeşitli boyutlarıyla, büyük ölçüde örtüşmesidir. Yenilenen programlar, kendisine söyleneni yapan teknisyen öğretmen yerine, problem çözen ve öğrenmeyi öğreten öğretmenleri yetiştirmeyi hedeflemektedir.

2006 - 2007 düzenlemesinde, 1996-1997 yeniden yapılandırmasıyla gerçekleştirdiği düzenlemelerin birçoğunda gerek uygulamada çıkan aksaklıklar gerekse farklı çevrelerden gelen eleştiriler nedeniyle YÖK geri adım atmak durumunda kalmıştır. Bu durum öğretmen yetiştirme konusunda yapılacak değişikliklerin çok kapsamlı ,planlı ve ileriye yönelik tüm durumları yordayacak bir şekilde ve ülkenin gerçeklerini de göz önünde bulundurarak ele alınması gerektiğini göstermektedir.

2006 - 2007 düzenlemesinde dikkati çeken bir başka değişiklikte, daha önce İlahiyat Fakültelerinde yer alan, Din Kültürü ve Ahlak Bilgisi Öğretmenliği programlarının eğitim fakültelerine alınması olmuştur. Diğer öğretmenlik programlarının güncelleştirilmesine paralel olarak bu program da güncellenmiştir. Bu yapılanma ile, din kültürü öğretmen adaylarının, pedagojinin öne çıktığı eğitim ortamında, öteki disiplinlerde eğitim gören öğretmen adaylarıyla etkileşim içinde yetişmeleri sağlanmıştır (Küçükahmet, 2009; Erden, 2007; Küçükahmet, 2007).

Bu değişikliklerin yanı sıra, yeniden yapılanma sürecinde, en çok tartışılan konulardan biri olan ortaöğretime öğretmen yetiştirmede yeni düzenlemeye gidilmiştir. Eğitim fakültelerinde ortaöğretime öğretmen yetiştiren programlarda 3,5+1,5 yıllık uygulamadan vazgeçilerek, öğretmenlik meslek bilgisi derslerinin bütünleştirilmiş beş yıllık program içinde verilmesi kararlaştırılmıştır. Eğitim Fakülteleri dışındaki fakültelerden mezun olan öğrenciler için 4+1,5 yıl olarak uygulanan programın devam etmesi , Yükseköğretim Kurulu'nun 11 Temmuz 2007 tarihli toplantısında karara bağlanmıştır. Yeni düzenlemede, uygulamalı ders saatleri ve okullarda uygulama saati azaltılmış, buna karşılık genel kültür derslerinin sayısı artırılmıştır. Eksikliği duyulan Ölçme Değerlendirme ve Alan Eğitiminde Araştırma Projesi dersleri eklenmiştir (Küçükahmet, 2009;Erden, 2007;YÖK, 2007).

Ancak Yükseköğretim Kurulu 1998- 1999 öğretim yılından önceki uygulamalara dönüş eşdeğer bir karar alarak, 2009 yılında belirli üniversitelerin Fen-Edebiyat fakültelerinde öğretmenlik meslek bilgisi derslerinin birinci sınıftan itibaren verilmesine onay vermiştir. Bu durumda 4+1,5 yıl olarak uygulanan Alan Öğretmenliği Tezsiz Yüksek Lisans programlarından öğretmen yetiştirme yerine, Fen-Edebiyat fakültelerinin lisans programları süresi içinde öğretmen yetiştirmenin yolu yeniden açılmıştır. 27 Ağustos 2009 tarihinde YÖK ,Fen-Edebiyat ve İlahiyat Fakülteleri mezunlarına Eğitim Fakültelerinde tezsiz yüksek lisans yoluyla pedagojik formasyon verilmesi uygulamasını kaldırarak, söz konusu formasyonun 2, 3 ve 4. sınıflardan itibaren verilmesi yönünde bir karar almıştır. Pedagojik formasyon şartının kaldırılması için daha önce YÖK'e başvuran İstanbul, Marmara, Atatürk ve Uludağ Üniversitelerinin Fen-Edebiyat ve İlahiyat Fakültelerinde 2009-2010 eğitim öğretim yılından itibaren lisans öğretimi sırasında pedagojik formasyon derslerinin verilmesi gündeme getirilmiştir. Dokuz Eylül, Erciyes, İnönü, Selçuk ve başka üniversiteler de bu kararın sadece belirli üniversiteleri kapsamından dolayı karara itiraz ederek bu haktan yararlanma yoluna gitmişlerdir(Özoğlu, 2010;Erden, 2007;YÖK, 2007).

21 Ocak 2010 tarihinde ki Genel Kurulu'nda YÖK aldığı bir başka kararla, eğitim fakültesi dışındaki bir yükseköğretim kurumunda okuyan ve öğretmen olmak isteyen tüm üniversite öğrencilerinin pedagojik formasyon yoluyla öğretmen olabilmelerinin önünü açmıştır. Böylece mezuniyetleri sonrasında öğretmenlik yapmak isteyen ve not ortalaması 4 üzerinden 2.5'un üzerinde bulunan ,alt sınıflardan iki dersten daha fazla dersten kalmamış olan tüm üniversite öğrencileri ilgili üniversitede Eğitim Fakültesinin veya Eğitim Bilimleri Bölümünün bulunması ayrıca bu alanda yeterli sayıda ve nitelikte kadrolu öğretim üyesi bulunması şartıyla lisans öğrenimlerinin beşinci yarıyılından itibaren dört yarıyıldan pedagojik formasyon alabileceği kararlaştırılmıştır. Ayrıca, Fen-Edebiyat Fakültesi mezunlarının ortaöğretim alan öğretmenliği olabilmeleri için uygulanan tezsiz yüksek lisans programı 2010-2011 öğretim yılından itibaren kaldırılması ve bunun yerine iki yarıyılık pedagojik formasyon eğitimi verilmesi kararlaştırılmıştır. Formasyon eğitimi almak isteyen mezunların diploma notunun da 4 üzerinden en az 2,5 olması şartı getirilmiştir (Özoğlu, 2010:11).Ancak YÖK'ün almış olduğu bu karara karşı Danıştay'a dava açılmış ve hala sonuca bağlanmamıştır. Zaten 320 binin üstünde atama bekleyen

eğitim fakóltesi mezununun oğretmen ağığı bulunmasına rağmen ataması yapılmazken, YÖK'ün böyle bir uygulamayı devreye sokması, işsiz oğretmenlerin sayısını artırmaktan öteye gitmeyeceği de aşıkârdır.

Ülkemizde 2009-2010 eğitim-öğretim dönemi itibariyle faaliyet gösteren üniversitelerde yer alan eğitim fakóltesi sayısı 71 eğitim bilimleri fakóltesi sayısı ise 1'dir.Bu üniversiteler ve bünyelerinde yer alan eğitim fakólterinin isimleri Ek A'da yer almaktadır.Öğretmen yetiştirme sorumluluğunun üniversitelere devredilmesi oğretmen yetiştirmenin bir uzmanlık alanı haline gelmesi ve bu alanda bilimsel bilgi üretilmesi ve birikim sağlanması adına son derece önemli bir adım olmuştur (Ayas, 2005). 1983 yılı öncesine kadar oğretmenlerin seçimi, eğitimi ve istihdamı ağırlıklı olarak tek bir kurum tarafından, yani MEB tarafından yürütölmekteydi.Öğretmen yetiştirmede üniversite dönemi başladığında, öğrencilerin oğretmen adayı olarak yetiştirilmesi ve yetiştirilen oğretmen adaylarının istihdamı farklı kurumlar tarafından yapılmaktaydı.Bu ikili yapıya geçilmesinden bugüne kadar geçen sürede MEB ve YÖK arasında eşgüdümlük eksikliğinden kaynaklanan çeşitli problemler ortaya çıkmıştır.Örneğin yeniden yapılanma sürecinin başında, ilköğretim okullarının 8 yıllık zorunlu eğitime geğmesiyle birlikte çok sayıda sınıf ve 6, 7, 8. sınıflar için branş oğretmenine; İngilizce oğretimi 4. sınıftan itibaren başlatıldığı için ise İngilizce oğretmenine ihtiyaç duyulmuştur. Bu oğretmen ihtiyaçı, tanımı YÖK tarafından belirlenmiş alanlardan mezun olan öğrencilere, oğretmenlik alanına göre hazırlanmış oğretmenlik mesleği formasyon programları uygulanarak karşılanmıştır.Aradan geçen 5-6 yıl içinde ise pek çok alanda talep edilenden daha fazla oğretmen yetiştirilmeye başlanmıştır. Bu nedenle günümüzde oğretmen yetiştirmede nicelik sorunu çözülmüş ve artık tamamen niteliğin geliştirilmesine ve bu oğretmen adaylarının istihdamına yönelik kararların alınabileceği bir döneme girilmiştir (Erden, 2007).

Geçmişten günümüze oğretmen yetiştirme sistemimizin genel bir değerlendirmesi yapılırsa oğretmen yetiştiren kurumlar üzerinde devamlı oynanmış, bu alanda istikrarlı bir durum sağlanamamış, kurum költürü oluşturulamamıştır (Birinci, 2003).

Cumhuriyetten günümüze özellikle oğretmen yetiştirme ve istihdam politikalarında en belirgin özellik ise arz talep dengesinin bir türlü sağlanamamasıdır .Kimi dönemlerde oğretmen ihtiyaçı doğmuş kimi dönemlerde ise ihtiyaç fazlası mezun verilmiştir.Bu

konuların çözümü ve genel olarak millî eğitimimizin başarıya ulaşabilmesi için başta siyasî, ekonomik, demografik ve sosyo-kültürel gücün plânlı ve etkili şekilde kullanılması gerekmektedir (Birinci, 2003).

1.4.Ülkemizde Öğretmen Atama Düzeni

Türk Dil Kurumu Türkçe sözlüğünde meslek bir kimsenin geçimini sağlamak için yaptığı sürekli iş olarak tanımlanmıştır (TDK, 2005).Tan'a göre ise meslek kişilerin hayatlarını sürdürebilmek için temel uğraş alanı olarak seçtikleri,belli bir süre eğitimden sonra icra edebildikleri,çalışma,yükselme şartlarının yasal güvence altına alındığı bir faaliyet alanıdır (Tan, 1981).

1739 sayılı Millî Eğitim Temel Kanunu'nun 43. maddesine göre öğretmenlik bir meslektir. Öğretmenlik mesleği özel bir mesleki yeterliliği gerektirir.Bu yeterliliği sağlamanın kriterleri dünyada ve ülkemizde çoktan belirlenmiştir. Öğretmenlik mesleğine hazırlık genel kültür,özel alan eğitimi ve öğretmenlik meslek bilgisi (pedagojik formasyon) ile sağlanır (Özdemir ve diğ, 2004; Küçükahmet, 2009).

Geleceğin tüm meslekleri ve işleri, bugüne göre daha nitelikli insan gücünün istihdamını gerekli kılmaktadır. İnsan gücünü nitelikli hale getirmede ve yeniden eğitmede en önemli görevde kuşkusuz öğretmenlerindir.Eğitim sistemimizin iyileştirilmesinde ve başarısında öğretmenlerin nicelik ,nitelik ve çalışma şartları itibariyle yeterlilikleri sorunu,Cumhuriyetin ilanından beri önemini korumuş ve çeşitli düzenlemeler yapılmıştır.Bugün,Türk eğitim sisteminde,öğretmen eğitimi ve istihdam şartları ile ilgili temel ve yasal kaynaklar; Anayasa,1739 sayılı Milli Eğitim Temel Kanunu, Yönetmelikler, Yükseköğretim Kanunu,Kalkınma Planları,Hükümet Programları,Milli Eğitim Şuraları ve Özel İhtisas Komisyonları'dır (Türk, 2002).

Tüm mesleklerin öğreticisi konumunda olan öğretmenler kişilerin yetişmesi , kitlelerin ulus sayılabilmesi için çok önemli bir pozisyondadır.Bu açıdan öğretmenlerin yetiştirilmesi ve sisteme sokulması oldukça önemli bir konudur.Eğitimin ana unsuru olan öğretmeni yetiştirme, eğitimin geliştirilmesinde temel sorundur ve insan kaynağının geliştirilmesinin kalbi olarak görülmektedir (Şahinkesen, 1989;Akyüz, 1991).

1.4.1.Öğretmen Açığını Kapatmada Uygulanan Bazı Geçici Çözümler

Türkiye’de Cumhuriyetin kurulmasından günümüze değin çeşitli şekillerde öğretmen yetiştirme ,atama usulleri ve esasları uygulanmış ve farklı sonuçlarla karşı karşıya kalınmıştır. Normal yöntemlerle kapatılamayan öğretmen açığını gidermek için bir takım kısa süreli anı kurtarma amaçlı eğitim sistemimize büyük zararlar verdiği bilinen öğretmen yetiştirme , seçme ve atama uygulamalarına gidilmiştir (Şişman, 2006; Kılıç, 2009).Eleştiri alan bu uygulamalardan bazıları aşağıda verilmiştir.

1.4.1.1.Eğitmen Kursları

Askerliklerini er, onbaşı ve çavuş olarak yapmış olan ve okuma yazma bilen gençler kısa süreli kurslara tabi tutularak köylerde “geçici öğretmen” olarak görevlendirilmiştir (Binbaşıoğlu, 1995).Kurslar Ziraat Bakanlığı ile işbirliği yapılarak açılmıştır. İlk olarak 1936 yılında Eskişehir’de dört aylık süreyle açılan bu kurstan mezun olan 84 eğitmen Ankara köylerinde görevlendirilmiş ve sonuç başarılı olunca eğitmen kursları ülkenin başka yerlerinde de açılarak çoğaltılmıştır (Altunya, 2002).Bu kurslarda 1937-1946 yılları arasında 8 binin üzerinde eğitmen yetiştirilmiştir.Eğitmen kurslarının başarılı olması üzerine 1937 yılından itibaren kursların bulunduğu yerlerde Köy Öğretmen Okulları açılmaya başlanmıştır (Öztürk, 1996).

1.4.1.2.Yedek Subay Öğretmenler

11.10.1960’da yedek subayı adayı öğretmenler kanunu çıkarılmış, bu kanunun 2. maddesi gereği 2 yıl içinde lise ve dengi okullardan mezun olanlar ile herhangi bir yüksekokula veya üniversiteye devam edip de mezun olamayıp askerlik hizmeti gelenlerden 22.452 yedek subay adayı kurslardan geçirilerek özellikle köy okullarına tayin edilmişlerdir.26 Temmuz 1963 yılında kabul edilen bir yasa ile bu mesleği sürdürmek isteyenler, daimi öğretmenlik kadrolarına alınmıştır (Akyüz, 1997; Koçer, 1973).

1.4.1.3.Mektupla Öğretmen Yetiştirme

1974–1975 öğretim yılında üniversiteye girişte yaşanan yığılmaları engellemek için “Mektupla Yüksek Öğretim Merkezi” kurulmuştur. İlk yılında bu kuruma ayrılan 60.500 kontenjandan 45.000 civarında öğrenci öğretmenlik programına alınmıştır. Bu

programda daha çok yaz aylarında kısa süreli (5 haftalık) derslerle 3 yılda öğretmen yetiştirilmiştir. (Akyüz, 1997; Öztürk, 1996).

1.4.1.4.Hızlandırılmış Programla Öğretmen Yetiştirme

1975–1976 yıllarında yükseköğretim kurumlarındaki ideolojik ayrışmalardan kaynaklanan şiddetli çatışmalar nedeniyle öğrenimlerine devam edemeyen öğrenciler, 1977-1979 yıllarında “hızlandırılmış programlarla” eğitim görmüşlerdir. O dönemin mevcut koşullarında 3-4 yılda yetiştirilen öğretmenler 2 ay gibi kısa sürede herhangi bir uygulama yaptırılmaksızın yetiştirilmiştir.Bu kursların tek handikabı verilen eğitimin nicel ve nitel açıdan yetersiz oluşu değildi.Bununla beraber kursiyerlerin tamamıyla iktidar parti\partilerinin siyasi görüşlerine göre belirlenmesiydi.Bir kısım kursiyerler,yine siyasi güçlerini kullanarak bu iki aylık derslere dahi devam etmeden diploma almışlardır (Öztürk, 2007).

Hızlandırılmış programla öğretmen vasfı kazanması mümkün olmayan 30 binin üzerinde kişi öğretmenlik diplomasına sahip olmuştur. Ancak bunlardan yaklaşık 5 bin kadarının diploması 12 Eylül 1980’den sonra Milli Eğitim Bakanlığınca iptal edilmiştir (Akyüz, 1997; Öztürk, 1996).

1.4.1.5.1996-1997 Öğretmen Atamaları

1983 yılı öncesine kadar öğretmenlerin seçimi, eğitimi ve istihdamı ağırlıklı olarak tek bir kurum tarafından yani MEB tarafından yürütülmekteydi. Öğretmen yetiştirmede üniversite dönemi başladığında, öğrencilerin öğretmen adayı olarak yetiştirilmesi ve yetiştirilen öğretmen adaylarının istihdamı farklı kurumlar tarafından yapılır hale gelmiştir. Bu şekilde ikili yapıya geçilmesinden bugüne kadar geçen sürede ilgili kurumlar arasında eşgüdüm eksikliğinden kaynaklanan çeşitli problemler ortaya çıkmıştır. Özellikle öğretmen yetiştirme ve istihdam politikalarında arz talep dengesi bir türlü sağlanamamıştır. Kimi dönemlerde öğretmen ihtiyacı doğmuş kimi dönemlerde ise ihtiyaç fazlası mezun verilmiştir (Özoğlu, 2010).

MEB ile yükseköğretim kurumları arasındaki iletişim eksikliği, YÖK ile MEB’in plansız gerçekleştirdiği birtakım düzenlemeler arz-talep dengesinin sağlanamamasında etkili olmuştur. Bunun en çarpıcı örneği 1989 yılında YÖK’ün sınıf öğretmeni yetiştiren Eğitim Yüksekokullarının eğitim süresini iki yıldan dört yıla çıkarması ile

birlikte 1990'lı yılların başlarından itibaren ciddi sınıf öğretmeni açığı oluşmuştur. MEB o dönem Milli Eğitim Temel Kanunu'nun 43.maddesinde vurgulanan "öğretmenlik özel bir ihtisas mesleğidir" tanımlamasını kağıt üzerinde bırakan bir uygulamaya imza atmıştır (Özoğlu, 2010).

MEB'in 1996 yılı ikinci atama döneminde, 13 Eylül 1996 tarihli genelgede belirtilen, "Örgün yüksek öğretim kurumlarından lisans düzeyinde öğrenim görmüş olanlar pedagojik formasyon aranmadan ve sınava girmeksizin sınıf öğretmeni olarak atanacaklardır." kararı sonucu ziraat mühendisliği, veterinerlik, eczacılık, siyasal bilgiler, işletme vb. bölümlerden mezun olan 30 bin civarında üniversite mezunu hiçbir sınava veya formasyon eğitimine tabi tutulmadan sınıf öğretmeni olarak istihdam etmiştir. Bu öğretmenlerin formasyon ihtiyaçları kısa süreli hafta sonu ve yaz kurslarıyla geçiştirilmiştir (Şahin, 2009).

Ayrıca 1973 yılında 1739 sayılı yasa ile sekiz yıla çıkarılması öngörülen ilköğretim, ancak 18 Ağustos 1997 tarihinde Resmi Gazetede yayınlanan 4306 sayılı kanunla 1998 yılında uygulanmaya başlanmıştır. Buna rağmen 1973 yılından 1997 yılına kadar sekiz yıllık kesintisiz eğitimin getireceği öğretmen gereksinimi yeterince planlanmadığından ilköğretim II. kademedeki öğretmen açığı oluşmuştur (Türer, 2006).

1.4.1.6. Ücretli Öğretmenlik

Ücretli öğretmenler MEB'e bağlı okullarda girdiği ders saati üzerinden ücret alarak çalışan öğretmenlerdir. Kadrolu ve sözleşmeli öğretmenlerin aksine ücretli öğretmen (kısmi zamanlı geçici personel) olarak atanacaklarda öncelikli olarak yüksek öğretim kurumlarının Milli Eğitim Bakanlığı'na öğretmenliğe kaynak olarak tespit edilen lisans düzeyindeki programlarından mezun olmaları şartı aranmakta ama bu şekilde ihtiyacın karşılanamadığı durumlarda Milli Eğitim Bakanlığı'na belirlenecek kriter ve öncelik sırasına göre diğer yüksek öğretim kurumu mezunları da okullarda öğretmen olarak görev alabilmektedirler. Şubat 2010 tarihinde Milli Eğitim Bakanlığı İç Denetim Birimi tarafından yayınlanan 2009 yılı faaliyet raporuna göre ülkemizde eğitim sisteminde Aralık 2008 itibarıyla 55.786 ders ücreti karşılığı çalışan ücretli öğretmen bulunmaktadır (MEB, 2010a).

Mevcut norm hesaplama kriterlerine göre sistemde olması gereken öğretmen sayısı 717.824 iken mevcut öğretmen sayısı 584.507 olarak açıklanmıştır. Bu durumda öğretmen açığı ise 133.317 kişiden oluşmaktadır (MEB, 2010a).

Eğitim planlamalarındaki yanlışlıklar ve aksaklıklar ile eğitime yapılan gelişigüzel müdahaleler sebebiyle ortaya çıkan öğretmen ihtiyacını kapatmak için, öğretmen niteliğini taşımayan kişilerin bu görevlere atanması yaşanan önemli bir sorundur. Bu gibi uygulamalar öğretmenliğin özel bir ihtisas mesleği olduğuna ilişkin sözü edilen kanun maddesine de aykırıdır (Ergun ve diğ. 1999).

Öğretmen yetiştirme ve seçme konusundaki sorunların sayısını kuşkusuz arttırabiliriz. Devletin öğretmen yetiştirme ve atanması konusunda siyasi iktidarlar değişse bile milli bir politikasının olması gerekmektedir. Öğretmenlik mesleği her dönem değişen iktidarlara birlikte yapılan uygulamalarından çok hızlı etkilenmektedir. Bu etki ve etkilenme en aza indirilmediği ya da tamamen ortadan kaldırılmadığı müddetçe öğretmenlik mesleği hak ettiği ve arzu edilen yere ulaşamayacağı bir gerçektir.

Ucuz çabuk ve bazen de politik amaçlarla öğretmen sağlamak düşüncesi ile hareket edilmesi öğretmenlik mesleğine zarar verdiği gibi genel eğitimin ve öğretimin niteliğini de düşürmüştür. İhtiyaç ne kadar acil ve büyük olursa olsun bu niteliksiz öğretmen yetiştirilmesini ve atanmasını asla haklı göstermez (Akyüz, 2001). Ancak, yıllardır izlenen yanlış politikalar yüzünden Türkiye’de öğretmenlik kapısı daima değişik meslek gruplarındaki insanlara açık olmuş, öğretmenlik kolay elde edilebilen, herkesin yapabileceği bir meslek konumuna getirilmiştir. Öğretmenlik, elinde üniversite diploması olup da kendi alanında iş bulamayanların ümit kapısı haline gelmiştir. Bu uygulamalar kuşkusuz, öğretmenlik mesleğinin statü ve saygınlığını azaltmış, öğretmenliği herkesin yapabileceği bir meslek konumuna düşürmüştür. (Eskicumalı , 2002:10)

1.4.2. Öğretmen Atamalarına Yönelik Ülkemizde Uygulanan Sınavlar

1984 yılına kadar; gerekli şartları taşıyan öğretmen adayları, istek ve ihtiyaç doğrultusunda kadrolara sınavsız olarak atanmışlardır (Ertan, 2002). Türkiye ‘de öğretmen seçimi için yapılan sınavlar ,ilk kez 1984 yılında ilk ve orta dereceli okullarda öğretmenlik yapmak üzere Milli Eğitim Bakanlığı'na başvuran öğretmen

adaylarının sayısının, Bakanlığın söz konusu okullar için ihtiyacı olan sayıdan fazla olması nedeniyle MEB tarafından gerçekleştirilmiştir. MEB 1985 yılında öğretmen adayları için yeterlik ve yarışma sınavı yapmaya başlamıştır. Öğretmen yeterlik sınavında, her alan için ayrı ayrı hazırlanan %60 ağırlıklı "alan bilgisi" testi ile her alan için ortak olmak üzere %20'şer ağırlıklı "genel kültür" ve "öğretmenlik bilgisi" testleri uygulanmıştır (Engeç, 1991).

Ülkemizde, 1985 yılında uygulanmaya başlanan sınavla öğretmen seçme yöntemi öğretmen adayları ve bir çok kesim tarafından eleştirilmiştir. Bu eleştirilerin kaynağını, 1739 sayılı kanunla belirlenmiş olan öğretmende bulunması gereken özel alan eğitimi, genel kültür, pedagojik formasyon alanlarının ölçülememesi oluşturmaktadır. Çünkü bu sınavlar, Milli Eğitim Bakanlığı ve Eğitim Fakültelerinin ortaklaşa çalışmasının bir sonucu olarak öğretmenlerin, meslekte başarılarını ölçecek şekilde hazırlanması gerekirken bu tür bir ön hazırlık olmamıştır (Köymen, 1991; Arslan, 1997).

1984 ve 1988 yılları arasında Milli Eğitim Bakanlığı tarafından yapılmış olan yeterlik sınavlarında "alan bilgisi testi" %60, "genel kültür bilgisi testi" %25, "öğretmenlik bilgisi testi" ise %15 olarak ağırlıklandırılmıştır. 1986-1987 öğretim yılından itibaren arzın talebi aştığı durumlarda, sınavla öğretmen alınacağı, talep aşılmadığında ise sınav yapılmayacağı belirtilmiştir. MEB adına ÖSYM tarafından yapılan bu sınavda genel kültür, alan bilgisi ve öğretmenlik meslek bilgisi olmak üzere üç yönlü sorular yer almıştır (Kavcar, 2002). ÖSYM'ye 1989 yılında devredilmesinden sonra sınavın adı Öğretmenlik İçin Mecburi Yeterlik ve Yarışma Sınavı (ÖİMYYS) olarak değişmiş ve sınavda çıkan konuların ağırlıklandırılması "alan bilgisi" %60, "genel kültür bilgisi" ve "öğretmenlik bilgisi" %20 şeklinde değiştirilmiştir.

1989 yılında ise alınan bir kararla öğretmen adayları için değişik sınav şekilleri, mülakat vb. yöntemlerin uygulanması benimsenmesine rağmen 1991 yılı da dahil yapılan merkezi sınavların kaliteyi artırma ve ortaya çıkarmaktan çok, eleme-seçme amacını taşımıştır. Bu sınavla atanan öğretmenlerden pedagojik formasyonu olmayanlar, Bakanlık Hizmet içi Eğitim Dairesi'nce çeşitli eğitim fakültelerinde 75 gün kadar süren kurslardan geçirilmiştir. Ancak nitelik ve süreç açısından bu kurslar

tam olarak uygulanamadığı için sistemde formasyonsuz çalışan öğretmen sayısı o yıllar artmıştır (Dilaver, 1996).

1992 yılı da dahil 1999 yılına kadar alınan öğretmenler için ise herhangi bir sınav yapılmamış, şartları uyan herkesin başvurusu kabul edilmiştir (Çelikten ve diğ.,2005). Öğretmenlerin, kalkınmada öncelikli 17 il'e sınavsız; fakat bilgisayar kurasıyla atanmasına karar verilmiştir. Yeni atanan öğretmenlere de, bu 17 ilde 2 yıl görev yapmaları zorunluluğu getirilmiştir (Karagözoğlu ve diğ. 1995).

22.2.1999 tarih ve 23619 (Mükerrer) sayılı Resmi Gazetede yayımlanan "İlk Defa Devlet Kamu Hizmeti ve Görevlerine Devlet Memuru Olarak Atanacaklar İçin Mecburi Yeterlilik ve Yarışma Sınavları Genel Yönetmeliğinde Değişiklik Yapılmasına Dair Yönetmelik" ile 7.5.1999 tarih ve 99/12722 sayılı Bakanlar Kurulu Kararı, Kamu Kurum ve Kuruluşlarında Devlet memuru olmak isteyenler ile Kamu İktisadi Teşebbüsleri ve Bağlı Ortaklıklarına sözleşmeli statüde gireceklerin yazılı sınavlarının ÖSYM tarafından yapılması kararlaştırılmıştır (ÖSYM, 1999).

Bu kararla 1999 ve 2000 yıllarında Milli Eğitim Bakanlığı, Eğitim ve Öğretim Hizmetleri Sınıfı öğretmen kadrolarına atama yapmak üzere Öğrenci Seçme ve Yerleştirme Merkezi (ÖSYM)'nin yaptığı "İlk Defa Devlet Memuru Olarak Atanacaklar İçin Yapılacak Seçme Sınavı (DMS)" sonuçlarına göre öğretmen atamalarını yapmıştır.

DMS'de, lisans (dört veya daha fazla yıllık yükseköğrenim programları, lisansüstü programlar) mezunları için A düzeyinde, önlisans (iki yıllık meslek yüksekokulları) mezunları için B düzeyinde, ortaöğretim (lise ve dengi meslek liseleri) mezunları için C düzeyinde ve ilköğretim (ortaokul) mezunları için D düzeyinde yapılmıştır.DMS'de başarılı olabilmek için 70 veya daha fazla puan almak zorunluluğu vardı.Her düzeyde adaylara genel yetenek ve genel kültür testleri uygulanan bu sınavda atamalar her branş için ayrı ayrı 100 tam puandan başlamak üzere 70 puan alt sınırına bakılmaksızın öğretmen ihtiyacını karşılayıncaya kadar gerçekleştirilmiştir (ÖSYM, 1999).

1999 yılındaki DMS sınavı genel yetenek ve genel kültür testi şeklinde iki bölümden oluşmaktaydı.Genel yetenek testinde yer alan konular ise sözel bölümde adayların Türkçeyi kullanma gücünü, sayısal bölümde adayların matematiksel ilişkilerden

yararlanma gücünü yoklayan sorular şeklindeydi. Genel kültür testi ise Atatürk İlkeleri ve Türk İnkılap Tarihi, Türk Kültür ve Medeniyetleri, Türkiye Coğrafyası, Temel Yurttaşlık Bilgisi alanlarındaki konulardan hazırlanmış sorulardan oluşmaktaydı (ÖSYM, 1999).

DMS yerine Öğrenci Seçme ve Yerleştirme Merkezi (ÖSYM) tarafından ilk ve son defa Kurumlar İçin Merkezi Eleme Sınavı (KMS) uygulanmıştır. Özel yarışma sınavına tabi tutulmak suretiyle girilen müfettiş yardımcılığı, uzman yardımcılığı, kaymakam adaylığı, öğretmenlik, denetmen yardımcılığı vb. mesleklere eleman alımı amacıyla yapılan Kurumlar İçin Merkezi Eleme Sınavı (KMS) Öğrenci Seçme ve Yerleştirme Merkezi (ÖSYM) tarafından, 7 - 8 Temmuz 2001 tarihlerinde sabah ve öğleden sonra olmak üzere dört oturumda Ankara'da yapılmıştır (ÖSYM, 2001).

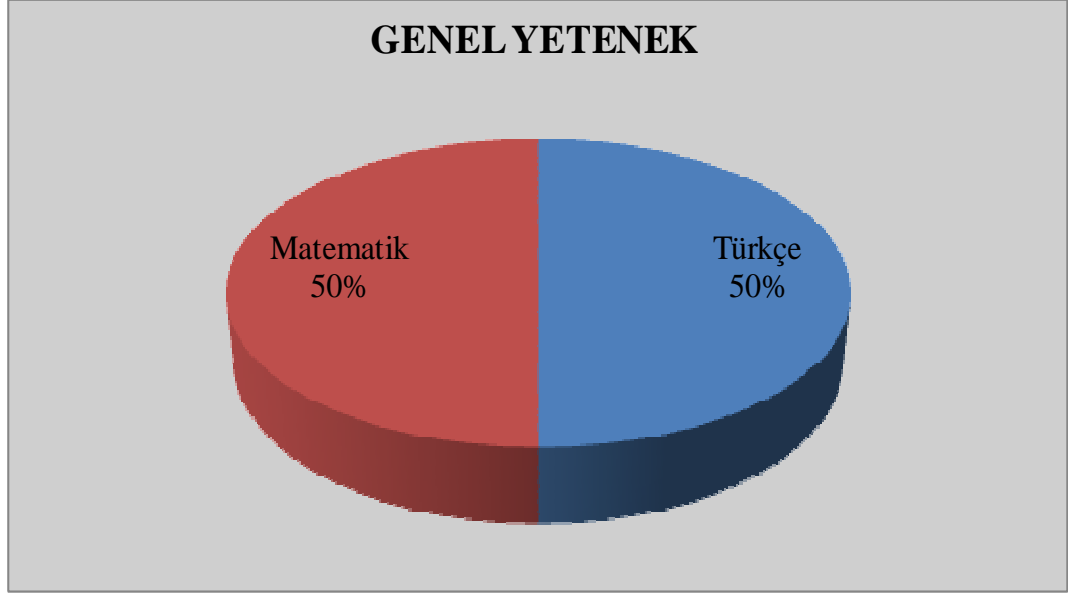
Bir sonraki yıl olan 2002'de ise sınav, yapılan isim değişikliği ile KPSS adını almış ve aynı yılın 6-7 Temmuz tarihlerinde ilk defa öğretmen adaylarına uygulanmıştır. Günümüzde halen Milli Eğitim Bakanlığı, Eğitim ve Öğretim Hizmetleri Sınıfı öğretmen kadrolarına atama yapmak üzere 2002 yılından beri ÖSYM tarafından gerçekleştirilen KPSS'yi kullanmaktadır.

Kamu Personeli Seçme Sınavı 18.3.2002 tarih ve 2002 / 3975 sayılı Bakanlar Kurulu kararı ile yürürlüğe konulan "Kamu Görevlerine İlk Defa Atanacaklar İçin Yapılacak Sınavlar Hakkında Genel Yönetmelik" ve bu yönetmelik uyarınca Devlet Personel Başkanlığı ile ÖSYM Başkanlığı tarafından hazırlanan 3.5.2002 tarihli "Kamu Görevine İlk Defa Atanacaklar İçin Yapılacak Sınavlarla İlgili Usul ve Esaslar" çerçevesinde düzenlenmektedir (ÖSYM, 2009).

KPSS'den elde edilen puanlar iki yıl geçerli olmaktadır. Genel kültür, genel yetenek ve eğitim bilimleri alanlarında çoktan seçmeli bir sınav olan KPSS'de, öğretmen adaylarının alan bilgilerine yönelik sorular bulunmamaktadır.

Öğretmen adaylarının KPSS'de girdiği "Genel Yetenek", Genel Kültür" ve "Eğitim Bilimleri" testlerinin kapsamaları Şekil 1 ,Şekil 2 ve Şekil 3'te ayrıntılı bir şekilde verilmiştir.

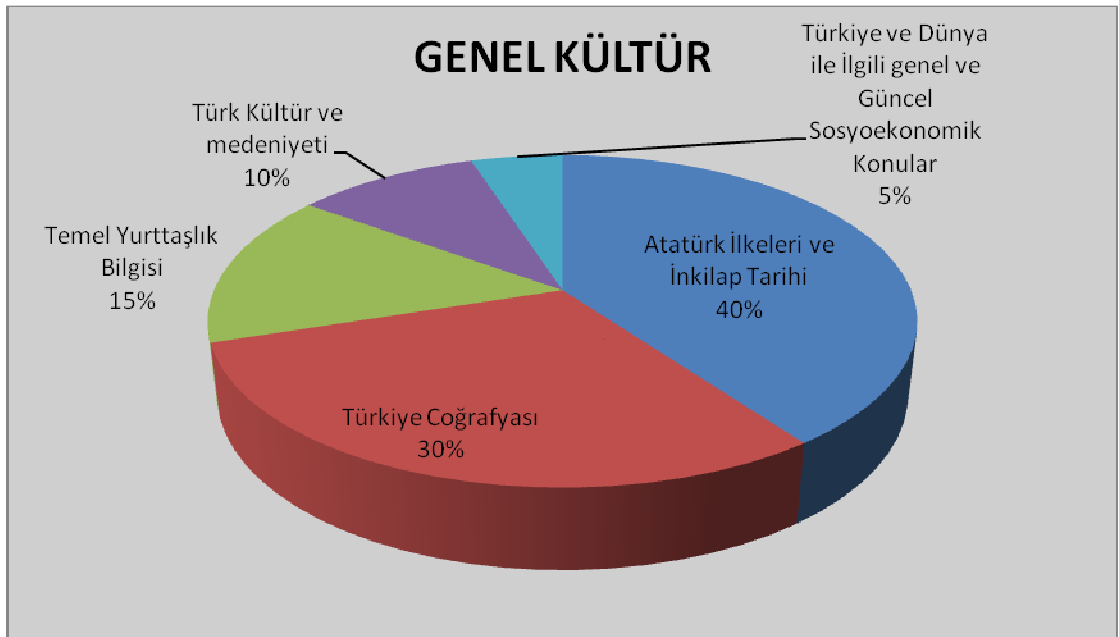
Şekil 1: KPSS’de Genel Yetenek Testinin Kapsamı

Türkçe testinde yer alan konuların ağırlıklandırılması ise; Sözcük bilgisi %5 ,Dil bilgisi %10, Anlatım özellikleri %5, Okuduğunu anlama %30’dur.

Matematik testinde yer alan konuların ağırlıklandırılması ise; Sayılarla işlem yapma %10 ,Matematiksel ilişkilerden yararlanma %10 ,Problem çözme %20 ,Temel geometri bilgilerinden yararlanma %5 ,Tablo, grafik okuma ve yorumlama %5’tir.

Şekil 2: KPSS’de Genel Kültür Testinin Kapsamı

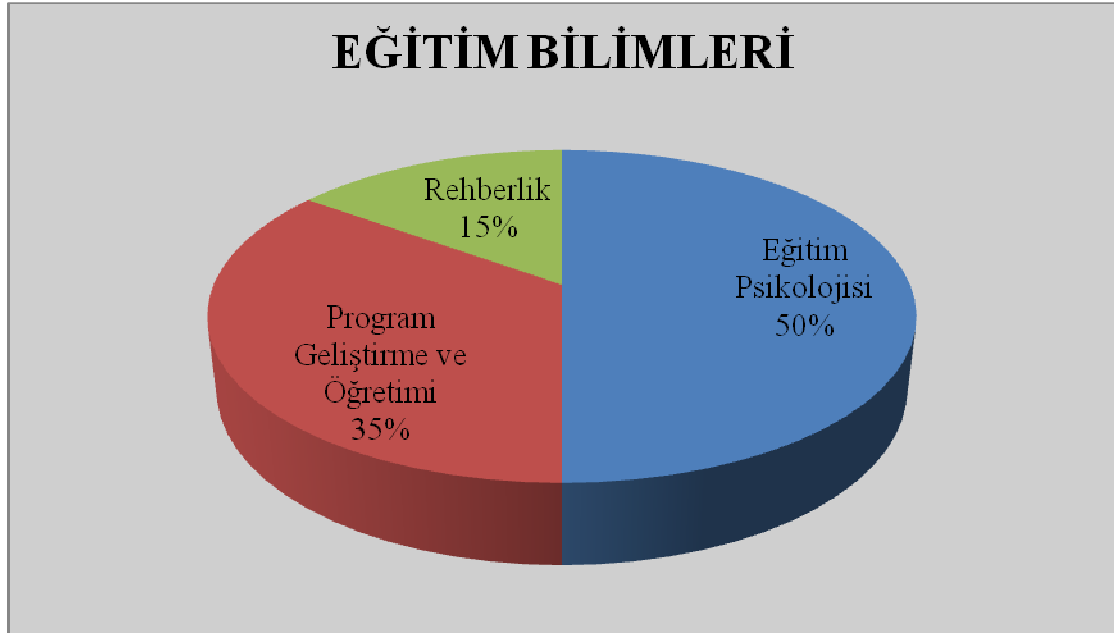
Atatürk İlkeleri ve İnkılap Tarihi testinde yer alan konuların ağırlıklandırılması; III. Selim'den itibaren Türk inkılabını hazırlayan etkenler %5, Ulusal Kurtuluş Savaşı %10 ,Atatürk ilke ve inkılapları %15, Atatürk dönemi: İç olaylar ve dış politika %10'dur.

Türkiye Coğrafyası testinde yer alan konuların ağırlıklandırılması; Türkiye'nin fiziki özellikleri %5 ,Türkiye'nin beşeri özellikleri %5 ,Türkiye'nin ekonomik özellikleri %20'dir.

Temel Yurttaşlık Bilgisi testinde yer alan konuların ağırlıklandırılması; Hukuk başlangıcı ve genel kamu hukuku,devletler umumi ve özel hukuku %5, Anayasa %5, İdare %5'tir.

Türk Kültür ve Medeniyetleri testinde yer alan konuların ağırlıklandırılması; Selçuklular ve önceki dönem %5, Osmanlılar dönemi %5'tir (ÖSYM, 2009).

Şekil 3 : KPSS'de Eğitim Bilimleri Testinin Kapsamı

Eğitim Psikolojisi testinde yer alan konuların ağırlıklandırılması Gelişim psikolojisi %10 Öğrenme psikolojisi %25 Ölçme ve değerlendirme %15'tir.

Program Geliştirme ve Öğretim testinde yer alan konuların ağırlıklandırılması ise;Program geliştirme %10 Öğretim metotları %25'tir (ÖSYM,2009).

KPSS sınavı öğretmen adayları için cumartesi sabah ve cumartesi öğleden sonra olmak üzere iki oturum şeklinde yapılmaktadır. Cumartesi sabah oturumunda “Genel Yetenek” ve “Genel Kültür” testleri; cumartesi öğleden sonraki oturumda da “Eğitim Bilimleri” testi uygulanmaktadır (ÖSYM, 2009).

Adaylar, bu sınavdan aldıkları puan esas alınarak, belirlenen kontenjanlar dahilinde atanırlar. Bu seçme sürecinde, sınav sonuçlarına ve ihtiyaca göre başvuru taban puanları MEB tarafından açıklanır. Başvuru için gereken taban puan ve üzerinde alan adaylar, MEB’in yapacağı merkezi yerleştirme için, il milli eğitim müdürlükleri aracılığıyla başvuruda bulunurlar. Bu başvurular sonunda, MEB illerin ihtiyaçları ve adayların tercihleri doğrultusunda öğretmen atamalarını bilgisayar ortamında gerçekleştirir.

1.4.3.Öğretmenlik Atamalarına Başvuru Çeşitleri

2009 yılında yayımlanan “2009-2 Öğretmenlik İçin Başvuru ve Atama Kılavuzu”nda Milli Eğitim Bakanlığı öğretmenlerinin atama ve yer değiştirme yönetmeliğine göre öğretmen kadrolarına başvuru çeşitleri şunlardır:

1.4.3.1. İlk atama

Bu atama şeklinde Kamu Personel Seçme Sınavına katılan, bu sınavlarda Bakanlıkça belirlenen taban puan ve üzerinde puan alanların arasından gerekli diğer şartları da taşımaları kaydıyla Kamu personel Seçme Sınavında aldıkları puan ve belirlenen kontenjanlar dahilinde atama gerçekleştirilir. Bu atamaya;

- 1) Bakanlığa bağlı eğitim kurumlarındaki öğretmen kadrolarına ilk defa aday öğretmen olarak atanacaklar,
- 2) Özel öğretim okullarında görev yapanlardan Bakanlığa bağlı resmî eğitim kurumlarına asil veya aday öğretmen olarak ilk defa atanacaklar,
- 3) Vakıf veya özel üniversitelerde görev yapanlardan Bakanlığa bağlı resmî eğitim kurumlarına aday öğretmen olarak ilk defa atanacaklar,
- 4) Bakanlık veya diğer kamu kurum ve kuruluşlarında aday Devlet memuru olarak çalışmakta iken görevden ayrılanlar ile öğretmen olarak görevli iken

adaylık döneminde başarısız olmaları nedeniyle görevine son verilenlerden aday öğretmen olarak atanacaklar ,

5) Kamu kurum ve kuruluşlarında kanun veya kanun hükmünde kararnameler kapsamında sözleşmeli memur statüsünde çalışanlardan aday öğretmen olarak ilk defa atanacaklar başvurur.

İlk defa atama kapsamında aynı alana atanacakların Kamu Personel Seçme Sınavında almış oldukları puanların eşit olması durumunda ataması yapılacak adayın seçiminde; eğitim bilimleri testindeki puan üstünlüğü, bunun da eşit olması durumunda Kamu Personel Seçme Sınavı genel kültür, genel yetenek ve eğitim bilimleri testlerindeki doğru cevap sayısı fazla olana, bununla da eşitliğin bozulmaması durumunda kura yoluna başvurularak atama gerçekleştirilir(MEB, 2009).

1.4.3.2.Kurum içi ilk atama

Bakanlık merkez ve taşra teşkilâtında eğitim ve öğretim hizmetleri sınıfı dışındaki hizmet sınıflarında görev yapanların sınıf değişikliği yoluyla aday öğretmen olarak atanması şeklindedir.Kurum içi ilk defa atanacakların; öğretmenlikteki hizmet süresi öncelikli olmak üzere memuriyetteki hizmet süreleri esas alınır(MEB, 2009).

1.4.3.3.Kurumlar arası ilk atama

Kamu kurum ve kuruluşlarında 657 sayılı Devlet Memurları Kanunu kapsamında Devlet memuru olarak çalışanların sınıf değişikliği yoluyla aday öğretmen olarak atanması şeklindedir. Kurumlar arası ilk defa atanacakların öğretmenlikteki hizmet süresi öncelikli olmak üzere memuriyetteki hizmet süreleri esas alınır(MEB, 2009).

1.4.3.4. Açıktan atama

Bakanlık ve diğer kamu kurum ve kuruluşlarının eğitim öğretim hizmetleri sınıfı öğretmen kadrolarında adaylığı kaldırıldıktan sonra ayrılanlardan tekrar atanmak isteyenler ile yüksek öğretim kurumlarında en az iki yıl süreyle öğretim üyesi, öğretim görevlisi, okutman, uzman ve araştırma görevlisi olarak çalışmış olanlardan asil öğretmen olarak atanması şeklindedir.Açıktan atanacaklar ile yüksek öğretim kurumlarından geçenlerin öğretmenlikteki/yüksek öğretim kurumlarındaki hizmet süreleri öncelikli olmak üzere memuriyetteki hizmet süreleri esas alınır(MEB, 2009).

1.4.3.5.Kurum içi yeniden atama

Bakanlığın eğitim ve ğretim hizmetleri sınıfı ğretmen kadrolarında adaylığı kaldırıldıktan sonra bu sınıf dışındaki kadrolarda gevli olanlar ile ilköğretim müfettişi ve ilköğretim müfettiş yardımcılarının yeniden öğretmenliğe atanması şeklidir.Kurum içi yeniden atanacakların; ğretmenlikteki hizmet süresi öncelikli olmak üzere memuriyetteki hizmet süreleri esas alınır(MEB, 2009).

1.4.3.6. Kurumlar arası yeniden atama

Kamu kurum ve kuruluşlarının eğitim ve ğretim hizmetleri sınıfı ğretmen kadrolarında adaylığı kaldırılmış olanlardan halen kamu kurum ve kuruluşlarının eğitim ğretim hizmetleri sınıfı veya diğer hizmet sınıflarında gevli olanların yeniden öğretmenliğe atanması şeklidir.Kurumlar arası yeniden atanacakların ğretmenlikteki hizmet süresi öncelikli olmak üzere memuriyetteki hizmet süreleri esas alınır(MEB, 2009).

1.4.3.7. Açıktan ilk atama

Kamu kurum ve kuruluşlarında Devlet memuru olarak çalışmakta iken adaylıklarının kaldırılmasından sonra gevlerinden ayrılanların aday ğretmen olarak atanması şeklidir. Açıktan ilk defa öğretmenliğe atanacakların, memuriyetteki hizmet süreleri esas alınır(MEB, 2009).

1.5. Avrupa ve Dünyada ğretmen Yetiştirme ve Atama Düzeni

Türkiye’de, ğretmen yetiştiren programlara ğrenci seçimi, ğrenci seçme sınavı sistemi(ÖSYS) yoluyla gerçekleştirilmektedir. Öğrenciler, fen bilimleri, sosyal bilimler, matematik, Türkçe ve yabancı dil alanlarında sorular içeren bu testten aldıkları puanlar esas alınarak, yaptıkları tercihler için istenen puanı karşılama durumlarına göre programlara yerleştirilirler. Puanlarının hesaplanmasında, mezun oldukları ortaöğretim kurumundaki mezuniyet not ortalamaları da belirli bir katsayı ile çarpılarak puanlarına eklenir.

Türkiye’de ğretmen adayları, mezun olduktan sonra ise bir devlet okulunda göreve başlayabilmek için ise, Kamu Personeli Seçme Sınavı(KPSS)’na girerler. Genel kültür, genel yetenek ve eğitim bilimleri alanlarında çoktan seçmeli bir sınav olan KPSS’de,

öğretmen adayları sınavdan aldıkları puan esas alınarak, kontenjanlar ölçüsünde atanırlar.Öğretmen eğitimi sadece ülkemizde değil tüm dünyada da en gündemde kalan ulusal meselelerdendir.

1.5.1. Fransa

Fransa'da son çeyrek yüzyıl içerisinde eğitim sisteminde gerçekleştirilen yeniden yapılanma çalışmaları doğrultusunda önemli düzenlemeler yapılmıştır. Tüm eğitim basamakları için öğretmen eğitiminin aşamalı olarak üniversite öğreniminin içine alınarak öğretmen eğitiminde üniversitenin ağırlığının artırılmasına karar verilmiştir. 1982 yılından itibaren öğretmenlik eğitimi 3 yıla çıkarıldı. 1986 yılından itibaren de 5 yıla çıkarıldı (Karahan, 2008). 1989 yılında üniversite öğretmen yetiştirme enstitülerinin kurulması (IUFM) ile ilgili kanun kabul edilmiştir. Her düzeyde (ilköğretim, ortaöğretim, meslek ve teknik lise) öğretmenlerinin yetiştirilmesi için her akademi kendi bünyesinde bu kurumları kurmakla görevlendirilmiştir. Fransa'da Üniversite Öğretmen Yetiştirme Enstitüleri (IUFM) her bölgede söz konusu bölgenin ilgili alan/branşlarda öğretmen ihtiyacına göre eğitim vermektedir. Bu durum, öğretmen yetiştirme sisteminde planlı ve sistematik bir yönelimi desteklemektedir.Öğretmen adayları alan tercihlerini öğrenim görmek istedikleri bölgenin öğretmen ihtiyacına göre yapmaktadırlar (Kalkanlı, 2009). Öğretmen Yetiştirme Enstitüleri (IUFM) iki yıllık eğitim sağlar. Eğitimin ilk yılı devlet öğretmenlik sınavına hazırlıkla geçirilir. İkinci yıl öğretmenlik için gerekli bilgileri edinmekle geçer (Kilimci, 2006).

İlkokul öğretmenliği eğitimine getirilen temel yüksek öğretimden sonra asıl öğretmenlik programına alınma ilkesi okullarda en az üç yıllık bir öğrenimden sonra seçme sınavı ile öğretmen eğitim enstitülerine alınırlar.2-3 yıl daha öğrenim görürler ve öğrenimlerini çeşitli derecede bitirirler, öğretmenlik giriş sınavına girerler. Seçme Sınavını kazananlar öğrenimlerini tamamlamadan stajyer öğretmen olarak atanırlar ve okul içi uygulama eğitimine başlarlar. Bir yıl süren eğitimden sonra sınavdan geçerler. Bu öğretmenler komisyon tarafında yapılan sınavı kazanma durumunda ikinci sertifikalarını alırlar ve asil öğretmen olarak atanırlar (Somkaya , 2000;Kalkanlı, 2009).

Fransa'da özellikle orta öğretim alan öğretmenlerinin atanmasında farklı bir model uygulanır. Bu modele göre, öğretmen adayları öğretmenlik eğitimlerinin son yılında öğretmenlik mesleğine giriş sınavına girerler ve sınavı kazanan adaylar, alanlarına uygun bir okula stajyer öğretmen olarak atanırlar. Bu bir yıllık süre içinde adaylar, hem öğretmen yetiştiren kurumda eğitimlerini sürdürürler, hem okullarda eğitim-öğretim etkinliklerinde bulunurlar hem de hizmet içi eğitim merkezlerindeki seminerlere katılırlar. Bu süreci başarıyla tamamlayan adaylar, 1-2 yıl daha stajyer öğretmen olarak görev yaparlar ve bu süre içinde yapılan değerlendirmelerde başarılı olanlar asil öğretmen olarak görevlerini sürdürürler (Sağlam, 1999;Kalkanlı, 2009).

1.5.2. Japonya

Japonya'da hemen her düzeydeki öğretmenlik görevi için yükseköğretim diploması ile öğretmenlik sertifikası aranmaktadır, kural olarak öğretmenler ulusal üniversitelerin dört yıllık öğretmenlik programlarıyla yetiştirilmektedir.Öğretmen eğitime ise iki aşamalı bir sınavla öğrenci alınmaktadır. Birinci aşama ülke genelinde yapılmakta, ikinci aşama ise üniversiteler tarafında yapılmaktadır. Üniversitelerin eğitim fakültelerinde veya bölümlerinde ve eğitim üniversitelerinde yapılan diplomalı eğitim ile diğer fakültelerde uygulanan sertifikalı eğitim olmak üzere iki şekilde öğretmen eğitimi yapılmaktadır (Uçar ve Uçar, 2004; Semerci, 2000).

Öğretmen olarak atanabilmek için öğretmenlik sertifikası almak gerekir.Öğretmen sertifikaları sürekli ve geçici olmak üzere iki çeşittir. Sürekli sertifikalar da kendi içinde birinci ve ikinci sınıf olmak üzere ikiye ayrılmaktadır. Sürekli sertifika tüm ülke genelinde geçerlidir. Bu sertifikaya sahip olanlar asil öğretmen olarak görev yapmaktadır. Geçici sertifikalar ise sadece verildikleri illerde geçerli olup, bu sertifikaya sahip olanlar yardımcı öğretmen olarak atanmaktadır. Japonya'da anaokulları ve ilkokullarda çalışmak için genel öğretmenlik sertifikası, ortaokul ve liselerde çalışabilmek için ise belli bir alanda alınan sertifika gerekmektedir. Ayrıca bu sertifikaların verililişi, okul kademelerine göre değişiklik göstermektedir. İki yıllık yüksekokullardan mezun olanlara lise öğretmenliği için geçici, ana, ilk ve ortaokul öğretmenliği için ise birinci sınıf sertifika verilmektedir. Dört yıllık yüksek öğretim tamamlayanlar lise öğretmenliği için ikinci sınıf, ana, ilk ve ortaokul öğretmenliği için de birinci sınıf sertifika almaya hak kazanırlar. Lisans üstü düzeyde mezun olanlar, lise

öğretmenliği için birinci sınıf sertifika sahibi olmaktadırlar (Uçar ve Uçar, 2004; Güvenç , 1990).

Japonya'da da, öğretmen adaylarının mesleğe başlayabilmeleri için üniversiteden aldıkları lisans derecesi yeterli değildir. Öğretmen adayları, öğretmen olabilmek için genel kültür, alan ve meslek bilgilerini içeren ve yılda üç defa yapılan bir yeterlik sınavına alınmaktadır. Bu sınavı geçen adaylar, ayrıca görüşme ve uygulama sınavına da tabi tutulmakta, bu sınavlarda başarılı olan adaylar, stajyerlik dönemine alınmakta ve altı aylık bu süreyi tamamlayanlar kamu görevlisi hakkını kazanıp asil öğretmen olarak atanmaktadır(Yılman, 2006; Uçar ve Uçar, 2004; Semerci, 2000).Japonya'da öğretmen maaşlarının yüksek olması bu mesleğe yönelimi artırmaktadır .Eğitim Sen'in değişik ülkelerdeki öğretmen maaşlarına ilişkin yapmış olduğu incelemeye göre göreve yani başlayan bir öğretmen Japonya'da yıllık 21,899 \$ alırken ,ülkemizde 4.968 \$ almaktadır (Şahin, 2009). Ayrıca yaşam boyu öğrenme ilkesini uyguladıklarından öğretmenler mesleklerinin 5., 10., 15., 20., yıllarında hizmet içi eğitime tabi tutulur ve başarısız olan öğretmenler başka alanlara kaydırılırlar (Karahana,2008). Hizmet içi eğitiminin amacı; öğretmenlerin mesleki bilgi, beceri ve yeteneklerini geliştirmektir (Yılman, 2006;Semerci, 2000).

1.5.3.Almanya

Almanya'da yüksek öğretim programlarına girmek isteyen öğrencilerin, genel eğitim amaçlı orta öğretimin 13. sınıfının sonunda yapılan olgunluk sınavını başarmaları gereklidir. Sınavı başaran öğrenciler, genel yüksek öğretim olgunluk diploması alırlar ve bu diploma ile akademik veya meslekî yüksek öğretim programlarından birine gidebilirler.Okul öncesi öğretmenliği dışında öğretmen eğitimi, üniversite bünyesinde yer aldığından, öğretmen eğitimi verilen eğitim yüksek okullarına veya eğitim bilimleri fakültelerine girmek isteyen öğrencilerin genel yüksek öğretim olgunluk diplomasına sahip olmaları koşulu aranır (Sağlam ve Kürüm, 2005).

Almanya'da öğretmenlik eğitimlerini tamamlayan öğretmen adaylarının öğretmenliğe atanabilmeleri için, her eyaletteki devlet sınav dairesi tarafından yapılan I. devlet sınavını başarmaları zorunludur. Adayların alan bilgisinin sınıandığı bu sınavı başaranlar, stajyer öğretmen olarak bir okulda görevlendirilirler ve iki yıl süren

stajyerlik eğitimine başlarlar. Bu süre içinde adaylar, bölgelerindeki hizmet içi eğitim merkezi tarafından düzenlenen seminerlere katılırlar, okulda rehber öğretmen gözetiminde ve bağımsız olarak ders verirler ve diğer eğitim etkinliklerine katılırlar. Eyaletlere göre, 18-24 ay arasında değişen stajyerlik dönemini verilen sürede ve başarıyla tamamlayan öğretmen adayları öğretmenlik meslek bilgilerinin sınındığı II. devlet sınavına girerler. Bu sınavın amacı, stajyerlik eğitiminin başarıya ulaşım ulaşmadığını saptamaktır. Bu sınav yazılı çalışma, deneme dersleri ve sözlü sınav olmak üzere üç aşamayı kapsar. II. devlet sınavını kazanan aday, asil öğretmen olarak bir okula atanır (Somkaya, 2000; Sağlam ve Kürüm, 2005; Kilimci, 2006; Demirtaş, 2003).

İkinci sınavın değerlendirmesi ise, şu dört ögeyi temel alır (Milotich, 1999):

- Adayın katıldığı seminerlerin sorumlusunun, seminerleri veren uzmanların, başöğretmenin ve rehber öğretmenin, stajyer öğretmenin genel performansı ile ilgili yazdığı raporlardan aldığı notların ortalaması,
- Adayın, öğrettiği konular ve ünitelerle ilgili konuları kapsayan tezden aldığı not,
- Adayın, okulların örgüt yapısı ve okullarla ilgili yasal düzenlemeler, pedagoji, yöntembilim ve alanı ile ilgili soruları içeren sözlü sınavdan aldığı not,
- Adayın, değerlendirme kurulunun gözlediği iki konu anlatımı ve hazırladığı ders planlarından aldığı not.

Üniversite eğitiminin ardından yapılan iki sınav sonrası başarılı olanların öğretmen olmaya hak kazanması, yetiştirilecek öğretmen adaylarının sayısının hedeflenen miktarda tutulması gibi uygulamalarla, eğitimde kalitenin ön planda tutulması, Alman eğitim sistemini olumlu yönde etkilemektedir (Turan, 2005).

1.5.4. Yunanistan

Yunanistan'da 1984 yılına kadar okul öncesi ve ilköğretim öğretmenleri yüksek öğretim kapsamına girmeyen iki yıllık eğitim akademilerinde yetiştirilmekteydi. Yürürlüğe giren yeni yüksek öğretim yasasıyla Ekim 1982'de okul öncesi ve sınıf öğretmenlerinin eğitimi üniversitelerin eğitim bilimleri bölümüne verilerek, süreleri 4 yıla çıkarılmıştır. 1993 yılına kadar, orta öğretim I. ve II. devre okullarındaki alan

öğretmenliği için, ilgili alan fakültelerinde 4 yıllık öğrenim görmüş olmak yeterli olmaktadır. Ancak 1993 yılında yapılan bir yasal düzenleme ile alan öğretmenliğinde, 2003 yılından itibaren 4 yıllık alan öğreniminden sonra bir yıl süreyle öğretmenlik meslek bilgisi öğrenimi görülmesi zorunluluğu getirilmiştir (Sağlam, 1999; Sağlam ve Kürüm, 2005)

Öğretmen adaylarının atanmaları Yunanistan'da, öğretmen ihtiyacına göre Eğitim Bakanlığı tarafından illere yapılır. İl düzeyinde öğretmenlerin okullarda görevlendirilmeleri ise, İl Eğitim Müdürlüklerince yapılır. Göreve başlamadan önce, öğretmenliğe atanan adaylar, bölgedeki hizmet içi eğitim merkezinde üç ay süreyle öğretmenliğe uyum kurslarına katılırlar. Yeni atanan bir öğretmenin stajyerlik dönemi iki yıl sürer (Şahin, 2006; Sağlam, 1999; Sağlam ve Kürüm, 2005).

1.6. İlgili Araştırmalar

Türkiye'de merkezi sınav uygulamalarından ÖSS, SBS, OKS vb. gibi seçme-yerleştirme sınavlarıyla ilgili yapılan araştırmalara sıkça rastlanmaktadır. Son yıllarda az sayıda da olsa KPSS ile ilgili araştırmalara başlandığı görülmektedir.

Eraslan'ın (2004) , KPSS yöntemini değerlendirmek için yapmış olduğu çalışmada öğretmen adayları KPSS'nin kendi eğitim bilimleri bilgi düzeyini ölçecek düzeyde olmadığını belirtmişlerdir. Ayrıca araştırmacının yapmış olduğu görüşmelerde öğretmen adayları sınavın kapsam geçerliliğinin düşük olduğunu, bir çok konuyu fakülte eğitimleri boyunca görmediklerini ve öğretmen olarak kendilerini yetiştirmek yerine KPSS'ye hazırlanmak zorunda kaldıklarını ifade etmişlerdir. Araştırmada dikkat çeken bir diğer sonuçta öğretmen adaylarının sınavın objektifliğinden şüphe ediyor olmasıdır.

Yüksel (2004) ise, KPSS sınavının işleyiş ve içerik yönünden değerlendirmesini yapmış ve bu değerlendirmeyi yaparken KPSS sınav sistemine çok benzeyen ve ABD'de uygulanan National Teacher Examination (NTE) sınavını kullanmıştır. İnceleme sonucunda KPSS sınavının öğretmen yeterliğini yeterince ölçemediğini ortaya çıkarmıştır. Özellikle sınavda dikkati çeken en önemli eksikliğin Eğitim Fakültesi programlarında pek yer almayan genel kültür ve genel yetenek konularının sınavlarda ağırlıklı olarak yer almasını göstermiştir. Bununla beraber Eğitim Fakültesi

programlarında ağırlık taşıyan alan bilgisi ve alan bilgisi öğretimi konularında KPSS’de hiç soru çıkmadığı gibi sorulan soruların tüm öğretmenlik meslek bilgisi derslerinden çıkmamasını da eleştirmiştir.

Ergün ise (2005) ilköğretim kademesindeki öğretmen adaylarının KPSS’deki başarı düzeylerinin bazı değişkenlere incelemiş yapmış olduğu araştırma sonuçlarına göre, öğretmen adaylarının almış olduğu puanlar mezun oldukları alanlara, cinsiyete göre anlamlı bir şekilde farklılık gösterdiğini belirtmiştir. Eğitim Fakültesinden mezun olan öğretmen adaylarının KPSS’den aldıkları puanların, mezun oldukları lise türlerine göre de anlamlı bir farklılık gösterdiğini bulmuştur. Buna göre en başarısız grup, Açıköğretim Lisesinden mezun olup eğitim fakültesini bitirenler iken en başarılı grup Anadolu İmam Hatip Lisesinden mezun olup eğitim fakültesini bitirenlerdir. Anadolu İmam Hatip Lisesinden mezunlarının KPSS’deki başarısını ise Eğitim Fakültelerine girişlerindeki puan kesilmesi ile açıklamıştır.

Özçınar ise (2006), veri analizi yöntemiyle Pamukkale Üniversitesi Eğitim Fakültesi Sınıf Öğretmenliği Ana Bilim Dalı’ndan mezun olan öğrencilerin KPSS puanlarını, lisans eğitimleri süresince aldıkları ve KPSS’de soru çıkan derslerden elde ettikleri geçme notları, öğretim türleri ve genel not ortalamalarını kullanarak tahmin etmeye çalışmış, bu amaçla oluşturulan yapay sinir ağı ve regresyon analizi modellerinin tahmin doğruluklarını karşılaştırmıştır. Araştırmanın sonucunda ise ders notlarının, öğretim türünün ve genel not ortalamalarının KPSS puanlarındaki değişimin küçük bir kısmını açıklayabildiğini ortaya koymuştur. Ders notlarının, öğretim türünün ve genel not ortalamalarının KPSS puanlarındaki değişimin bu kadar küçük bir kısmını açıklamasının nedenlerinin ortaya koyulabilmesi için lisans dersleri ve KPSS içerikleri arasındaki uyumun ve derslerde kullanılan ölçme yöntemlerinin sorgulanması gerektiğini ortaya koymuştur.

Şahin (2007) öğretmenlik meslek bilgisi derslerindeki başarı dereceleri ile öğrencilerin KPSS’den aldıkları puanlar arasındaki ilişkiyi incelediği araştırmasını 2005 yılında KPSS’ye giren Hacettepe Üniversitesi Sınıf Öğretmenliği Ana Bilim Dalı ve Ankara Üniversitesi Sınıf Öğretmenliği Ana Bilim Dalı mezunu toplam 423 mezun durumdaki öğretmen adayıyla yapmıştır. Araştırma sonucunda sınava giren öğretmen adaylarının, Eğitim fakültelerinde aldıkları Öğretmenlik Meslek Bilgisi derslerindeki

başarı dereceleri ve diploma notu ile KPSS Eğitim Bilimleri Testi (KPSS10 ve Ham Puanlar) ve alt testlerinden (Eğitim Psikolojisi, Program Geliştirme ve Öğretim, Rehberlik) aldıkları puanlar arasındaki ilişkinin yönü ve miktarına bakmış ve incelenen değişkenler arasında sadece diploma notlarının anlamlı ve yüksek ilişki gösterdiğini gözlemlemiştir.

Kösterelioğlu, Kösterelioğlu ve Kaplan'ın (2007) çalışmalarında ise Abant İzzet Baysal Üniversitesi Eğitim Fakültesinden 2005-2006 yıllarında mezun olan öğrencilerin oluşturduğu örneklem bulgularını incelemiştir. KPSS puanları ile öğrencilerin lisans notu ortalamaları arasındaki ilişkiye bakıldığında en yüksek ilişki Resim Öğretmenliği Bölümü ile Matematik Öğretmenliği Bölümü öğrencileri için elde edilmiştir. Cinsiyet için bakıldığında ise kız öğrencilerin lisans notları ile KPSS puanları arasındaki ilişkilerin erkeklerinkinden yüksek olduğu sonucuna ulaşılmıştır. Ayrıca kız öğrencilerin KPSS puan ortalamalarının erkeklerin KPSS puan ortalamalarından istatistiksel olarak yüksek bulunduğu bildirilmektedir.

Baştürk (2007) Türkiye'deki kamu eğitim kurumlarında çalışacak öğretmenlerin atanmalarını ele aldığı çalışmasında KPSS puanları ile ÖSS puanları ve üniversite not ortalamaları arasındaki ilişkileri incelemiştir. Bulgulara göre ÖSS puanları KPSS puanlarını yordayabilirken üniversite not ortalaması KPSS puanlarını yordayamamaktadır. Bir başka ifade ile eğitim fakültesindeki bütün sorumluluklarını yerine getirerek başarılı bir şekilde mezun olan öğrenciler, aynı başarılarını KPSS'de sürdürmemektedirler. Araştırmada ayrıca KPSS de alan eğitimiyle ilgili soruların olmamasının Eğitim fakültelerindeki "alan eğitimi" ile KPSS arasında bir kopukluk yarattığı belirtilmiştir. Bu durumu düzeltmek amacı ile alan bilgisinin bir göstergesi olarak üniversite not ortalamasının öğretmen atamalarında kullanılabilirliğini dile getirmiştir. Baştürk bir başka çalışmasında ise üniversite not ortalamaları ve ÖSS puanlarının KPSS'yi ne derece yordadığını araştırmıştır. Elde edilen bulgulara göre, ÖSS puanları ve üniversite not ortalamalarının KPSS'yi yordadığı sonucuna ulaşmıştır.

Gündoğdu, Çimen ve Turan (2008) ise öğretmen adaylarının KPSS'ye ilişkin görüşlerini araştırmak için Erzurum Atatürk Üniversitesi K.K. Eğitim Fakültesi 3. ve 4. sınıflarda öğrenim gören onbir farklı bölümden 507 öğretmen adayının görüşünü

almıştır. Ankete katılan öğretmen adaylarının KPSS'yi önemli gördükleri, ancak bu sisteme ilişkin olumlu düşünceler taşımadıkları görülürken çok azı KPSS'nin iyi öğretmen seçen bir sistem olduğu ve bu sınavdan geçmenin öğretmen olmak için yeterli olduğunu düşünmektedir. Üçüncü sınıfta bulunan öğretmen adaylarının ise KPSS'ye yönelik düşüncelerinin daha olumlu olduğu ve son sınıfta bulunan öğretmen adaylarının ise üçüncü sınıftakilere oranla KPSS'ye ilişkin kaygılarının daha üst düzeyde olduğuda görülmüştür. Araştırmada ayrıca cinsiyet değişkeninin ve ağırlıklı not ortalamalarının KPSS'ye yönelik öğretmen adaylarının düşüncelerinde anlamlı bir fark yaratmadığı görülmüştür.

Yeşil, Korkmaz ve Kaya'da (2009) Ahi Evran Üniversitesi Eğitim Fakültesinden 2007 yılında mezun olan KPSS'ye girmiş 795 öğrenci ile yaptıkları çalışmada öğrencilerin eğitim fakültesinde elde ettikleri akademik başarı ile KPSS 10 puanları arasında pozitif bir ilişki bulmuşlardır. Bu durum eğitim fakültesinde öğrencilerin elde ettikleri başarı ile KPSS'deki başarıları arasında bir paralelliğin bulunduğunu göstermektedir. Buna göre, eğitim fakültesinde edinilen başarının, KPSS 10'daki başarıya paralel olarak, fakülte'deki eğitim faaliyetlerinin, KPSS'deki başarıya katkı sağladığı söylenebilir.

Nalçacı ve Ercoşkun (2009) ise sınıf öğretmeni adaylarının ÖSS, akademik ve KPSS başarılarının çeşitli değişkenler açısından incelemiştir. Araştırma sonuçlarına göre sınıf öğretmeni adaylarının ÖSS ve KPSS başarı puanları ile akademik başarı puanları arasında anlamlı; ÖSS ve KPSS başarı puanları arasında anlamsız bir ilişki bulmuşlardır. Sınıf öğretmeni adaylarının cinsiyete göre ÖSS başarı puanları arasındaki farkın anlamsız; akademik başarı puanları ve KPSS başarı puanları arasındaki farkın anlamlı olduğunu bulmuşlardır.

BÖLÜM 2: YÖNTEM

Bu bölümde araştırmanın modeli, evreni, örnekleme, araştırmada kullanılacak veri toplama aracı, araştırma verilerinin toplanması ve verilerin analizi ile ilgili açıklamalar bulunmaktadır.

2.1 Araştırmanın Modeli

Öğretmen adaylarının öğretmen atamalarında kullanılan KPSS'ye yönelik görüşlerinin belirlemeyi amaçlayan bu araştırma tarama (survey) modelindedir. Bu amaçla öğretmen adaylarının görüşlerine başvurulmuş, bunun için geliştirilen veri toplama aracı uygulanmıştır.

Tarama modeli, geçmişte ya da halen var olan bir durumu var olduğu şekliyle betimlemeyi amaçlayan araştırma yaklaşımıdır. Araştırmaya konu olan olay, birey ya da nesne, kendi koşulları içinde ve olduğu gibi tanımlanmaya çalışılır. Onları, herhangi bir şekilde değiştirme, etkileme çabası gösterilmez. Bilinmek istenen şey vardır ve oradadır, önemli olan, onu uygun bir biçimde belirleyebilmektir. Tarama modellerinde amaçların ifade edilişi genellikle, soru cümleleri ile olur. Bunlar: "Ne idi?", "Nedir?", "Ne ile ilgilidir?", ve "Nelerden oluşmaktadır?" gibi sorulardır (Karasar ,2005).

2.2 Evren

Araştırma evrenini, 2010 yılı Kamu Personeli Seçme Sınavı'na Ankara'da başvuran öğretmen adayları oluşturmaktadır.

2.3 Örneklem

Araştırmanın örneklemini, Ankara ilindeki 2010 yılı Kamu Personeli Seçme Sınavına girecek hala bir eğitim fakültesine devam etmekte olan son sınıf öğretmen adaylarıyla, mezun durumda olan çeşitli branşlardan 627 öğretmen adayı oluşturmaktadır.

Araştırma kapsamına alınan ve veri toplama aracı geçerli olarak değerlendirilen öğretmen adaylarına ait bilgiler aşağıda görülmektedir.

Tablo 2: Örneklem İlişkin Bulgular

Değişkenler	Kategori	Frekans(f)	Yüzde (%)
Cinsiyet	Erkek	185	29.5
	Kadın	442	70.5
Yaş	20-22	127	20.3
	23-24	194	30.9
	25-26	162	25.8
	27+	144	23.0
Mezun \Son sınıf olma durumu	Son sınıf	191	30.5
	Mezun	436	69.5
KPSS'ye giriş sayısı	Hiç	193	30.8
	1 kez	75	12.0
	2 kez	184	29.3
	3 ve üstü	175	27.9

Tablo 2’de görüldüğü gibi örneklem alınan öğretmen adaylarının %29.5’i erkek, %70.5’i kadındır.Tabloda görülen değerlere göre örnekleme yer alan öğretmen adaylarından kadın öğretmenlerin sayısı erkek öğretmenlerden daha fazladır.

Araştırmaya katılanların %20.3’ü 20-22 yaş grubu ,%30.9’u 23-24 yaş grubundayken, %25.8’i 25-26 yaş grubunda, %23’ü ise 27 yaş ve üstü kişilerden oluşmaktadır.

Ankete katılan öğretmen adaylarından %30.5’i son sınıf iken %69.5 ‘i ise mezun durumdadır.

Araştırmaya katılanların %27.9’u KPSS’ye 3 ve üstü kere girmişken , %30.8’i hiç KPSS ‘ye girmemiş,%12’si 1 kez girmişken %29.3’ü ise KPSS’ye 2 kez girmiştir.Bu bilgilere göre sınava daha önce giren kişi sayısı çoğunluktadır.

2.4 Verileri Toplama Aracının Geliştirilmesi ve Uygulanması

Araştırma verileri araştırmacı tarafından geliştirilen 35 maddeden oluşan ölçek formu (Ek D) kullanılarak toplanmıştır. Bireylerin bazı davranışları ve bazı düşünsel, duygusal, inançsal, güdüsel, algısal özelliklerini doğrudan gözlemek olanaklı olmadığından, bu tür durumları incelemek için araştırmalarda anket yöntemi kullanılır (Karasar, 2005; Sümbüloğlu ve Sümbüloğlu, 2000; Şimşek ve Yıldırım, 2005).

Elde edilen veriler doğrultusunda düzenlenen veri toplama aracı iki kısımdan oluşmaktadır. Birinci kısımda, kişisel bilgiler, ikinci kısımda ise araştırmanın amacına yanıt bulabilmek için hazırlanan maddeler yer almaktadır.

Ölçek formu oluşturulurken;

1. Basamak: İlk olarak ölçek için literatür taranmış ve daha önceki farklı çalışmalarda kullanılan ölçme araçları incelenmiş (Eraslan 2004; Gündoğdu ve diğ.2008) bununla beraber öğretmen adaylarının yoğun olarak kullandığı bir forum sitesinden öğretmen adaylarına KPSS' ye yönelik duygu ve düşünceleri sorulmuştur. Gelen cevaplar ve daha önceki çalışmalarda kullanılan maddelerden de yararlanılarak ifadeler düzenlenmiş ve bir madde havuzu oluşturulmuştur.

2. Basamak: Bu aşamada, tasarı haline getirilen ölçek, Sakarya Üniversitesi, Gazi Üniversitesi ve Ege Üniversitesi'nde görev yapan konu alanı ve alan eğitimi uzmanlarına kapsam geçerliğini belirlemek üzere görüşlerine sunulmuştur. Kapsam geçerliği, "bir ölçme aracının içerik ve beklenen davranışları ne derece ölçtüğünün belirlenmesidir" (Balcı, 1997, s. 124). Bu nedenle, uzman görüşüne sunulan veri toplama aracının, araştırmanın amacına uygunluğu, içeriğin amaca uygunluğu, yönergelerin, içeriğin ve yanıtlama biçiminin anlaşılabilirliğinin belirlenmesi amaçlanmıştır. 5 kişiden oluşan uzmanların önerileri doğrultusunda, kapsama uygun olmayan veya görünüş geçerliğini düşüren maddeler ölçme aracından çıkarılmıştır. Böylece dil ve kapsam açısından değerlendirilen maddeler ön uygulama için hazır hale getirilmiştir.

3. Basamak: Ölçme aracı, uzman görüşlerine göre düzenlendikten Ankara il merkezindeki dersanelere devam eden 150 kişilik bir ön uygulama grubuna uygulanmıştır.

Tablo 3:Ölçek Formuna Ait Madde Toplam Korelasyonları

Sorular	Madde Toplam Korelasyonları
1.) Hayatıma yön vermemde aşmam gereken en önemli engel KPSS'dir	0.445
2.)KPSS hazırlık sürecinde zaman zaman psikolojik gerilimler yaşıyorum	0.586
3.)KPSS hazırlık sürecinde kendimi ruhen yıpranmış hissediyorum	0.630
4.)Geleceğimin sınavda göstereceğim başarıya bağlı olduğunu bilmek beni kaygılandırıyor	0.577
5.)Hayatıma dair vermem gereken birçok kararı KPSS yüzünden sürekli erteliyorum	0.458
6.)Aldığım eğitime rağmen öğretmenlik mesleğini yapamama ihtimali beni üzüyor.	0.365
7.)Atanamazsam ailemi hayal kırıklığına uğratacağıma inanıyorum.	0.563
8.)KPSS sonucunda atanamazsam aileme yük olacağım.	0.563
9.)KPSS hazırlık sürecinde aileme yük olduğum için üzüntü duyuyorum.	0.557
10.)KPSS sonucu atanamama ihtimalimi düşünmek beni çok tedirgin ediyor	0.528
11.)KPSS'yi kazanamamam durumunda çevremdeki insanlara(akraba, komşu, arkadaş vb.)mahcup olacağım.	0.342
12.)Atanamadığım her yıl kendimi beceriksiz ve çaresiz hissediyorum	0.517
13.)Bu sınavdan nefret ediyorum	0.471
14.)KPSS'ye çalışmayıp eğlendiğim her an suçluluk duygusu yaşıyorum	0.493
15.)Sosyal hayatıma yönelik pek çok şeyi(gezi, arkadaş sohbetleri, kitap okuma, sinema tiyatro, tv seyretme vb) KPSS'den dolayı sürekli erteliyorum	0.499
16.)KPSS'den aldığım puanla öğretmen olarak atanamazsam tekrar KPSS'ye hazırlanacağım	0.303
17.)KPSS ile alan bilgisi ve alan bilgisi öğretimi ölçülmelidir	0.304
18.)KPSS puanları hesaplanırken ağırlıklı lisans ortalaması, giriş puanı vb. bazı özelliklerinde puanlamada göz önünde tutulması gerektiğini düşünüyorum.	0.324
19.)KPSS'de sadece bilişsel beceriler değil duyuşsal becerilerinde ölçülmesi gerektiğini düşünüyorum.	0.336
20.)KPSS'yi kazanmak için dershane, kurs seminer gibi destek etkinliklere katılmanın gerekli olduğuna inanıyorum.	0.431
21.)Eğer kursa gitmezsem KPSS'de başarılı olamayacağımı düşünüyorum.	0.315
22.)Sınava hazırlanmak ekonomik açıdan beni çok sıkıntıya sokuyor.	0.426
23.)Sınava yönelik hazırlık için gerekli materyallere(kitap, test, deneme, kurs vb.)sahip olmak için birçok ihtiyacımdan fedakârlık yapıyorum	0.408
24.)KPSS de tıpkı ÖSYS gibi büyük bir rant sektörüne dönüşmüştür.	0.384
25.)KPSS öğretmen adaylarının genel kültür- genel yetenek alanındaki bilgi düzeyini ölçmede yeterlidir.	0.325
26.)Bu şartlar altında(düşük maaş,iş bulamama,KPSS vb) tekrar bir şans daha verilse yeniden öğretmen olmayı seçerdim.	0.350
27.)KPSS herhangi bir şaibeye(kopya, sınav sorularının çalınması vb) izin vermeyen adil bir sınavdır.	0.303
28.)KPSS puanımla öğretmen olarak atanamazsam bile farklı memurluklara atanmak beni mutlu edecektir.	0.331
29.)Eğitim fakültelerinde verilen eğitim bilimleri ile ilgili dersler KPSS için yeterlidir	0.305
30.)Eğitim fakültelerinde verilen genel kültür -genel yetenek ile ilgili dersler KPSS için yeterlidir.	0.311
31.)KPSS'nin öğretmen adaylarına yönelik mevcut uygulanma biçimi (2 oturum şeklinde ve aynı gün olması) uygundur.	0.325
32.)KPSS içeriği ile eğitim fakültelerinin müfredatı örtüşmektedir.	0.396
33.)KPSS öğretmen seçiminde uygun bir yoldur.	0.528
34.)KPSS en nitelikli öğretmenleri seçme şansı sunar	0.611
35.)KPSS öğretmen adaylarının eğitim bilimleri alanındaki bilgi düzeyini ölçmede yeterlidir.	0.577

Ölçekte 0,30 değerinden düşük hiçbir madde yoktur. Bu nedenle hem madde sayısını daha fazla azaltmaya hem de 35 maddenin de yüksek güvenilirlik değerinde olması nedeniyle hiçbir madde çıkarılmamıştır. Yapılan uygulama sonucunda madde analizi sonucunda hiçbir madde çıkarılmaması sonucu oldukça lehimize bir sonuçtur. Daha sonra ölçeğin güvenilirlik katsayısına bakılmıştır.

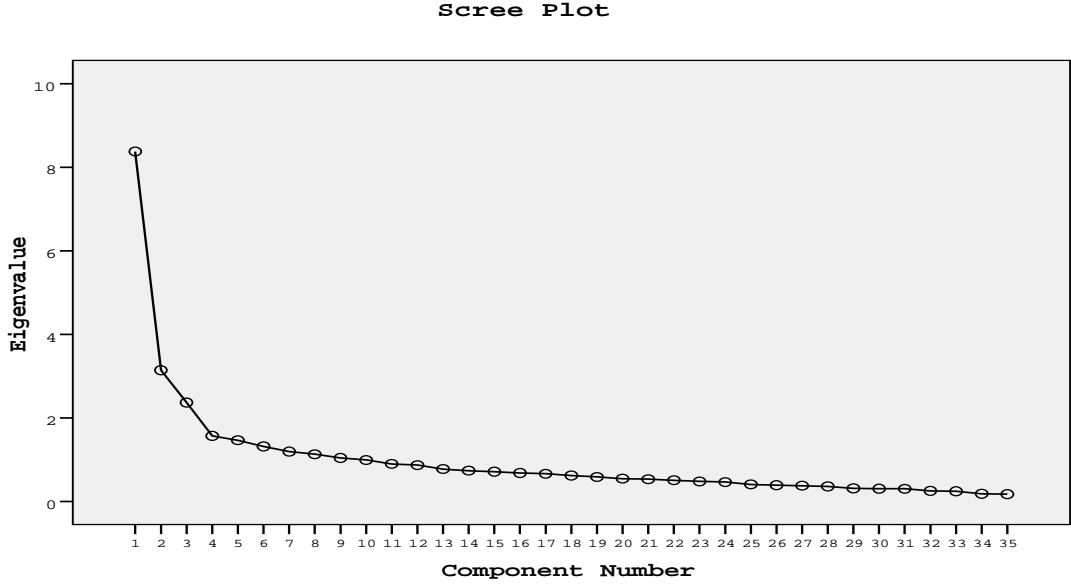
Güvenilirlik katsayısı, tesadüfi hatalardan arınlık derecesidir ve ölçme sonuçlarına karışan hata miktarının bilgisini verir. Güvenilirlik katsayısını hesaplama yolları, değişkenlerin türüne, kaynağına, uygulama sayısına göre farklılık gösterir. Hesaplama yolunun farklılığı, güvenilirlik katsayısının yorumsal anlamını da değiştirir.

Güvenirlilik, 0 ile +1 arasında değişen değerler almakla birlikte, +1'e yakın değerler alması istenir. Güvenilirlik katsayısının 0,70'den fazla olması istenen bir sonuçtur. Yapılan uygulamada kullanılan 35 madde için hesaplanan güvenilirlik katsayısı (cronbach alfa) 0,861 çıkmıştır. Bu katsayının 0,70'in üstünde çıkması sebebiyle ölçek formunun oldukça uygun olduğu söylenebilir.

Ölçek formundaki maddeler için beşli derecelendirme ölçeği kullanılmıştır. Derecelendirme “(1)Hiç Katılmıyorum, (2)Katılmıyorum, (3)Kararsızım (4)Katılıyorum, (5)Tamamen Katılıyorum” şeklindedir Ölçme aracının her bir maddesi 1 ile 5 arasında likert tipi ölçeklendiğinden güvenilirliğe cronbach alfa güvenilirliği, iç tutarlılık anlamında bir güvenilirlik anlamı vardır.

Ölçek formunun geçerliliği çalışmasında ise formdaki maddeler üzerinde toplanan veriler üzerinde Varimax yöntemiyle faktör analizi yapılmış ve bulguları aşağıdaki tablolar da gösterilmiştir.

Tablo 4:Serpilme Diyagramı

Bu durum grafikten de kısmi olarak belirlenebilir. Grafikte dirseklerin düzelmeye başladığı yer yani öz değerlerin kesim noktası 3. temel bileşendir. Bu nedenle 3 faktör olarak belirlenerek temel bileşen alınabilir. Ölçeğin yapı geçerliğine ilişkin bilgi toplamak amacıyla “döndürülmüş temel bileşenler analizi” kullanılmıştır. Verilerin temel bileşenler analizine uygunluğu Kaiser-Meyer Olkin (KMO) katsayısı ve Barlett Sphericity testi ile incelenmiştir. KMO katsayısı, verilerin ve örneklem büyüklüğünün seçilen analize uygun ve yeterli olduğunu belirlemede kullanılan istatistiksel bir yöntemdir. KMO katsayısı 1’e yaklaştıkça verilerin analize uygun olduğu, 1 olmasında ise mükemmel bir uyum olduğu anlamına gelir.

Tablo 5: Varimax Döndürme Sonucu Faktör Yüklerinin Kareleri Toplamı

FAKTÖR	VARİMAX DÖNDÜRME SONUCU FAKTÖR YÜKLERİNİN KARELERİ TOPLAMI		
	TOPLAM	AÇIKLANAN VARYANS %	BİRİKİMLİ VARYANS %
1	12.528	41.761	41.761
2	7.877	26.255	68.017
3	1.875	6.250	74.266

KMO Örneklem Yeterliliği:0,871

Bartlett’s Küresellik Testinin Ki Kare Değeri :595 8808,Serbestlik Derecesi: 294 , p=0,000

Açıklanan toplam varyans incelendiğinde 35 madde için yapılan uygulama verilerine göre 3 faktörün bulunduğu ve bu 3 faktörlü ölçme aracı ile ölçülen özelliğin %74,266'sının ölçüldüğü söylenebilir.

Sosyal bilimlerde toplam açıklanan varyansın en az % 60 olması yeterlidir. Kaiser-Meyer-Olkin (KMO) örneklem yeterliliği istatistiğinin 0,871 çıkması verilerin örneklem sayısının yeterli olduğunun bir göstergesidir. Bartlett's küresellik testini ki kare değeri verilerin faktör analizi için uygunluğunu test eder. Oran ne kadar yüksekse veri seti faktör analizi yapmak için o kadar uygundur. Dolayısıyla bu verilerin faktör analizine uygun olduğu söylenebilir ($p<0,05$).

Genel olarak faktör analizi sonuçlarına ölçme aracının yapı geçerliliğinin sağlandığı söylenebilir.

Tablo 6: Anova Tukey Ölçeğin Toplanabilirliği Testi

		Kareler Toplamı	Serbestlik Derecesi	Kareler Ortalaması	F	P
Popülasyon İçinde		4682.934	626	7.481		
Popülasyon Dışında	Toplanabilirlik	3403.948	34	100.116	96.239	.000
	Artıklar	2.289(a)	1	2.289	2.201	.138
	Denge Değişkeni	22139.191	21283	1.040		
	Toplam	22141.480	21284	1.040		
	Toplam	25545.429	21318	1.198		
Toplam		30228.363	21944	1.378		

Bu analizde ölçeğin toplanarak bir ölçek toplam puanı elde edilmesi için Anova Tukey ölçeğin toplanabilirliği testi uygulanmıştır. Toplanabilirlik sütununa bakıldığında $p<0,05$ olduğu için ölçeğin toplanarak bir ölçek toplam puanı elde edilmesi için uygun olduğu sonucuna varılmıştır.

Tablo 7:Faktör Yüklerinin Dağılımı Tablosu

SORULAR	FAKTÖRLER		
	1	2	3
s1	.638	.019	.194
s2	.752	.112	.091
s3	.767	.201	.040
s4	.740	.049	.164
s5	.619	.193	.196
s6	.581	-.018	.163
s7	.609	-.140	-.415
s8	.640	-.073	-.385
s9	.689	.127	-.256
s10	.725	.040	.038
s11	.548	-.072	-.370
s12	.709	.081	-.091
s13	.452	.229	.119
s14	.685	.135	.071
s15	.666	.225	.072
s16	.458	-.299	.058
s17	.145	.261	.339
s18	.241	.216	.344
s19	.184	.305	.330
s20	.270	.069	.392
s21	.281	.102	.475
s22	.006	.342	.568
s23	.004	.299	.518
s24	.096	.272	.449
s25	.016	.569	.016
s26	.561	.149	.069
s27	.110	.529	-.106
s28	.447	-.084	.050
s29	-.003	.477	-.017
s30	.084	.425	-.153
s31	-.002	.349	-.056
s32	.196	.594	.068
s33	.123	.716	.026
s34	.086	.777	.019
s35	.059	.757	.005

Yapılan faktör analizinde 3 faktör ortaya çıkmıştı.Bu faktörler şunlar:

Faktör-1: Bu faktörde 18 madde bulunmakta ve maddeler öğretmen adaylarının KPSS'ye,sınava hazırlık sürecine ve sonrasına yönelik duygusal tepkilerine ve görüşlerine işaret etmektedir. Bu maddeler (1, 2, 3, 4, 5, 6, 7, 8, 9, 10, 11, 12, 13,14,15, 16, 26, 28 numaralı olanlardır.

Faktör-2:Bu faktörde 12 madde bulunmakta ve maddeler öğretmen adaylarının KPSS'nin mevcut uygulanma şekli, içerik ve kalitesine yönelik görüşlerine işaret etmektedir. Bu maddeler 17,18,19,25, 27, 29, 30, 31, 32, 33 ,34 ,35 numaralı olanlardır.

Faktör-3:Bu faktörde 5 madde bulunmaktadır ve öğretmen adaylarının sınav hazırlıkları için yapılanlara yönelik düşüncelerine işaret etmektedir. Bu maddeler 20 ,21 ,22 ,23, 24 numaralı olanlardır.

Veri toplama aracı, araştırma kapsamındaki öğretmen adaylarına araştırmacı tarafından 700 adaya ulaştırılmış ve cevaplanan veri toplama araçları yine araştırmacı tarafından toplanmıştır.Ayrıca, veri toplama aracının uygulanması sürecinde örneklem grubuna, araştırmanın amacı ve yapısı hakkında gerekli bilgi verilmiş ve açıklamalar yapılmıştır.

2.5 Verilerin Analizi ve Yorumlanması

Verilerin analizinde nicel yaklaşım kullanılmıştır. Ölçek formunun uygulanmasından elde edilen veriler kodlanarak SPSS 15 paket programıyla hesaplamalar yapılmıştır.

Verilerin çözümlenmesinde aritmetik ortalamalardan, frekans, yüzde değerlerinden ve standart sapmalardan yararlanılmıştır.

Araştırmada cinsiyet ve mezun olup\olmama durumu değişkenleri bakımından görüşler arasında anlamlı farkın olup olmadığının belirlenmesi için T-Testi; yaş ve KPSS'ye girme sayısı değişkenleri bakımından görüşler arasında anlamlı farkın bulunup bulunmadığının belirlenmesi için tek yönlü varyans analizi (ANOVA) kullanılmıştır. Araştırmanın son evresinde araştırmadan elde edilen bulgulara dayalı sonuçlara ulaşılmış ve araştırma sonuçları çerçevesinde öneriler geliştirilmiştir.

BÖLÜM 3: BULGULAR VE YORUM

3.1 Birinci Alt Probleme İlişkin Bulgular

“Öğretmen adaylarının öğretmen atamalarında kullanılan KPSS’ye yönelik görüşleri nelerdir?” sorusu bu bölümde cevaplandırılmıştır.

Tablo 8: ‘Hayatıma yön vermemde aşmam gereken en önemli engel KPSS’dir.’ maddesine ilişkin öğretmen adayı görüşleri.

	Frekans(f)	Yüzde(%)
Hiç Katılmıyorum	12	1.9
Katılmıyorum	52	8.3
Kararsızım	37	5.9
Katılıyorum	229	36.5
Tamamen Katılıyorum	297	47.4
Toplam	627	100

Öğretmen adaylarının %36.5’i hayatlarına yön vermelerinde aşmaları gereken en önemli engelin KPSS olduğuna katılmaktadır. %8.3’ü katılmazken, %5.9’u kararsızım, %47.4’ü tamamen katılıyorum ve %1.9’u hiç katılmıyorum cevabını vermiştir. Araştırmaya katılanların bu madde ile ilgili %83.9’u oranında olumlu görüş bildirdikleri Tablo 8’de görülmektedir. Bu sonuç öğretmen adaylarının mezuniyet sonrası hayatlarını yönlendirmede KPSS ‘yi en büyük engel olarak gördüklerini göstermektedir.

Tablo 9: ‘KPSS hazırlık sürecinde zaman zaman psikolojik gerilimler yaşıyorum.’ maddesine ilişkin öğretmen adayı görüşleri.

	Frekans(f)	Yüzde(%)
Hiç Katılmıyorum	5	0.8
Katılmıyorum	30	4.8
Kararsızım	28	4.5
Katılıyorum	283	45.1
Tamamen Katılıyorum	281	44.8
Toplam	627	100

Öğretmen adaylarının %45.1'i KPSS hazırlık sürecinde zaman zaman psikolojik gerilimler yaşadıklarını belirtmiştir. %4.8'i katılmazken, %4.5'i kararsızım, %44.8'i tamamen katılıyorum ve %0.8'i hiç katılmıyorum cevabını vermiştir. Araştırmaya katılanların bu madde ile ilgili %89.9'u oranında olumlu, %5.6'ı oranında olumsuz görüş bildirdikleri Tablo 9'da görülmektedir.

Bu durum hayatlarına yön vermede en önemli engeli girecekleri sınava bağlayan öğretmen adayları için beklenen bir sonuçtur.KPSS bir sıralama sınavı olduğundan adaylar branşlarındaki diğer öğretmen adaylarından daha başarılı olmayı ve en az hata yapmayı amaçlamaktadır.Bu durum onlarda psikolojik gerilimler oluşturmaktadır diyebiliriz.

Tablo 10: 'KPSS hazırlık sürecinde zaman zaman psikolojik gerilimler yaşıyorum.' maddesine ilişkin öğretmen aday görüşleri.

	Frekans(f)	Yüzde(%)
Hiç Katılmıyorum	7	1.1
Katılmıyorum	39	6.2
Kararsızım	42	6.7
Katılıyorum	258	41.1
Tamamen Katılıyorum	281	44.8
Toplam	627	100

Öğretmen adaylarının %44.1'i KPSS hazırlık sürecinde kendilerini ruhen yıpranmış hissetmektedir. %6.2 katılmamakta, %6.7'si kararsız, %44.8'i tamamen katılmakta ve %1.1'i hiç katılmamaktadır. Araştırmaya katılanların bu madde ile ilgili %85.9'u oranında olumlu görüş bildirdikleri Tablo 10'da görülmektedir.

Türkiye'de öğretmen adaylarının sayısındaki hızlı artışa karşılık her yıl alınabilecek öğretmen sayısının sınırlı olması seçme sınavı yapmayı zorunlu kılmaktadır.Öğretmen adaylarının öğretmen olarak atanabilmesi için KPSS'den atanmaya yetecek kadar puan alması gerekmektedir.Bu durum hazırlık sürecinde yüksek puan almak zorunda olan öğretmen adaylarının kendilerini ruhen yıpranmış hissetmelerini sebep olmaktadır diyebiliriz.

Tablo 11: ‘Geleceğimin sınavda göstereceğim başarıya bağlı olduğunu bilmek beni kaygandırıyor.’ maddesine ilişkin öğretmen adayı görüşleri.

	Frekans(f)	Yüzde(%)
Hiç Katılmıyorum	6	1.0
Katılmıyorum	28	4.5
Kararsızım	33	5.3
Katılıyorum	257	41.0
Tamamen Katılıyorum	303	48.3
Toplam	627	100

Öğretmen adaylarının %41’i geleceklerinin sınavda gösterecekleri başarıya bağlı olduğunu bilmelerinin onları kaygılandırdığını belirtmiştir. % 4.5’i katılmazken, % 5.3’ü kararsızım, %48.3’ü tamamen katılıyorum ve %1’i hiç katılmıyorum cevabını vermiştir. Araştırmaya katılanların bu madde ile ilgili %89.3’ü oranında olumlu, %5.5’i oranında olumsuz görüş bildirdikleri Tablo 11’de görülmektedir.

Öğretmen adayları eğitimini aldıkları alanlarla ilgili işe yerleşmelerinde en son basamak olarak KPSS sınavına girmektedirler.Bu durum öğretmen adaylarında olumsuz bir baskı oluşturmaktadır.

Bilindiği gibi KPSS senede 1 kez yapılmakta ve sonuçlarına göre adaylar yeterli puanı aldıklarında görevlerine başlamaktadırlar.Yeterli puanı alamayanlar ise 1 sene daha sınava çalışmak zorunda kalmaktadır.Araştırmaya katılan öğretmen adaylarının bu sınavı geleceği olarak görmesi başka seçenekler düşünmemesi özel sektördeki olumsuz çalışma koşullarından (düşük ücret,işten çıkartılma,fazla çalışma vb) kaynaklandığı yorumu yapılabilir.

Tablo 12: ‘Hayatıma dair vermem gereken birçok kararı KPSS yüzünden sürekli erteliyorum.’ maddesine ilişkin öğretmen adayı görüşleri.

	Frekans(f)	Yüzde(%)
Hiç Katılmıyorum	10	1.6
Katılmıyorum	52	8.3
Kararsızım	41	6.5
Katılıyorum	239	38.1
Tamamen Katılıyorum	285	45.5
Toplam	627	100

Öğretmen adaylarının %38.1’i hayatlarına dair vermeleri gereken birçok kararı KPSS yüzünden sürekli ertelediklerini belirtmiştir. %8.3’ü bu duruma katılmazken, %6.5’i kararsızım, %45.5’i tamamen katılıyorum ve %1.6’sı hiç katılmıyorum cevabını vermiştir. Araştırmaya katılanların bu madde ile ilgili %83.6’sı oranında olumlu, %9.9’u oranında olumsuz görüş bildirdikleri Tablo 12’de görülmektedir. Bu maddeden mezuniyet sonrası iş hayatına atılmada bir engel olarak görülen KPSS’nin, öğretmen adaylarının evlilik, lisans üstü eğitim, yatırım amaçlı planlar vb. kararlarını maddi ve manevi bir çok sebepten dolayı etkilediği yorumu çıkartılabilir.

Tablo 13: ‘Aldığım eğitime rağmen öğretmenlik mesleğini yapamama ihtimali beni üzüyor.’ maddesine ilişkin öğretmen adayı görüşleri.

	Frekans(f)	Yüzde(%)
Hiç Katılmıyorum	9	1.4
Katılmıyorum	27	4.3
Kararsızım	25	4.0
Katılıyorum	193	30.8
Tamamen Katılıyorum	373	59.5
Toplam	627	100

Öğretmen adaylarının %30.8'i aldıkları eğitime rağmen öğretmenlik mesleğini yapamama ihtimalinin onları üzdüğünü belirtmiştir. %4.3'ü bu düşünceye katılmazken, %4.0'ü kararsızım, %59.5'i tamamen katılıyorum ve %1.4'ü hiç katılmıyorum cevabını vermiştir. Araştırmaya katılanların bu madde ile ilgili %90.3'ü gibi yüksek bir oranında olumlu, %5.7'i oranında olumsuz görüş bildirdikleri Tablo 13'de görülmektedir.

Bu sonuç öğretmen adaylarının çok büyük bir kısmında (%90.3) öğretmenlik mesleğini yapamama ihtimali düşüncesinin var olduğunu göstermektedir.1990'lı yılların sonuna kadar öğretmen adayları mezuniyet sonrasında hemen göreve başlayabiliyordu.Hatta ciddi boyutlarda öğretmen açığı bulunmaktaydı. Ancak son yıllarda öğretmen yetiştiren programlara gereğinden fazla öğrencinin alınması ve mezuniyet sonrasında sınavla mesleğe atanmaları ,öğretmenlerin yetiştirilmesi ve istihdam edilmesinde ciddi sorunlar ortaya çıkarmıştır.

Ek C 'de de görüldüğü gibi MEB'in gerçekleştirmiş olduğu atama sayılarıyla sınava giren ve öğretmen olmak isteyen öğretmen adayları sayısı arasında büyük bir uçurum vardır.Bu durum öğretmen adaylarının atanarak öğretmenlik mesleğini yapma ihtimalini azaltmaktadır.

Tablo 14: 'Atanamazsam ailemi hayal kırıklığına uğratacağıma inanıyorum.' maddesine ilişkin öğretmen adayı görüşleri.

	Frekans(f)	Yüzde(%)
Hiç Katılmıyorum	25	4.0
Katılmıyorum	122	19.5
Kararsızım	52	8.3
Katılıyorum	237	37.8
Tamamen Katılıyorum	191	30.5
Toplam	627	100

Öğretmen adaylarının %37.8'i atanamazlarsa ailelerini hayal kırıklığına uğratacaklarına inanmaktadır. %19.5'i bu görüşe katılmazken, %8.3'ü kararsızım, %30.5'i tamamen katılıyorum ve %4.0'ü hiç katılmıyorum cevabını vermiştir. Araştırmaya katılanların bu madde ile ilgili %68.3'ü oranında olumlu, %23.5'i oranında olumsuz görüş bildirdikleri

Tablo 14’de görülmektedir.Öğretmen adaylarının büyük bir çoğunluğu mezun olduktan sonra atanamazlarsa ailelerini hayal kırıklığına uğratacağını düşünmektedir.

Tablo 15: ‘KPSS sonucunda atanamazsam aileme yük olacağım.’ maddesine ilişkin öğretmen adayı görüşleri.

	Frekans(f)	Yüzde(%)
Hiç Katılmıyorum	49	7.8
Katılmıyorum	147	23.4
Kararsızım	41	6.5
Katılıyorum	216	34.4
Tamamen Katılıyorum	174	27.8
Toplam	627	100

Öğretmen adaylarının %34.4’ü KPSS sonucunda atanamazlarsa ailelerine yük olacaklarını belirtmiştir. %23.4’ü katılmazken, %6.5’i kararsızım, %27.8’i tamamen katılıyorum ve %7.8’i hiç katılmıyorum cevabını vermiştir. Araştırmaya katılanların bu madde ile ilgili %62.2’si oranında olumlu, %31.2’si oranında olumsuz görüş bildirdikleri Tablo 15’de görülmektedir.

Mezuniyet sonrası iş bulamama korkusu adaylarda böyle bir düşüncüyü oluşturabilir.Mevcut iş olanaklarının sınırlı olması ve formasyonu olmasa bile bir çok kurumda öğretmenlik yapan fen edebiyat mezunlarının varlığı öğretmen adaylarının özel sektörde iş bulmakta önüne çıkan en büyük engellerdir.

Bu maddeye göre atanamama durumunda öğretmen adaylarının büyük bir çoğunluğu kendilerini ailelerine yük olarak göreceklərini belirtmiştir.

Tablo 16: ‘KPSS hazırlık sürecinde aileme yük olduğum için üzüntü duyuyorum.’ maddesine ilişkin öğretmen adayı görüşleri.

	Frekans(f)	Yüzde(%)
Hiç Katılmıyorum	36	5.7
Katılmıyorum	110	17.5
Kararsızım	48	7.7
Katılıyorum	209	33.3
Tamamen Katılıyorum	224	35.7
Toplam	627	100

Öğretmen adaylarının %33.3’ü KPSS hazırlık sürecinde ailelerine yük oldukları için üzüntü duyduklarını belirtmiştir. %17.5’i katılmazken, %7.7’si kararsızım, %35.7’si tamamen katılıyorum ve %5.7’si hiç katılmıyorum cevabını vermiştir. Araştırmaya katılanların bu madde ile ilgili %69’u oranında olumlu, %23.2’si oranında olumsuz görüş bildirdikleri Tablo 16’da görülmektedir.KPSS hazırlık sürecinde öğretmen adayları çeşitli ek yardımlar almaktadırlar.Ankette yer alan “KPSS’yi kazanmak için dersane, kurs seminer gibi destek etkinliklere katılmanın gerekli olduğuna inanıyorum.”maddesine öğretmen adaylarının büyük bir çoğunluğu katılmaktadır.

KPSS hazırlık sürecinde alınan bu ek yardımların maliyeti oldukça fazladır.Ortalama olarak Ankara ilinde KPSS eğitimi veren dershanelerin fiyatları 1000 TL ile 1800 TL arasında değişirken bununla beraber alınan kitap,deneme,yaprak test,CD,dergi gibi basılı ve görsel materyalleri düşündüğümüzde bu süreç oldukça pahalıya mal olmaktadır.

Hem eğitimleri süreçlerinde hemde iş bulamazlarsa mezuniyet sonrası ailelerinden yardım alan öğretmen adaylarının büyük bir çoğunluğu bu açıdan kendilerini KPSS’ ye hazırlık sürecinde ailelerine yük olarak gördükleri için üzülmedirler.

Tablo 17: ‘KPSS sonucu atanamama ihtimalimi düşünmek beni çok tedirgin ediyor.’ maddesine ilişkin öğretmen adayları görüşleri.

	Frekans(f)	Yüzde(%)
Hiç Katılmıyorum	8	1.3
Katılmıyorum	32	5.1
Kararsızım	38	6.1
Katılıyorum	226	36.0
Tamamen Katılıyorum	323	51.5
Toplam	627	100

Öğretmen adaylarının %36’sı KPSS sonucu atanamama ihtimalini düşünmekten bile çok tedirgin olduklarını belirtmiştir. %5.1’i katılmazken, %6.1’i kararsızım, %51.5’i tamamen katılıyorum ve %1.3’ü hiç katılmıyorum cevabını vermiştir. Araştırmaya katılanların bu madde ile ilgili %87.5’i oranında olumlu, %6.4’ü oranında olumsuz görüş bildirdikleri Tablo 17’de görülmektedir.

Mezun durumda olan ve atama bekleyen öğretmen sayılarına baktığımızda MEB tarafından ilan edilen kontenjanlar ile atama bekleyen öğretmen adayları sayısı arasında oldukça büyük bir fark olduğunu açıklar..Bu durum sınava giren adaylardan oldukça az bir kısmının atanmasına ,büyük bir çoğunluğunun ise sınava yeniden hazırlanmasına sebep olmaktadır.

Sonuçta öğretmen adayları bu durumdan derinden etkilenmekte ve geleceğe ait olumsuz beklentilere girmektedirler. Bu gerçek öğretmen adaylarında yoğun strese yol açmakta ve bir çok adayda umutsuzluk yaratmaktadır.

Tablo 18: ‘KPSS’yi kazanamamam durumunda çevremdeki insanlara (akraba,komşu, arkadaş vb.)mahcup olacağım.’ maddesine ilişkin öğretmen adayı görüşleri.

	Frekans(f)	Yüzde(%)
Hiç Katılmıyorum	44	7.0
Katılmıyorum	177	28.2
Kararsızım	71	11.3
Katılıyorum	171	27.3
Tamamen Katılıyorum	163	26.0
Toplam	627	100

Öğretmen adaylarının %27.3’ü KPSS’yi kazanamamaları durumunda çevrelerindeki insanlara(akraba, komşu, arkadaş vb.)mahcup olacaklarını belirtmiştir. %28.2’si katılmazken, %11.3’ü kararsızım, %26’sı tamamen katılıyorum ve %7’si hiç katılmıyorum cevabını vermiştir. Araştırmaya katılanların bu madde ile ilgili %53.3’ü oranında olumlu, %35.2’si oranında olumsuz görüş bildirdikleri Tablo 18’de görülmektedir.Bu madde ile öğretmen adaylarının büyük bir çoğunluğunda sosyal çevreden gelen bir baskı olduğu sonucu ortaya çıkmaktadır.

Tablo 19: ‘Atanamadığım her yıl kendimi beceriksiz ve çaresiz hissediyorum’ maddesine ilişkin öğretmen görüşleri.

	Frekans(f)	Yüzde(%)
Hiç Katılmıyorum	72	11.5
Katılmıyorum	124	19.8
Kararsızım	110	17.5
Katılıyorum	132	21.1
Tamamen Katılıyorum	189	30.1
Toplam	627	100

Öğretmen adaylarının %21.1’i atanamadıkları her yıl kendilerini beceriksiz ve çaresiz hissettiklerini belirtmiştir. %19.8’i katılmazken, %17.5’i kararsızım, %30.1’i tamamen

katılıyorum ve %11.5'i hiç katılmıyorum cevabını vermiştir. Araştırmaya katılanların bu madde ile ilgili %51.2'si oranında olumlu, %31.3'ü oranında olumsuz görüş bildirdikleri Tablo 19'da görülmektedir.

KPSS belirli bir yaşa gelmiş öğretmen adayları için yoğun stres içeren bir süreçtir. Bu madde ile elde edilen sonuçla sınava sürekli girip atanmak için yeterli puanı alamayan adaylarda olumsuz bir kimlik yapısı oluştuğu yorumunu yapabiliriz.

Sürekli işsizlik korkusu, başarısızlık duygusu, sosyal çevreden gelen baskılar ve çevreden hissedilen yüksek beklenti gibi duygular önemli psikolojik sorunlara yol açmaktadır. Hatta bu durum daha da ciddi boyutlara ulaşip başka sebeplerle birleşerek intihar noktasına kadar gelmektedir. EK E 'de bu haberlerden bazıları bulunmaktadır.

Tablo 20: 'Bu sınavdan nefret ediyorum.' maddesine ilişkin öğretmen adayı görüşleri.

	Frekans(f)	Yüzde(%)
Hiç Katılmıyorum	9	1.4
Katılmıyorum	20	3.2
Kararsızım	39	6.2
Katılıyorum	99	15.8
Tamamen Katılıyorum	460	73.4
Toplam	627	100

Öğretmen adaylarının %15.8'i bu sınavdan nefret ettiklerini belirtmiştir. %3.2'si katılmazken, %6.2'si kararsızım, %73.4'ü tamamen katılıyorum ve %1.4'ü hiç katılmıyorum cevabını vermiştir. Araştırmaya katılanların bu madde ile ilgili %89.2'si oranında olumlu, %4.6'ı oranında olumsuz görüş bildirdikleri Tablo 20'de görülmektedir.

Bu madde araştırmaya katılan öğretmen adaylarının büyük bir oranda katıldığı maddelerden biridir. Öğretmen adayları KPSS'den nefret etmektedir.

Tablo 21: ‘KPSS’ye çalışmayıp eğlendiğim her an suçluluk duygusu yaşıyorum.’ maddesine ilişkin öğretmen adayı görüşleri.

	Frekans(f)	Yüzde(%)
Hiç Katılmıyorum	15	2.4
Katılmıyorum	60	9.6
Kararsızım	85	13.6
Katılıyorum	192	30.6
Tamamen Katılıyorum	275	43.9
Toplam	627	100

Öğretmen adaylarının %30.6’sı KPSS’ye çalışmayıp eğlendikleri her an suçluluk duygusu yaşadıklarını belirtmiştir. %9.6’sı katılmazken, %13.6’sı kararsızım, %43.9’u tamamen katılıyorum ve %2.4’ü hiç katılmıyorum cevabını vermiştir. Araştırmaya katılanların bu madde ile ilgili %74.5’i oranında olumlu, %12 oranında olumsuz görüş bildirdikleri Tablo 21’de görülmektedir.

Günümüzde üniversitelerin öğretmen yetiştiren programlarından mezun olmak hiçbir şekilde öğretmen olmayı garantilememektedir.Önemli olan kendi branşında sınava giren adaylardan en iyisi olmak yani puan anlamında üst sıralarda yer almaktır.

Bu durum öğretmen adaylarının büyük bir çoğunluğunun sınava hazırlık sürecinde eğlenebilecekleri faaliyetlere zaman ayırdıklarında suçluluk duygusu yaşadığını göstermektedir..Elde edilen bu sonuç sınava hazırlık sürecinde kişisel beklentiler,çevresel baskı, işsizlik korkusu ve benzeri duyguların sonucu gerçekleşmiş olabilir.

Tablo 22: ‘Sosyal hayatıma yönelik pek çok şeyi(gezi, arkadaş sohbetleri, kitap okuma, sinema tiyatro, tv seyretme vb) KPSS’den dolayı sürekli erteliyorum.’ maddesine ilişkin öğretmen adayı görüşleri.

	Frekans(f)	Yüzde(%)
Hiç Katılmıyorum	22	3.5
Katılmıyorum	68	10.8
Kararsızım	55	8.8
Katılıyorum	217	34.6
Tamamen Katılıyorum	265	42.3
Toplam	627	100

Öğretmen adaylarının %34.6’sı sosyal hayatlarına yönelik pek çok şeyi (gezi, arkadaş sohbetleri, kitap okuma, sinema tiyatro, tv seyretme vb) KPSS’den dolayı sürekli ertelediklerini belirtmiştir. %10.8’i katılmazken, %8.8’i kararsızım, %42.3’ü tamamen katılıyorum ve %3.5’i hiç katılmıyorum cevabını vermiştir. Araştırmaya katılanların bu madde ile ilgili %76.9 oranında olumlu, %14.3’ü oranında olumsuz görüş bildirdikleri Tablo 22’de görülmektedir. Tablo 15’te ki sonucu destekleyen bu durum öğretmen adaylarını kendilerini bir çok şeyden sırf sınav hazırlık sürecinde olmaları dolayısıyla mahrum bıraktıklarını göstermektedir. KPSS ,öğretmenliğe girişi öğretmen adayları açısından rekabetçi bir hale sokmuştur.

Tablo 23: ‘KPSS’den aldığım puanla öğretmen olarak atanamazsam tekrar KPSS’ye hazırlanacağım.’ maddesine ilişkin öğretmen adayı görüşleri.

	Frekans(f)	Yüzde(%)
Hiç Katılmıyorum	50	8.0
Katılmıyorum	56	8.9
Kararsızım	152	24.2
Katılıyorum	130	20.7
Tamamen Katılıyorum	239	38.1
Toplam	627	100

Öğretmen adaylarının %20.7'si KPSS'den aldıkları puanla öğretmen olarak atanamazlarsa tekrar KPSS'ye hazırlanacaklarını belirtmiştir. %8.9'u katılmazken, %24.2'si kararsızım, %38.1'i tamamen katılıyorum ve %8'i hiç katılmıyorum cevabını vermiştir. Araştırmaya katılanların bu madde ile ilgili %58.8'i oranında olumlu, %16.9'u oranında olumsuz görüş bildirdikleri Tablo 23'te görülmektedir. Bu sonuçlarda kararsız olanların oranının yüksek olması dikkati çekmektedir.

Öğretmen adaylarının büyük bir çoğunluğu atanamama durumunda tekrardan sınava gireceklerini belirtmişlerdir. Bu sonuç öğretmen adaylarının büyük bir kısmının öğretmenlik yapmak için MEB'i tercih ettiğinin bir göstergesidir.

Tablo 24: 'KPSS ile alan bilgisi ve alan bilgisi öğretimi ölçülmelidir.' maddesine ilişkin öğretmen adayı görüşleri.

	Frekans(f)	Yüzde(%)
Hiç Katılmıyorum	23	3.7
Katılmıyorum	25	4.0
Kararsızım	73	11.6
Katılıyorum	186	29.7
Tamamen Katılıyorum	320	51.0
Toplam	627	100

Öğretmen adaylarının %29.7'si KPSS ile alan bilgisi ve alan bilgisi öğretiminin ölçülmesi gerektiğini belirtmiştir. %4'ü katılmazken, %11.6'sı kararsızım, %51'i tamamen katılıyorum ve %3.7'si hiç katılmıyorum cevabını vermiştir. Araştırmaya katılanların bu madde ile ilgili %80.7'si oranında olumlu, %7.7'si oranında olumsuz görüş bildirdikleri Tablo 24'te görülmektedir.

Alan bilgisi öğretmenlerin öğretmekle yükümlü olduğu disiplinle ilgili her türlü bilgi ve becerisini kapsamaktadır. Öğretmenler öğreteceği alanın kavramlarına ve kapsamına hakim olmak zorundadır. Milli Eğitim Bakanlığının hazırladığı öğretmen yeterlilikleri içerisinde bilindiği gibi alan bilgisi yer almaktadır. Ayrıca MEB kanununda belirtilen bir öğretmende olması gereken nitelikler özel alan bilgisi, genel kültür ve pedagojik formasyon (öğretmenlik meslek bilgisi) olarak belirtilmiştir. Ancak KPSS'de genel kültür

-genel yetenek ve öğretmenlik mesleğine yönelik sorular yer alırken alan bilgisine yönelik hiçbir soru yer almamaktadır.Öğretmen adaylarının büyük bir çoğunluğu da sınavda alan bilgisine yönelik soruların yer almasını düşünmektedir.

Tablo 25: ‘KPSS puanları hesaplanırken ağırlıklı lisans ortalaması, giriş puanı vb. bazı özelliklerinde puanlamada göz önünde tutulması gerektiğini düşünüyorum.’ maddesine ilişkin öğretmen adayı görüşleri.

	Frekans(f)	Yüzde(%)
Hiç Katılmıyorum	55	8.8
Katılmıyorum	76	12.1
Kararsızım	93	14.8
Katılıyorum	157	25.0
Tamamen Katılıyorum	246	39.2
Toplam	627	100

Öğretmen adaylarının %25’i KPSS puanları hesaplanırken ağırlıklı lisans ortalaması, giriş puanı vb. bazı özelliklerinde puanlamada göz önünde tutulması gerektiğini düşünmektedir. %12.1’i katılmazken, %14.8’i kararsızım, %39.2’si tamamen katılıyorum ve %8.8’i hiç katılmıyorum cevabını vermiştir. Araştırmaya katılanların bu madde ile ilgili %64.2’si oranında olumlu, %20.9’u oranında olumsuz görüş bildirdikleri Tablo 25’te görülmektedir.

Öğretmen adayları öğretmen seçiminde çoktan seçmeli bir sınavın yeterli olmadığını düşünmekte farklı değişkenlerinde puanlamaya katılması gerektiğini düşünmektedir. Başarılarının sadece girmiş oldukları tek bir sınavla ölçülmesi 4 veya 5 sene boyunca almış oldukları eğitimin bir öneminin olmamasını öğretmen adayları doğru bir uygulama olarak görmedikleri söylenebilir.

Tablo 26: ‘KPSS’de sadece bilişsel beceriler değil duyuşsal becerilerinde ölçülmesi gerektiğini düşünüyorum.’ maddesine ilişkin öğretmen adayı görüşleri.

	Frekans(f)	Yüzde(%)
Hiç Katılmıyorum	22	3.5
Katılmıyorum	31	4.9
Kararsızım	64	10.2
Katılıyorum	218	34.8
Tamamen Katılıyorum	292	46.6
Toplam	627	100

Öğretmen adaylarının %45.1’i KPSS’de sadece bilişsel becerilerin değil duyuşsal becerilerinde ölçülmesi gerektiğini düşünmektedir. %4.8’i katılmazken, %4.5’i kararsızım, %44.8’i tamamen katılıyorum ve %0.8’i hiç katılmıyorum cevabını vermiştir. Araştırmaya katılanların bu madde ile ilgili %89.9’u oranında olumlu, %5.6’ı oranında olumsuz görüş bildirdikleri Tablo 26’da görülmektedir. Öğretmen adayları sınavda sadece bilişsel becerilerin ölçülmesine karşıdır. Duyuşsal becerilerinde ölçülmesi gerektiğini düşünmektedirler.

Tablo 27: ‘KPSS’yi kazanmak için dersane, kurs seminer gibi destek etkinliklere katılmanın gerekli olduğuna inanıyorum.’ maddesine ilişkin öğretmen adayı görüşleri.

	Frekans(f)	Yüzde(%)
Hiç Katılmıyorum	7	1.1
Katılmıyorum	38	6.1
Kararsızım	68	10.8
Katılıyorum	231	36.8
Tamamen Katılıyorum	283	45.1
Toplam	627	100

Öğretmen adaylarının %36.8'i KPSS'yi kazanmak için dersane, kurs seminer gibi destek etkinliklere katılmanın gerekli olduğuna inanmaktadır. %6.1'i katılmazken, %10.8'i kararsızım, %45.1'i tamamen katılıyorum ve %1.1'i hiç katılmıyorum cevabını vermiştir. Araştırmaya katılanların bu madde ile ilgili % 81.9'u oranında olumlu, %7.2'si oranında olumsuz görüş bildirdikleri Tablo 27'de görülmektedir.

Bu sonuç ile öğretmen adaylarının üniversitede almış oldukları eğitimin KPSS için yeterli olmadığını düşündükleri ortaya çıkmaktadır. Öğretmen adayları ek bir destek alma ihtiyacı duymaktadırlar.

Tablo 28: 'Eğer kursa gitmezsem KPSS'de başarılı olamayacağımı düşünüyorum.'
maddesine ilişkin öğretmen adayı görüşleri.

	Frekans(f)	Yüzde(%)
Hiç Katılmıyorum	30	4.8
Katılmıyorum	84	13.4
Kararsızım	107	17.1
Katılıyorum	187	29.8
Tamamen Katılıyorum	219	34.9
Toplam	627	100

Öğretmen adaylarının %29.8'i eğer kursa gitmezlerse KPSS'de başarılı olamayacaklarını düşünmektedir. %13.4'ü katılmazken, %17.1'i kararsızım, %34.9'u tamamen katılıyorum ve %4.8'i hiç katılmıyorum cevabını vermiştir. Araştırmaya katılanların bu madde ile ilgili %64.7'si oranında olumlu, %18.2'si oranında olumsuz görüş bildirdikleri Tablo 28'de görülmektedir.

Bir önceki maddeyi destekleyen bu maddeye göre öğretmen adayları eğer ek bir destek almazlarsa sınavda başarılı olamayacaklarına inanmaktadır.

Tablo 29: ‘Sınava hazırlanmak ekonomik açıdan beni çok sıkıntıya sokuyor.’ maddesine ilişkin öğretmen adayı görüşleri.

	Frekans(f)	Yüzde(%)
Hiç Katılmıyorum	16	2.6
Katılmıyorum	62	9.9
Kararsızım	55	8.8
Katılıyorum	201	32.1
Tamamen Katılıyorum	293	46.7
Toplam	627	100

Öğretmen adaylarının %32.1’i sınava hazırlanmanın ekonomik açıdan kendilerini sıkıntıya soktuklarını belirtmiştir. %9.9’u katılmazken, %8.8’i kararsızım, %46.7’si tamamen katılıyorum ve %2.6’sı hiç katılmıyorum cevabını vermiştir. Araştırmaya katılanların bu madde ile ilgili %78.8’i oranında olumlu, %12.5’i oranında olumsuz görüş bildirdikleri Tablo 29’da görülmektedir. Bilindiği gibi KPSS,ÖSYS vb seçme sınavlarına hazırlanmak adaylar ve aileleri için mali açıdan bir külfet getirmektedir.Halen okula devam eden bir öğretmen adayı içinde mezun olup atanamamış bir öğretmen adayı için de sınava hazırlık süreci ekonomik anlamda sıkıntı yaratmaktadır.

Tablo 30: ‘Sınava yönelik hazırlık için gerekli materyallere (kitap, test, deneme, kurs vb.)sahip olmak için birçok ihtiyacımdan fedakârlık yapıyorum.’ maddesine ilişkin öğretmen adayı görüşleri.

	Frekans(f)	Yüzde(%)
Hiç Katılmıyorum	18	2.9
Katılmıyorum	88	14.0
Kararsızım	50	8.0
Katılıyorum	184	29.3
Tamamen Katılıyorum	287	45.8
Toplam	627	100

Öğretmen adaylarının %29.3'ü sınava yönelik hazırlık için gerekli materyallere(kitap, test, deneme, kurs vb.)sahip olmak için birçok ihtiyacından fedakârlık yaptıklarını belirtmiştir. %14'ü katılmazken, %8'i kararsızım, %45.8'i tamamen katılıyorum ve %2.9'u hiç katılmıyorum cevabını vermiştir. Araştırmaya katılanların bu madde ile ilgili %84.1'i oranında olumlu, %16.9'u oranında olumsuz görüş bildirdikleri Tablo 30'da görülmektedir.

Öğretmen adaylarının hayatlarına yön vermede en büyük engel olarak gördükleri KPSS 'yi kazanmada gerekli olduğunu düşündükleri her türlü materyali sağlayabilmek için bir çok ihtiyacından fedakarlık yapıyor olmaları sınavı ne kadar önemsediklerinin bir göstergesidir.

Tablo 31: 'KPSS de tıpkı ÖSYS gibi büyük bir rant sektörüne dönüşmüştür.' maddesine ilişkin öğretmen adayı görüşleri.

	Frekans(f)	Yüzde(%)
Hiç Katılmıyorum	2	0.3
Katılmıyorum	5	0.8
Kararsızım	12	1.9
Katılıyorum	88	14.0
Tamamen Katılıyorum	520	82.9
Toplam	627	100

Öğretmen adaylarının %14'ü KPSS'nin de tıpkı ÖSYS gibi büyük bir rant sektörüne dönüştüğünü belirtmiştir. %0.8'i katılmazken, %1.9'u kararsızım, %82.9'u tamamen katılıyorum ve %0.3'ü hiç katılmıyorum cevabını vermiştir. Araştırmaya katılanların bu madde ile ilgili %96.9'u oranında olumlu, %1.1'i oranında olumsuz görüş bildirdikleri Tablo 31'de görülmektedir.

Öğretmen adaylarının %96.9 gibi büyük bir orandan hem fikir olduğu bu madde de adaylar KPSS'nin büyük bir rant sektörüne döndüğünü düşünmektedir. Günümüzde artık KPSS sınava giren öğrenci sayısı,hazırlık aşamasında yapılan harcamalar,hizmet veren dersane sayısı,yayınlar gibi pek çok noktada ÖSYS ile yarış halindedir.

Tablo 32: ‘KPSS en nitelikli öğretmenleri seçme şansı sunar.’ maddesine ilişkin öğretmen adayları görüşleri.

	Frekans(f)	Yüzde(%)
Hiç Katılmıyorum	437	69.7
Katılmıyorum	137	21.9
Kararsızım	33	5.3
Katılıyorum	14	2.2
Tamamen Katılıyorum	6	1.0
Toplam	627	100

Öğretmen adaylarının %2.2’si KPSS’nin en nitelikli öğretmenleri seçme şansı sunduğunu belirtmiştir. %21.9’u bu görüşe katılmazken, %5.3’ü kararsızım, %1’i tamamen katılıyorum ve %69.7’si hiç katılmıyorum cevabını vermiştir. Araştırmaya katılanların bu madde ile ilgili %3.2’si oranında olumlu, %91.6’sı oranında olumsuz görüş bildirdikleri Tablo 32’de görülmektedir. Öğretmen adayları KPSS’nin en nitelikli öğretmenleri seçtiğini düşünmemektedir. Senede bir kez yapılan seçme ve yerleştirme sınavları genellikle bireylerin ölçülen değişkenlerle ilgili gerçek düzeylerini geçerli ve güvenilir biçimde ölçemediği yönünde eleştirilmektedir. Bu tarz sınavlarda başarıyı etkileyen çok sayıda faktör olabilir.

Tablo 33: ‘Bu şartlar altında(düşük maaş,iş bulamama,KPSS vb) tekrar bir şans daha verilse yeniden öğretmen olmayı seçerdim.’ maddesine ilişkin öğretmen adayları görüşleri.

	Frekans(f)	Yüzde(%)
Hiç Katılmıyorum	119	19.0
Katılmıyorum	101	16.1
Kararsızım	163	26.0
Katılıyorum	125	19.9
Tamamen Katılıyorum	119	19.0
Toplam	627	100

Öğretmen adaylarının %19.9'u bu şartlar altında(düşük maaş,iş bulamama,KPSS vb) tekrar bir şans daha verilse yeniden öğretmen olmayı seçeceğini belirtmiştir. %16.1'i katılmazken, %26'sı kararsızım, %19'u tamamen katılıyorum ve %19'u hiç katılmıyorum cevabını vermiştir. Araştırmaya katılanların bu madde ile ilgili %38.9'u oranında olumlu, %35.1'i oranında olumsuz görüş bildirdikleri Tablo 33'te görülmektedir.Ayrıca bu madde ile ilgili kararsız olan öğretmen adaylarının oranı hiç azımsanmayacak kadar yüksektir.Bu madde için öğretmen adaylarının hemfikir olduğunu söyleyemeyiz.Araştırmaya katılan 627 öğretmen adayından 220 'si kendilerine tekrar bir şans verilse öğretmenlik mesleğini seçmeyeceğini belirtirken,244'ü tekrar öğretmen olmak istediğini belirtmiştir.163 kişi ise bu konuda kararsızdır.

Tablo 34: 'KPSS herhangi bir şaibeye(kopya, sınav sorularının çalınması vb) izin vermeyen adil bir sınavdır.' maddesine ilişkin öğretmen adayları görüşleri.

	Frekans(f)	Yüzde(%)
Hiç Katılmıyorum	308	49.1
Katılmıyorum	145	23.1
Kararsızım	99	15.8
Katılıyorum	53	8.5
Tamamen Katılıyorum	22	3.5
Toplam	627	100

Öğretmen adaylarının %8.5'i KPSS herhangi bir şaibeye(kopya, sınav sorularının çalınması vb) izin vermeyen adil bir sınav olduğunu düşünmektedir. %23.1'i katılmazken, %15.8'i kararsızım, %3.5'i tamamen katılıyorum ve %49.1'i hiç katılmıyorum cevabını vermiştir. Araştırmaya katılanların bu madde ile ilgili %12 oranında olumlu, %72.2'si oranında olumsuz görüş bildirdikleri Tablo 34'te görülmektedir.Öğretmen adaylarının büyük bir çoğunluğu KPSS'nin herhangi bir şaibeye izin vermeyen adil bir sınav olduğunu ne yazık ki düşünmemektedir.2009 KPSS sonrası ortaya çıkan kopya skandalı olayı ve bu olay sonrası yaşananlar öğretmen

adaylarının sınava yönelik güvenlerini yitirmelerine sebep olmuş olabilir.Ek F’ de konuyla ilgili haberler yer almaktadır.

Tablo 35: ‘KPSS puanıyla öğretmen olarak atanamazsam bile farklı memurluklara atanmak beni mutlu edecektir.’ maddesine ilişkin öğretmen adayı görüşleri.

	Frekans(f)	Yüzde(%)
Hiç Katılmıyorum	178	28.4
Katılmıyorum	116	18.5
Kararsızım	119	19.0
Katılıyorum	126	20.1
Tamamen Katılıyorum	88	14.0
Toplam	627	100

Öğretmen adaylarının %20.1’i KPSS puanlarıyla öğretmen olarak atanamazlarsa farklı memurluklara atanmanın onları mutlu edeceğini belirtmiştir. 18.5’i katılmazken, %19’u kararsızım, %14’ü tamamen katılıyorum ve %28.4’ü hiç katılmıyorum cevabını vermiştir. Araştırmaya katılanların bu madde ile ilgili %34.1’i oranında olumlu, %46.9’u oranında olumsuz görüş bildirdikleri Tablo 35’te görülmektedir.

.Öğretmen adayları cumartesi sabah oturumunda girmiş oldukları genel yetenek-genel kültür testi sonucu aldıkları KPSS P 3 puanıyla kamuda memur olarak görev yapabileme şansına sahiptir.Herhangi bir lisans bölümü mezunu olma anlamına gelen 4001 koduyla tercih edebilecekleri bu memurluklara bir çok atanamamış öğretmen adayının başvurduğu bilinen bir gerçektir.

Öğretmen adayları bu maddede hem fikir değillerdir.Bir çoğu böyle bir durumun kendilerini mutlu etmeyeceğini belirtirken azımsanmayacak büyük bir çoğunluğu da bu durumun kendilerini mutlu edebileceğini belirtmiştir.

Tablo 36: ‘Eğitim fakültelerinde verilen eğitim bilimleri ile ilgili dersler KPSS için yeterlidir.’ maddesine ilişkin ğretmen adayı görüşleri.

	Frekans(f)	Yüzde(%)
Hiç Katılmıyorum	305	48.6
Katılmıyorum	173	27.6
Kararsızım	60	9.6
Katılıyorum	72	11.5
Tamamen Katılıyorum	17	2.7
Toplam	627	100

Öğretmen adaylarının %11.5’i Eğitim fakültelerinde verilen eğitim bilimleri ile ilgili derslerin KPSS için yeterli olduğunu belirtmiştir. %27.6’sı katılmazken, %9.6’sı kararsızım, %2.7’si tamamen katılıyorum ve %48.6’sı hiç katılmıyorum cevabını vermiştir. Araştırmaya katılanların bu madde ile ilgili %14.2’si oranında olumlu, %76.2’si oranında olumsuz görüş bildirdikleri Tablo 36’da görülmektedir.ğretmen adayları eğitim fakültelerinde verilen eğitim bilimleriyle ilgili derslerin KPSS için yeterli olmadığını düşünmektedir.Bu durum ek destek almak isteyen ğretmen adaylarını KPSS hazırlık kurslarına itmektedir.Bu kurslar adayları sınava yönelik test teknikleri ve farklı yöntemlerle sadece sınava hazırlamaktadır.

Tablo 37: ‘Eğitim fakültelerinde verilen genel kültür -genel yetenek ile ilgili dersler KPSS için yeterlidir.’ maddesine ilişkin ğretmen adayı görüşleri.

	Frekans(f)	Yüzde(%)
Hiç Katılmıyorum	390	62.2
Katılmıyorum	153	24.4
Kararsızım	48	7.7
Katılıyorum	25	4.0
Tamamen Katılıyorum	11	1.8
Toplam	627	100

Öğretmen adaylarının %4'ü Eğitim fakültelerinde verilen genel kültür -genel yetenek ile ilgili derslerin KPSS için yeterli olduğunu belirtmiştir. %24.4'ü katılmazken, %7.7'si kararsızım, %1.8'i tamamen katılıyorum ve %62.2'si hiç katılmıyorum cevabını vermiştir. Araştırmaya katılanların bu madde ile ilgili %5.8'i oranında olumlu, %86.6'sı oranında olumsuz görüş bildirdikleri Tablo 37'de görülmektedir.

Öğretmen adayları eğitim fakültelerinde verilen genel kültür-genel yetenekle ilgili derslerin KPSS için yeterli olmadığını düşünmektedir. Bilindiği gibi sınavda Türkçe, matematik, coğrafya, tarih, temel yurttaşlık ve güncel konular genel yetenek-genel kültür testinin muhtevasını oluşturmaktadır.

Tablo 38: 'KPSS'nin öğretmen adaylarına yönelik mevcut uygulanma biçimi (2 oturum şeklinde ve aynı gün olması) uygundur.' maddesine ilişkin öğretmen adayı görüşleri.

	Frekans(f)	Yüzde(%)
Hiç Katılmıyorum	229	36.5
Katılmıyorum	106	16.9
Kararsızım	132	21.1
Katılıyorum	138	22.0
Tamamen Katılıyorum	22	3.5
Toplam	627	100

Öğretmen adaylarının %22'si KPSS'nin öğretmen adaylarına yönelik mevcut uygulanma biçiminin (2 oturum şeklinde ve aynı gün olması) uygun olduğunu belirtmiştir. %16.9'u katılmazken, %21.1'i kararsızım, %3.5'i tamamen katılıyorum ve %36.5'i hiç katılmıyorum cevabını vermiştir. Araştırmaya katılanların bu madde ile ilgili %25.5'i oranında olumlu, %53.4'ü oranında olumsuz görüş bildirdikleri Tablo 38'de görülmektedir. Azımsanmayacak bir çoğunlukta öğretmen adayı da bu maddeyle ilgili kararsız olduğunu belirtmiştir.

Öğretmen adayları KPSS’de iki farklı oturuma girmektedirler.1. oturum cumartesi sabah 2.oturum ise cumartesi öğleden sonradır.Cumartesi sabah oturumunda genel yetenek ve genel kültür testlerinin cevaplandırılacağı birinci bölümün süresi iki saattir. Cumartesi öğleden sonra eğitim bilimleri testinin cevaplandığı oturumunun süresi ise iki buçuk saattir.

Öğretmen adayları iki sınav arasında üç saat dinlenmekte ve ardından tekrar sınava girmektedirler.Öğretmen adaylarının bu maddeye olumsuz cevap vermesi bu uygulamadan memnun olmadıklarını göstermektedir.

Tablo 39: ‘KPSS içeriği ile eğitim fakültelerinin müfredatı örtüşmektedir.’ maddesine ilişkin öğretmen adayı görüşleri.

	Frekans(f)	Yüzde(%)
Hiç Katılmıyorum	313	49.9
Katılmıyorum	185	29.5
Kararsızım	66	10.5
Katılıyorum	55	8.8
Tamamen Katılıyorum	8	1.3
Toplam	627	100

Öğretmen adaylarının %8.8’i KPSS içeriği ile eğitim fakültelerinin müfredatının örtüşmekte olduğunu belirtmiştir. %29.5’i bu duruma katılmazken, %10.5’i kararsızım, %1.3’ü tamamen katılıyorum ve %49.9’u hiç katılmıyorum cevabını vermiştir. Araştırmaya katılanların bu madde ile ilgili %10.1’i oranında olumlu, %79.4’ü oranında olumsuz görüş bildirdikleri Tablo 39’da görülmektedir.

Öğretmen adayları KPSS içeriği ile eğitim fakültelerinin müfredatının örtüşmediği yönünde görüş bildirmişlerdir.

Tablo 40: ‘KPSS öğretmen seçiminde uygun bir yoldur.’ maddesine ilişkin öğretmen adayı görüşleri.

	Frekans(f)	Yüzde(%)
Hiç Katılmıyorum	411	65.6
Katılmıyorum	131	20.9
Kararsızım	45	7.2
Katılıyorum	23	3.7
Tamamen Katılıyorum	17	2.7
Toplam	627	100

Öğretmen adaylarının %3.7’si KPSS’nin öğretmen seçiminde uygun bir yol olduğunu belirtmiştir. %20.9’u katılmazken, %7.2’si kararsızım, %2.7’si tamamen katılıyorum ve %65.6’sı hiç katılmıyorum cevabını vermiştir. Araştırmaya katılanların bu madde ile ilgili %6.4’ü oranında olumlu, %86.5’i oranında olumsuz görüş bildirdikleri Tablo 40’ta görülmektedir.

Öğretmen adayları bilişsel becerilerin kısıtlı bir zaman diliminde ölçülmesine dayanan KPSS’nin öğretmen seçiminde uygun bir yol olduğunu düşünmemektedir.

Tablo 41: ‘KPSS öğretmen adaylarının genel kültür- genel yetenek alanındaki bilgi düzeyini ölçmede yeterlidir.’ maddesine ilişkin öğretmen adayı görüşleri.

	Frekans(f)	Yüzde(%)
Hiç Katılmıyorum	296	47.2
Katılmıyorum	155	24.7
Kararsızım	84	13.4
Katılıyorum	77	12.3
Tamamen Katılıyorum	15	2.4
Toplam	627	100

Öğretmen adaylarının %12.3'ü KPSS'nin öğretmen adaylarının genel kültür- genel yetenek alanındaki bilgi düzeyini ölçmede yeterli olduğunu belirtmiştir. %24.7'si katılmazken, %13.4'ü kararsızım, %2.4'ü tamamen katılıyorum ve %47.2'si hiç katılmıyorum cevabını vermiştir. Araştırmaya katılanların bu madde ile ilgili %14.7'si oranında olumlu, %71.9'u oranında olumsuz görüş bildirdikleri Tablo 41'de görülmektedir.

KPSS ile sınırlı bir zaman diliminde, oldukça geniş bir konu alanındaki sınırlı bir konu yelpazesinden sorulan sorularla adayların genel kültür- genel yetenek alanındaki bilgi düzeyi ölçülmeye çalışılmaktadır. Ancak öğretmen adayları KPSS'nin genel kültür- genel yetenek alanındaki bilgi düzeyini ölçmede yeterli olmadığına inanmaktadır.

Tablo 42: 'KPSS öğretmen adaylarının eğitim bilimleri alanındaki bilgi düzeyini ölçmede yeterlidir.' maddesine ilişkin öğretmen adayları görüşleri.

	Frekans(f)	Yüzde(%)
Hiç Katılmıyorum	286	45.6
Katılmıyorum	142	22.6
Kararsızım	89	14.2
Katılıyorum	86	13.7
Tamamen Katılıyorum	24	3.8
Toplam	627	100

Öğretmen adaylarının %13.7'si KPSS'nin öğretmen adaylarının eğitim bilimleri alanındaki bilgi düzeyini ölçmede yeterli olduğunu belirtmiştir. %22.6'sı katılmazken, %14.2'si kararsızım, %3.8'i tamamen katılıyorum ve %45.6'sı hiç katılmıyorum cevabını vermiştir. Araştırmaya katılanların bu madde ile ilgili %17.5'i oranında olumlu, %68.2'si oranında olumsuz görüş bildirdikleri Tablo 42'de görülmektedir.

Öğretmen adayları KPSS'nin eğitim bilimleri alanındaki bilgi düzeylerini ölçmede yeterli olmadığına inanmaktadır.

3.2 İkinci Alt Probleme İlişkin Bulgular

“Öğretmen adaylarının öğretmen atamalarında kullanılan KPSS’ye yönelik görüşleri cinsiyet değişkenine göre değişiyor mu?” sorusu bu bölümde cevaplandırılmıştır.

Tablo 43: Araştırmaya katılan öğretmen adaylarının öğretmen atamalarında kullanılan KPSS’ye yönelik görüşlerinin cinsiyet değişkenine göre dağılımı (T-Testi Sonuçları)

Cinsiyet	N	Ortalama	Standart Sapma	T	P
Erkek	185	141.2865	16.48877	.770	.442
Kadın	442	140.1833	16.05815		

H₀: Öğretmen adaylarının öğretmen atamalarında kullanılan KPSS’ye yönelik görüşleri cinsiyet değişkenine göre anlamlı farklılık göstermez.

H_A: Öğretmen adaylarının öğretmen atamalarında kullanılan KPSS’ye yönelik görüşleri cinsiyet değişkenine göre anlamlı farklılık gösterir.

Araştırmaya katılan 627 öğretmen adayından 185’i erkek, 442’si kadındır. Tablo 43’te görüldüğü gibi erkek öğretmen adaylarının ortalaması 141.28 kadın öğretmen adaylarının ortalaması 140.18’dir. Bayanların ortalamasının erkek öğretmen adaylarından az olduğu görülmektedir. Araştırmaya katılan kişilerin cinsiyetleriyle, KPSS değerlendirmelerinde elde edilen puanlar incelendiğinde aralarında istatistiksel olarak anlamlı bir farklılık olmadığı belirlenmiştir. T –testi sonucuna göre $t=0,770$ ve $p=0,442>0,05$ olduğundan H₀ hipotezi kabul edilir. Araştırmaya katılan bay ve bayan öğretmen adaylarının ölçek maddelerine verdikleri ortalama puanlar bayan öğretmen adaylarının ortalamaları yüksek olmakla beraber birbirlerine çok yakındır. Bu durum, erkek ve kadın öğretmen adaylarının KPSS’ye ilişkin benzer görüşlere sahip olduklarının göstergesidir. Cinsiyet değişkenine göre anlamlı bir fark bulunmamıştır.

3.3 Üçüncü Alt Probleme İlişkin Bulgular

“Öğretmen adaylarının öğretmen atamalarında kullanılan KPSS’ye yönelik görüşleri yaş değişkenine göre değişiyor mu?” sorusu bu bölümde cevaplandırılmıştır.

Tablo 44. Araştırmaya katılan öğretmen adaylarının öğretmen atamalarında kullanılan KPSS’ye yönelik görüşlerinin yaş değişkenine ilişkin tanımlayıcı istatistikleri

YAŞ	N	ORTALAMA	STANDART SAPMA
20-22	127	136.7953	15.93854
23-24	194	139.1959	16.24211
25-26	162	141.5494	16.31943
27+	144	144.3819	15.34681
TOPLAM	627	140.5088	16.18102

Araştırmaya katılan öğretmen adaylarından 127 ‘si 20-22 yaş aralığı,194’ü 23-24 yaş aralığı,162’si 25-26 yaş aralığı ve 144 ‘ü ise 27 yaş ve üstündedir.

Tablo 44 incelendiğinde öğretmen adaylarının KPSS’ye yönelik görüşlerinin ortalaması 20-22 yaş aralığında 136,79, 23-24 yaş aralığında 139,19, 25-26 yaş aralığında 141,54, 27 yaş ve üstünde ise 144,38’ dir.

Tablo 45:Yaş değişkenine göre varyansların homojenliği testi

Levene istatistiği	Serbestlik derecesi 1	Serbestlik derecesi 2	P
1.323	3	623	.266

$p > 0,05$

Öğretmen adaylarının öğretmen atamalarında kullanılan KPSS’ye yönelik görüşleri yaş değişkenine göre değişip değişmediğini test etmek amacıyla tek yönlü varyans analizi uygulanmıştır.

Tek yönlü varyans analizinde varyansların eşit olması gerekir ayrıca varyansların homojen olması, yanlış hipotez kabulünü de önler. Tablo 45’te varyansların homojenliği testinde, Levene istatistiği sonuçlarında görüldüğü gibi, p değeri $> 0,05$ olduğundan, öğretmen adaylarının öğretmen atamalarında kullanılan KPSS’ye yönelik görüşleri yaş değişkenine göre değişip değişmeme durumu varyansları eşittir şeklindeki “sıfır hipotezi” kabul edilerek, tek yönlü varyans analizi yapılması uygun bulunmuştur.

Tablo 46: Araştırmaya katılan öğretmen adaylarının öğretmen atamalarında kullanılan KPSS’ye yönelik görüşlerinin yaş değişkenine ilişkin varyans analizi (ANOVA)

	Kareler Toplamı	Serbestlik derecesi	Kareler Ortalaması	F	P
Gruplar içi	4421.370	3	1473.790	5.757	.001
Gruplar arası	159481.332	623	255.989		
Toplam	163902.702	626			

H_0 : Öğretmen adaylarının öğretmen atamalarında kullanılan KPSS’ye yönelik görüşleri yaş değişkenine göre anlamlı farklılık göstermez.

H_A : Öğretmen adaylarının öğretmen atamalarında kullanılan KPSS’ye yönelik görüşleri yaş değişkenine göre anlamlı farklılık gösterir.

ANOVA tablosu sonuçlarına göre yaşlara göre ($F=5,757$, $p=0.001$) $p<0,05$ olarak bulunduğundan H_0 hipotezi reddedilir. Yani öğretmen adaylarının öğretmen atamalarında kullanılan KPSS’ye yönelik görüşleri yaş değişkenine göre anlamlı farklılık gösterir. Buna göre ankete katılan öğretmen adaylarından yaşlarına göre öğretmen atamalarında kullanılan KPSS’ye yönelik görüşleri en az bir grup için farklıdır.

Farklı olan grubu tespit edebilmek amacıyla, ikincil çoklu karşılaştırma testlerinden Tukey HSD testi yapılmıştır.

Tablo 47: Araştırmaya katılan öğretmen adaylarının öğretmen atamalarında kullanılan KPSS'ye yönelik görüşlerinin yaşlarına göre çoklu karşılaştırma testi (Tukey HSD. Testi).

(I) yaşınız	(J) yaşınız	Ortalama fark (I-J)	Standart Hata	(p)
20-22	23-24	-2.40060	1.82625	.554
	25-26	-4.75411	1.89627	.060
	27+	-7.58667(*)	1.94766	.001
23-24	20-22	2.40060	1.82625	.554
	25-26	-2.35351	1.70285	.511
	27+	-5.18607(*)	1.75990	.017
25-26	20-22	4.75411	1.89627	.060
	23-24	2.35351	1.70285	.511
	27+	-2.83256	1.83245	.411
27+	20-22	7.58667(*)	1.94766	.001
	23-24	5.18607(*)	1.75990	.017
	25-26	2.83256	1.83245	.411

Tablo 47'de görüldüğü gibi, 27+ yaş grubu öğretmen adaylarının öğretmen atamalarında kullanılan KPSS'ye yönelik görüşleri , 20-22 yaş grubu ve 23-24 yaş grubu öğretmen adaylarından anlamlı seviyede farklılık gösterdiği gözlemlenmiştir.

3.4 Dördüncü Alt Probleme (Üçüncü Denenceye) İlişkin Bulgular

“Öğretmen adaylarının öğretmen atamalarında kullanılan KPSS’ye yönelik görüşleri mezun olma / olmama değişkenine göre değişiyor mu?” sorusu bu bölümde cevaplandırılmıştır.

Tablo 48. Araştırmaya katılan öğretmen adaylarının öğretmen atamalarında kullanılan KPSS’ye yönelik görüşlerinin mezun olma/son sınıf olma değişkenine göre dağılımı (T-Testi Sonuçları)

Mezuniyet Durumu	N	Ortalama	Standart Sapma	T	P
MEZUN	436	143.1239	15.77364	6.337	.000
SON SINIF	191	134.5393	15.54001		

H_0 : Öğretmen adaylarının öğretmen atamalarında kullanılan KPSS’ye yönelik görüşleri mezun olma/son sınıf olma değişkenine göre anlamlı farklılık göstermez.

H_A : Öğretmen adaylarının öğretmen atamalarında kullanılan KPSS’ye yönelik görüşleri mezun olma/son sınıf olma değişkenine göre anlamlı farklılık gösterir.

Araştırmaya katılan 627 öğretmen adayından 436’sı mezun 191’i ise son sınıfta okumaktadır. Tablo 41’de görüldüğü gibi mezun öğretmen adaylarının ortalaması 143.12 ,mezun olmayan yani son sınıf öğretmen adaylarının ortalaması ise 134.53’tür.

Araştırmaya katılan kişilerin mezun olma/son sınıf olma ile ilgili, KPSS değerlendirmelerinde elde edilen puanlar incelendiğinde aralarında istatistiksel olarak anlamlı bir farklılık olduğu belirlenmiştir. T testi sonuçlarına göre $t=6,337$ ve $p=0,000<0,05$ olduğundan H_0 hipotezi reddedilir.

Bu durum, öğretmen adaylarının öğretmen atamalarında kullanılan KPSS’ye yönelik görüşlerinin mezun olma/son sınıf olma değişkenine göre anlamlı farklılık gösterdiğini kısaca mezun olan ve henüz mezun olmayan son sınıf öğretmen adaylarının KPSS’ye ilişkin farklı görüşlere sahip olduklarının göstergesidir.

3.5 Beşinci Alt Probleme (Dördüncü Denenceye) İlişkin Bulgular

“Öğretmen adaylarının öğretmen atamalarında kullanılan KPSS’ye yönelik görüşleri KPSS’ye giriş sayısı değişkenine göre değişiyor mu?” sorusu bu bölümde cevaplandırılmıştır.

Tablo 49. Araştırmaya katılan öğretmen adaylarının öğretmen atamalarında kullanılan KPSS’ye yönelik görüşlerinin KPSS’ye giriş sayısı değişkenine ilişkin tanımlayıcı istatistikleri

KPSS’YE GİRİŞ SAYISI	N	ORTALAMA	STANDART SAPMA
Hiç	193	134.4870	15.47414
1	75	139.2400	18.36333
2	184	142.5978	15.49444
3 ve üstü	175	145.4971	14.53568
Toplam	627	140.5088	16.18102

Araştırmaya katılan öğretmen adaylarından 193’ü KPSS’ye hiç girmemiş,75’i bir kez girmiş,184’ü 2 kez girmiş ve 175 ise üç ve üstü kere KPSS’ye girmiştir. Tablo 49 incelendiğinde öğretmen adaylarının KPSS’ye yönelik görüşlerinin ortalaması hiç girmeyenlerde 134,48, 1 kez girenlerde 139,24, 2 kez girenlerde 142,59, 3 ve üstü defa girenlerde ise 145,49’dur.

Tablo 50. KPSS’ye giriş sayısına göre varyansların homojenliği testi

Levene istatistiği	Serbestlik derecesi 1	Serbestlik derecesi 2	P
4.548	3	623	.074

$p > 0,05$

Tablo 50 ‘de Varyansların Homojenliği testinde, Levene istatistiği sonuçlarında görüldüğü gibi, p değeri $> 0,05$ olduğundan, öğretmen adaylarının öğretmen atamalarında kullanılan KPSS’ye yönelik görüşleri KPSS’ye girme sayısı değişkenine göre değişip değişmeme durumu varyansları eşittir şeklindeki “sıfır hipotezi” kabul edilerek, tek yönlü varyans analizi yapılması uygun bulunmuştur. Tek yönlü varyans

analizinde varyansların eşit olması gerekir ayrıca varyansların homojen olması, yanlış hipotez kabulünü de önler.

Tablo 51: Araştırmaya katılan öğretmen adaylarının öğretmen atamalarında kullanılan KPSS'ye yönelik görüşlerinin KPSS'ye girme sayısı değişkenine ilişkin varyans analizi (ANOVA)

	Kareler Toplamı	Serbestlik derecesi	Kareler Ortalaması	F	P
Gruplar içi	12276.816	3	4092.272	16.814	.000
Gruplar arası	151625.885	623	243.380		
Toplam	163902.702	626			

H₀:Öğretmen adaylarının öğretmen atamalarında kullanılan KPSS'ye yönelik görüşleri KPSS'ye giriş sayısı değişkenine göre anlamlı farklılık göstermez.

H_A: Öğretmen adaylarının öğretmen atamalarında kullanılan KPSS'ye yönelik görüşleri KPSS'ye giriş sayısı değişkenine göre anlamlı farklılık gösterir.

ANOVA tablosu sonuçlarına göre KPSS'ye giriş sayısına göre F=16,814, p=0.000 olarak bulunmuştur. p<0,05 olarak bulunduğundan H₀ hipotezi reddedilir. Yani öğretmen adaylarının öğretmen atamalarında kullanılan KPSS'ye yönelik görüşleri KPSS'ye girme sayısı değişkenine göre anlamlı farklılık gösterir.

Buna göre ankete katılan öğretmen adaylarından KPSS'ye girme sayısına göre öğretmen atamalarında kullanılan KPSS'ye yönelik görüşleri en az bir grup için farklıdır.

Farklı olan grubu tespit edebilmek amacıyla, ikincil çoklu karşılaştırma testlerinden Tukey HSD testi yapılmıştır.

Tablo 52: Araştırmaya katılan öğretmen adaylarının öğretmen atamalarında kullanılan KPSS'ye yönelik görüşlerinin KPSS'ye girme sayısına göre çoklu karşılaştırma testi (Tukey HSD. Testi)

(I) KPSS'ye kaçınıcı giriş	(J) KPSS'ye kaçınıcı giriş	Ortalama fark (I-J)	Standart Hata	(p)
Hiç	1	-4.75295	2.12276	.114
	2	-8.11078(*)	1.60741	.000
	3 ve üstü	-11.01010(*)	1.62843	.000
1	Hiç	4.75295	2.12276	.114
	2	-3.35783	2.13724	.396
	3 ve üstü	-6.25714(*)	2.15309	.020
2	Hiç	8.11078(*)	1.60741	.000
	1	3.35783	2.13724	.396
	3 ve üstü	-2.89932	1.64726	.294
3 ve üstü	Hiç	11.01010(*)	1.62843	.000
	1	6.25714(*)	2.15309	.020
	2	2.89932	1.64726	.294

Tablo 52'de görüldüğü gibi, yapılan çoklu karşılaştırma sonuçlarına göre 3 ve üstü defa KPSS'ye giren öğretmen adaylarının öğretmen atamalarında kullanılan KPSS'ye yönelik görüşlerinin KPSS'ye hiç girmeyen ve 1 defa giren öğretmen adaylarından KPSS değerlendirme toplam puanına göre anlamlı bir farklılık gösterdiği ortaya çıkmıştır.

SONUÇ VE ÖNERİLER

Araştırma sonucunda elde edilen bulgulara dayalı olarak sonuç ve öneriler şöyledir:

Sonuç

Araştırmanın birinci alt problemine ilişkin bulgular değerlendirildiğinde, öğretmen adaylarının öğretmen atamalarında uygulanan KPSS hakkındaki görüşleri araştırmaya katılan öğretmenlerin 35 maddeye ilişkin verdikleri cevaplar incelendiğinde, genel itibarıyla şu şekildedir:

Öğretmen adayları KPSS'yi hayatlarına yön vermede ve geleceklerini kurmada çok önemli bir yeri olduğunu kabul etmektedir. Ancak buna rağmen büyük bir çoğunluğunun sınava, sınavın uygulanma biçimine, içeriğine yönelik olumsuz düşüncelere sahip oldukları da görülmektedir. Hatta araştırmaya katılan öğretmen adaylarından %89.2' si bu sınavdan nefret etmekte (Tablo 20) ve % 72.2'si adil bir sınav olduğuna inanmamaktadır (Tablo 34). Bu maddeye yönelik kararsız olanların oranı ise %15.8'dir. Öğretmen adaylarının KPSS'nin herhangi bir şaibeye izin vermeyen adil bir sınav olmadığını düşünmelerinde ve çok büyük bir kısmının da kararsız olmasında son dönemde yaşanan kopya olayları sebep olmuş olabilir.

Öğretmen adaylarının çok az bir kısmı ise KPSS'nin öğretmen seçiminde uygun bir yol olduğunu düşünmektedir (Tablo 40). Bununla beraber çok büyük bir kısmı KPSS puanlarının hesaplanmasında çeşitli değişkenlerinde göz önünde bulundurulması gerektiğini düşünmektedir. Ayrıca öğretmen adaylarının KPSS'de sadece bilişsel becerilerin değil duyuşsal becerilerinde ölçülmesi gerektiğini düşünmektedir (Tablo 26). Bu sonuç öğretmen adaylarının KPSS'nin mevcut uygulanma şekli olan sadece çoktan seçmeli testte alınan başarının dikkate alınması durumunu onaylamadıklarını göstermektedir. Dolayısıyla öğretmen adayları öğretmen istihdamında duyuşsal boyutun geri planda bırakılmaması gerektiğini düşünmektedir. Elde edilen bu sonuç Eraslan (2005) tarafından elde edilen sonuçları desteklemektedir.

Araştırmaya katılan öğretmen adaylarının çok büyük bir çoğunluğu (%80.7) ise sınavda alan bilgisi ve alan bilgisi öğretimiyle ilgili soruların sorulması gerektiğini düşünmektedir (Tablo 24). Elde edilen bu sonuç Sevindik ve Gürol (2009) tarafından elde edilen bulguları desteklemektedir. Milli Eğitim Bakanlığının hazırlamış olduğu

öğretmen yeterlilikleri Ek B’de yer almaktadır.KPSS dahilinde sorulan sorularla MEB’in belirlemiş olduğu yeterliklerin uyuşmadığı görülmektedir.

Öğretmen adaylarının çoğu hayatlarına yön vermede en önemli engel olan KPSS’nin kendilerini ruhen yıpratmış olduğunu belirtirken; öğrencilerin yarısından fazlası bu sınava hazırlanmanın, ekonomik durumlarını ve sosyal etkinliklere katılımlarını olumsuz yönde etkilediğini bildirmişlerdir. Elde edilen bu sonuç Gündoğdu, Çimen ve Turan (2008) tarafından elde edilen bulguları desteklemektedir.

Öğretmen adaylarının büyük bir kısmında aldıkları eğitime rağmen öğretmenlik mesleğini yapamama ihtimaliyle karşı karşıya kalmaları onları üzmemekte ve bu kişiler KPSS sonucu atanamama ihtimaliyle tedirgin olmaktadır. Bilindiği gibi öğretmen adayları için KPSS’den yüksek puan almakta bazı durumlarda atanmaları için yeterli olmamaktadır. Çok yüksek puanlara sahip olup atanamayan bir çok öğretmen adayının olduğu bilinen bir gerçektir. Bununla beraber çok düşük puanlara sahip olup atanmış kişilerin olması da KPSS’nin aslında tam olarak neyi ölçtüğü noktasını havada bırakmaktadır.

Öğretmen adayları KPSS’nin bir rant sektörüne dönüştüğünü düşünmektedir (Tablo 31). Talebin çok arzın az olduğu bu süreçte bir çok adayda sınavda başarılı olmak için KPSS dershanelerine akın etmektedir. Hatta 3.sınıfta okuyan öğretmen adayları dahi bu kurslara gidebilmektedir. Bunun sonucunda henüz 10 yıllık bir geçmişi olmasına rağmen KPSS’de ÖSYS gibi büyük bir sektör haline gelmiştir. Piyasada çıkan ticari kaygının ön planda olduğu yayınlar ve her yerde türeyen KPSS dershaneleri nitelik boyutuna bakılmaksızın sayısını her geçen gün artırmaktadır. Bu süreçte dershanelerde öğretmen adaylarını “eğitim bilimleri soruları” için sınava hazırlayanlar eğitim fakültelerinin eğitim bilimleri bölümünden gelen akademisyenler olabildiği gibi, işin ehli olmayan kişiler de olabilmektedir. Bu kişiler geleceklerini KPSS’yi kazanmakla eşdeğer gören adaylara herhangi bir denetim olmadığı için kolayca hizmet verebilmektedir.

Araştırmanın ikinci alt problemine ilişkin bulgular değerlendirildiğinde öğretmen adaylarının öğretmen atamalarında uygulanan KPSS’ye yönelik görüşlerinde cinsiyete göre anlamlı bir fark bulunmamıştır. Tablo 43 incelendiğinde araştırmaya katılan kadın ve erkek öğretmenlerin ölçek maddelerine verdikleri ortalama puanlar birbirlerine çok

yakındır. Bu durum kadın ve erkek öğretmenlerin KPSS'ye ilişkin görüşlerinin benzer olduğunu göstermektedir. Elde edilen bu sonuç Gündoğdu, Çimen ve Turan (2008) tarafından elde edilen bulguları desteklemektedir.

Araştırmanın üçüncü alt problemine ilişkin bulgular değerlendirildiğinde öğretmen adaylarının öğretmen atamalarında uygulanan KPSS'ye yönelik görüşlerinde yaşlarına göre anlamlı bir fark bulunmuştur. Buna göre 27+ yaş grubu öğretmen adaylarının öğretmen atamalarında kullanılan merkezi sınav uygulamasına (KPSS) yönelik görüşleri, 20-22 yaş grubu ve 23-24 yaş grubu öğretmen adaylarından anlamlı seviyede farklılık göstermektedir. Artan yaşla beraber öğretmen adaylarının KPSS'nin içerik, uygulama ve kalitesine yönelik olumsuz görüşlerinin arttığı görülmüştür. Bu durum yaş itibarıyla düşünelsek 27 yaş ve üstü kişilerin sınava hazırlık ve kazanamama durumunda daha sonrasına yönelik tecrübeleri sebep olmuş olabilir. 20-22 yaş ve 23-24 yaş grubunun sınav sonrası kazanamama durumuna yönelik bir tecrübesi olmadığından ya da daha az olduğundan sınava yönelik görüşleri daha olumludur.

Araştırmanın dördüncü alt problemine ilişkin bulgular değerlendirildiğinde öğretmen adaylarının öğretmen atamalarında uygulanan KPSS'ye yönelik görüşlerinde mezun olma/son sınıf olma durumuna göre anlamlı bir fark bulunmuştur. Buna göre mezun olan ve henüz mezun olmayan son sınıf öğretmen adaylarının KPSS'ye ilişkin farklı görüşlere sahip oldukları bulunmuştur. Son sınıf öğretmen adaylarının KPSS'ye yönelik düşüncelerinin ve geleceğe yönelik öngörülerinin olumlu, mezun durumda olan öğretmen adaylarının son sınıftakilere oranla KPSS'ye ilişkin düşüncelerinin ve geleceğe yönelik öngörülerinin ise daha olumsuz olduğu bulgularda görülmüştür. Atanıp mesleğe başlayamama durumu, sınavlarda yeterli puanı alamama sonucu yaşanan sürekli başarısızlık hissi, çevresel baskı vb. durumlar mezunlarda bu tarz düşünceleri doğuruyor olabilir.

Araştırmanın beşinci alt problemine ilişkin bulgular değerlendirildiğinde öğretmen adaylarının öğretmen atamalarında uygulanan KPSS'ye yönelik görüşlerinde KPSS'ye girme sayısına göre anlamlı bir fark bulunmuştur. 3 ve üstü defa KPSS'ye giren öğretmen adaylarının öğretmen atamalarında kullanılan merkezi sınav uygulamasına (KPSS) yönelik görüşlerinin KPSS'ye hiç girmeyen ve 1 defa giren öğretmen adaylarından KPSS değerlendirme toplam puanına göre anlamlı bir farklılık gösterdiği

ortaya çıkmıştır. Bu sonuç Baştürk (2007) tarafından gerçekleştirilen araştırmanın sonuçlarını desteklemektedir. Baştürk ‘ün yapmış olduğu çalışmada Kamu Personeli Seçme Sınavına hazırlanan öğretmen adaylarının sınav kaygı düzeylerinin incelenmiş ,daha önce KPSS’ye çeşitli sayılarda katılmış öğretmen adaylarının sınav kaygı düzeylerinin “Hiç” katılmayanlara göre oldukça yüksek olarak gözlemiştir.Bu tez çalışmasında kullanılan anket araştırmacı tarafından sınav tarihine yakın bir tarih olan şubat ayı sonunda uygulanmıştır.Kaygı düzeyi yüksek olan öğretmen adaylarının sınava yönelik görüşleri bu yüzden farklılaşmış olabilir.

KPSS’ye 3 ve üstü defa giren öğretmen adaylarının sınava yönelik görüşleri olumsuz iken hiç girmeyen ve 1 defa giren öğretmen adayların daha olumlu olduğu görülmüştür. Girmiş olduğu KPSS sonucu uzun süre atanamayan öğretmen adaylarında sınav sonrası süreçte yaşadıkları,uzun süreli başarılı olamama durumu,kendi içlerinde yaşadığı çatışmalar –gerçeklik payı olmasa da- sağlıksız düşünceler oluşturmaktadır.KPSS’ye hiç girmemiş öğretmen adaylarının ise sınavı kazanacaklarına olan inançları ve mezuniyet sonrası işsizlik sürecini yaşamadıklarından sınava yönelik daha olumlu düşünceler içerisinde olduğu sonucuna varılabilir.

Öneriler

Öğretmenleri yetiştirmek amacı ile üç önemli kurum olan “Milli Eğitim Bakanlığı”, “Yüksek Öğretim Kurulu” ve “Eğitim Fakülteleri” bir araya gelmeli ve ortak bir “öğretmen yetiştirme” ve “öğretmen atama” programını uygulamaya koymalıdır. Ülkemizde 2009-2010 eğitim-öğretim dönemi itibariyle faaliyet gösteren üniversitelerde yer alan eğitim fakültesi sayısı 71 eğitim bilimleri fakültesi sayısı ise 1’dir.YÖK’ün açıkladığı verilere göre 2008-2009 öğretim yılında bu üniversitelerin sadece eğitim fakültelerine ve eğitim bilimleri fakültelerine alınan öğrenci sayısı 44.210 kişidir. Mesleki ve teknik eğitim fakültelerine alınan öğrenci sayısı ise 8.417 kişidir. Bu veriler içerisinde formasyonla öğretmenlik yapabilme hakkı olan Fen Edebiyat fakültelerindeki öğrenci sayıları ise yer almamaktadır. Bu rakamlara rağmen Milli Eğitim Bakanlığı’nın 2008-2009 öğretim dönemi içerisinde aldığı ilk atama şeklinde kadrolu öğretmen sayısı ise toplamda ancak 36.190’dır.Ek C’de 2008 ve 2009 yılları içerisinde yapılan kadrolu öğretmen atamalarının sayısı yer almaktadır. Özellikle son zamanlarda bazı alanlarda

yaşanan öğretmen açığı ve yığılmalar dikkate alınarak YÖK Eğitim Fakültelerindeki öğrenci kontenjanlarını arz-talep dengesini koruyacak şekilde sürekli güncellemelidir.

Mevcut öğretmen atama modelinde uygulanan KPSS’de değişikliğe gidilmelidir. Örneğin Milli Eğitim Temel Kanunu’nun öğretmenlik tanımı esas alınarak öğretmenlere 2 aşamadan oluşan bir sınav yapılabilir.

1.aşamada genel kültür–genel yetenek becerilerini ve özel alan bilgisini ölçen bir sınav uygulanır. Daha önceden belirlenen kontenjanlar oranında belli bir puan barajını geçen adaylara 2.aşamaya katılma hakkı tanınır. 2.aşamaya katılmaya hak kazanan adaylara canlı mesleki performanslarını sergileyecekleri (örnek ders sunuları) uygulama sınavları yaptırılır. Bu sınavlarda görevlendirilmek üzere üniversitelerden alan uzmanları jüri üyesi olarak seçilir ve öğretmen adaylarını bir öğretmende bulunması gereken mesleki gereklilikler doğrultusunda değerlendirirler.2.aşamadaki bu sınavla birlikte öğretmen adaylarının belirlenen her üç yeterlik alanına yönelik bir seçim yapılmış olur.

Eğitim bir milletin kalkınmasındaki en önemli faktörlerden birisidir, tesadüflere bırakılmayacak kadarda önemli bir güçtür. Devlet öğretmenlerinin eğitimini ve atama sistemlerini belli politikalar üzerine oturtmalı ne taviz vermeli, ne de onları yetiştirirken ve seçerken günü kurtarma amaçlı olmamalıdır. Çünkü bu seçimlerin etkisi hiçbir şekilde engellenecek tarzda olmuyor.Bu amaçla ücretli öğretmenlik uygulamalarından vazgeçilmelidir.Ücretli öğretmenlik uygulaması devlet açısından maliyeti oldukça düşük bir istihdam şeklidir.Ücretli öğretmenlikte her ne kadar öncelikli çalışma hakkı eğitim fakültesi mezunlarına verilse de yeterli başvurunun yapılmadığı durumlarda öğretmen açığını kapatmak için öğretmenlikle alakası olmayan kişilerin ücretli öğretmenlik yaptığı bilinen bir gerçektir.Var olan öğretmen açıkları en kısa zamanda kapatılmalı eğitimde tasarruf yapma fikrinden bir an önce vazgeçilmelidir.

KAYNAKÇA

- ADIGÜZEL, Abdullah (2008), *Eğitim Fakültelerinde Öğretmen Eğitimi Program Standartlarının Gerçekleşme Düzeyi*, Basılmamış Doktora Tezi, Anadolu Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Eskişehir.
- AKYÜZ, Yahya (2001), *Başlangıçtan 2001'e Türk Eğitim Tarihi*, Alfa Basım Yayım Dağıtım Ltd. Şti., İstanbul.
- AKYÜZ, Yahya (1997), *Türk eğitim tarihi: Başlangıçtan 1997'ye*, İstanbul Kültür Üniversitesi Yayınları, İstanbul.
- ALTUNYA ,Niyazi (2002), "Köy Enstitüleri" *Bilim ve Aklın Aydınlığında Eğitim Dergisi*, Yıl 3, Sayı 26, Nisan
- APAYDIN, T., M. Aydoğan, N. Altunya, İ.E. Başaran ve M. Gazalcı, (2000). *Köy Enstitüleri*. Tüses Yayınları, İstanbul.
- ARSLAN, Hasan (2004), "Eğitimin Tarihsel Temelleri", Editör: Celep, C, *Meslek Olarak Öğretmenlik*, Anı Yayıncılık, s. 102-120 ,Ankara.
- ARSLAN, M. Metin (1997), *Türkiye'de Öğretmen Seçimi*, Sosyal Bilimler Enstitüsü Basılmamış Doktora Tezi, Gazi Üniversitesi, Ankara.
- ATAÜNAL, Aydoğan (1987), *Yükseköğretim Kurulu'nun İlkokul Öğretmeni Yetiştirmeye İlişkin Projeksiyonu*, *Öğretmen Yetiştiren Yükseköğretim Kurumlarının Dünü-Bugünü-Geleceği Sempozyumu*, 8-11 Haziran 1987. Gazi Üniversitesi, Ankara.
- AYAS Alipaşa (2009), "Öğretmenlik Mesleğinin Önemi ve Öğretmen Yetiştirmede Güncel Sorunlar", *İnönü Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi* , Cilt 10, Sayı 3, Aralık , s. 1-11.
- AYCAN, Ş., N. Aycan, ve S. Türkoğuz, (2005), "Fen – Edebiyat Fakültesi Öğretmenlerinin Tezsiz Yüksek Lisans Programlarından Beklentileri ve Kaygılar.", *Buca Eğitim Fakültesi Dergisi*, Özel Sayı17, s 17–24.

- BASKAN,G., A.Aydın ve T.Madden (2006), Türkiye’deki Öğretmen Yetiştirme Sistemine Karşılaştırmalı Bir Bakış, *Ç.Ü. Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, Cilt 15, Sayı 1, s.35-42.
- BASKAN, Gülsüm (2001), “Öğretmenlik Mesleği ve Öğretmen Yetiştirmede Yeniden Yapılanma”, *Hacettepe Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, Sayı 20,s.16–25.
- BALCI, Ali(1997), *Sosyal Bilimlerde Araştırma Yöntem, Teknik ve İlkeler*, Bilgisayar Yayıncılık, Ankara.
- BAŞARAN,Ethem (2007), *Eğitim Bilimine Giriş*, Ekinoks Kitabevi,Ankara.
- BAŞTÜRK, Ramazan (2007), Kamu Personel Seçme Sınavına Hazırlanan Öğretmen Adaylarının Sınav Kaygı Düzeylerinin İncelenmesi. *Fırat Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi*, Cilt 17,Sayı2, s.163-176.
- BİNBAŞIOĞLU, Cavit (1995), *Türkiye’de eğitim bilimleri tarihi*, Milli Eğitim Bakanlığı, Ankara.
- BİRİNCİ,Necat (2003),“Cumhuriyetin 80.Yılında Milli Eğitim Üzerine Bir Bakış”, *Bilim ve Aklın Aydınlığında Eğitim Dergisi* , Yıl 4, Sayı 44, Ekim
- ÇAĞLAR, D. (1991), “Atatürk Eğitim Fakültesi Öğretmenlik Uygulamaları Üzerine Bir Araştırma”, *Marmara Üniversitesi Eğitim Bilimleri Dergisi*,Aef Yayınları, Sayı:3.
- ÇELİKKAYA, H. (1997), *Eğitime Giriş*, Alfa Basım Yayın Dağıtım, İstanbul.
- ÇELİKTEN ,M.,M.Şanal ve Y.Yeni,(2005),“Öğretmenlik Mesleği ve Özellikleri “,*Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi* , Yıl 2005/2,Sayı 19, s.207-237
- DAĞLI,Abidin (2006), 2547 Sayılı Yüksek Öğretim Kanunu ve Öğretmen Yetiştiren Kurumların Üniversitelere Devredilmesi, *Elektronik Sosyal Bilimler Dergisi* <http://e-sosder.com/dergi/1844-53.pdf>.18.08.2008
- DEMİRTAŞ, Abdullah(2003), ‘ *Çağdaş Eğitim Sistemlerinde Öğretmen Yetiştirme* ’ , Ulusal Sempozyumu, Ankara.
- DİLAVER, H. Hüseyin (1994), *Türkiye’de Öğretmen Yetiştirme ve İstihdam Şartları*, Milli Eğitim Bakanlığı Yayınları, no: 2775, İstanbul.

- DOĞAN, Nuri ve Ali Ekber Şahin (2009),”Öğretmen Adaylarının İlköğretim Okullarına Atanma Durumunu Yordayan Değişkenler”, *İnönü Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi* , Cilt 10, Sayı 3, Aralık , s. 183-199.
- DURSUNOĞLU, Halit (2003), Cumhuriyet Döneminde İlköğretime Öğretmen Yetiştirme Tarihi Gelişimi, *Milli Eğitim Dergisi*, sayı 160.
- ENGEÇ, Necati (1991), Öğretmen Adaylarının Yeterlik Sınavı Başarıları İle Üniversite Başarıları Arasındaki İlişkiler Üzerine Bir Araştırma, *Hacettepe Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi* , Sayı 6, s.149-165.
- ERASLAN, Levent (2005) ,Öğretmenlik Mesleğine Girişte Kamu Personeli Seçme Sınavı (KPSS) Yönteminin Değerlendirilmesi, *Uluslararası İnsan Bilimleri Dergisi* <http://www.insanbilimleri.com.18.08.2009>
- ERCOŞKUN, H., A. Nalçacı (2009), “ Sınıf Öğretmeni Adaylarının ÖSS, Akademik ve KPSS Başarılarının Çeşitli Değişkenler Açısından İncelenmesi”, *Kastamonu Eğitim Dergisi*, Cilt 17, Sayı 2, Mayıs, s.479-486.
- ERDEN, Münire (2007), *Eğitim Bilimlerine Giriş*, Arkadaş Yayınevi, Ankara.
- ERGÜN, M., B. Ergezer, İ. Çevik, ve A. Özdaş, (1999), *Öğretmenlik Mesleğine Giriş*, Ocak Yayınları, Ankara.
- ERGÜN, Mustafa (2008), “Öğretmen Yetiştirme Tarihimizde Köy Eğitmeni Yetiştirme Kursları”, *Öğretmen Okullarının 160.Yılı*, s.69-77, Ankara.
- ERGÜN, Mustafa (2006), *Atatürk Döneminde Öğretmen Yetiştirme*, Atatürk Döneminden Günümüze Cumhuriyetin Eğitim Felsefesi Ve Uygulamaları Sempozyumu ,Gazi Eğitim Fakültesi, Ankara.
- ERGÜN, Muammer (2005), İlköğretim okulları öğretmen adaylarının KPSS’deki başarı düzeylerinin bazı değişkenlere göre incelenmesi (Kastamonu ili örneği), *Kastamonu Eğitim Dergisi*, Cilt 13, Sayı 2, s. 311-326.
- ERGÜNEŞ, Yalçın (2002), “Türk Mili Eğitim Siteminin Yapısı”, Editör: Özden, Y., *Öğretmenlik Mesleğine Giriş*, Pegem A Yayıncılık, s.63-84, Ankara.

- ERTAN, Murat. (2002), *Öğretmen Yetiştirilmesi ve Atamalarının İncelenmesi (MEB,YÖKve DPT Uygulamaları 1980-2000)*, Basılmamış Yüksek Lisans Tezi, Ankara Üniversitesi Eğitim bilimleri Enstitüsü.
- ERTÜRK, Selahattin(1975), *Eğitimde Program Geliştirme*, Yelken yayınları,Ankara.
- ESKİCUMALI, Ahmet (2002), “Eğitim, Öğretim ve Öğretmenlik Mesleği”,Editör:Özden,Y,*Öğretmenlik Mesleğine Giriş*, Pegem A Yayıncılık, s.2-31, Ankara.
- EŞME, İsa (2001), *Yüksek Öğretmen Okulları*, Bilgi-Başarı Yayın Evi, İstanbul.
- GÖZÜTOK,Dilek (2007),*Öğretim İlke ve Yöntemleri*,Ekinoks Kitabevi,Ankara.
- GÜNDOĞDU,K., N.Çimen, S.Turan (2008),” Öğretmen Adaylarının Kamu Personeli Seçme Sınavına (KPSS) İlişkin Görüşleri, *Ahi Evran Üniversitesi Kırşehir Eğitim Fakültesi Dergisi (KEFAD)*, Cilt 9, Sayı 2,s. 35-43.
- GÜROL, Mehmet ve Tuncay Sevindik (2009),”*Öğretmen Adaylarının Kamu Personeli Seçme Sınavına İlişkin Görüşlerinin Belirlenmesi*”, 1.Uluslararası Türkiye Eğitim Araştırmaları Kongresi,Bildiriler,Çanakkale.
- GÜVENÇ, Bozkurt (1990), *Japon Eğitimi*, MEB Basımevi, İstanbul.
- KALKANLI,Pınar,(2009), *Türkiye İle Fransa Yükseköğretim Sistemlerinin Eğitim Fakülteleri ve Üniversite Öğretmen Yetiştirme Enstitüleri (Mesleki Eğitim Dışı) Bağlamında Karşılaştırmalı Olarak İncelenmesi*,Basılmamış Yüksek Lisans Tezi, Yeditepe Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü.
- KARAÇANTA,Hatice (2009),” Öğretmen Adayları İçin Kamu Personeli Seçme Sınavı Kaygı Ölçeğinin Geliştirilmesi (Geçerlik ve Güvenirlik Çalışması)”, *Gazi Üniversitesi Endüstriyel Sanatlar Eğitim Fakültesi Dergisi* ,Sayı 25, s.50-57.
- KARAGÖZOĞLU, G., H. Arıcı, S. Bülbül, ve N. Çoker (1995), *Türkiye’de Öğretmen Eğitimi*. Milli Eğitim Bakanlığı, Avrupa Konseyi ve Dokuz Eylül Üniversitesi Buca Eğitim Fakültesi İşbirliği İle Düzenlenen Avrupa Konseyi Ülkeleri Öğretmen Yetiştirme Politikaları ve Modelleri Toplantısı, Milli Eğitim Basımevi, Yayın No 3, s.209-222,Ankara.

- KARAHAN, Nezahat, (2008), *Öğretmen Yetiştirme Düzeni ve Türkiye Örneği*, Basılmamış Yüksek Lisans Tezi, Beykent Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü.
- KARASAR, Niyazi (2006), *Bilimsel Araştırma Yöntemi*, Nobel Yayın Dağıtım, Ankara.
- KAVCAR, Cahit, (2002), "Cumhuriyet Döneminde Dal Öğretmeni Yetiştirme", *Ankara Üniversitesi Eğitim Bilimleri Fakültesi Dergisi*, Cilt 35, Sayı 1-2, Ankara.
- KAYA, Yahya Kemal (1984) *İnsan Yetiştirme Düzenimiz*, Hacettepe Üniversitesi Yayını, Ankara
- KAYAK, Selda ve Feza Orhan (2009), *Bilişim Teknolojileri Öğretmenlerinin Görev Yaptıkları Okullarda Üstlendikleri Sorumlulukların İncelenmesi*, 1. Uluslararası Türkiye Eğitim Araştırmaları Kongresi, Bildiriler, Çanakkale.
- KAZU, İ. Yaşar (2002), "Eğitim ve Tarih". *Öğretmenlik Mesleği*, Elazığ Üniversitesi Kitabevi, Elazığ.
- KILIÇ, Durmuş (2009), *Eğitim Bilimine Giriş*, Nobel Yayın Dağıtım, Ankara.
- KİLİMCİ, Songül, (2006), *Almanya, Fransa, İngiltere ve Türkiye’de Sınıf Öğretmeni Yetiştirme Programlarının Karşılaştırılması*, Basılmamış Doktora Tezi, Çukurova Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü.
- KOÇER, H. A. (1973), Eğitim reformları açısından öğretmen yetiştirme problemi, *Ankara Üniversitesi Eğitim Bilimleri Fakültesi Dergisi*, Yıl 6, Sayı 1, s.1-19.
- KÖSTERELİOĞLU, İ., M. Kösterelioğlu, ve S. Kaplan (2007), "Kamu Personeli Seçme Sınavı Puanları ile Lisans Başarısı Arasındaki İlişkilerin Çeşitli Değişkenler Açısından İncelenmesi" ,Gaziosmanpaşa Üniversitesi Eğitim Fakültesi, 16. Ulusal Eğitim Bilimleri Kongresi, Bildirimler,
- KÖYMEN, Ülkü (1991), *Eğitimde Nitelik Geliştirme, Eğitimde Arayışlar* I. Sempozyumu Bildiri Metinleri, 13-14 Nisan 1991, Kültür Koleji Yayınları No:1, İstanbul.

- KURAN, Kezban (2002), *Öğretmenlik Mesleğine Giriş*, Eğitim Serisi 11, 1.Baskı, Mikro Yayınları, Ankara.
- KÜÇÜKAHMET, Leyla (2009), *Öğretmenlik Mesleği*, Editör: Küçükahmet ,L, *Eğitim Bilimine Giriş*, Nobel Yayın Dağıtım, s.183-254, Ankara.
- KÜÇÜKAHMET, Leyla (2007), 2006-2007 Öğretim Yılında Uygulanmaya Başlanan Öğretmen Yetiştirme Lisans Programlarının Değerlendirilmesi, *Türk Eğitim Bilimleri Dergisi* Bahar, Yıl 5 ,Sayı 2, s.203-218.
- KÜÇÜKOĞLU, Adnan (2004), *Türkiye'nin Öğretmen Yetiştirme Serüveninde Eğitim Enstitüleri ve Bir Model Olarak Kâzım Karabekir Eğitim Enstitüsü*, XIII. Ulusal Eğitim Bilimleri Kurultayı, İnönü Üniversitesi Eğitim Fakültesi, Bildiriler, Malatya.
- MAHİROĞLU, Ahmet (2004), “*Öğretmenlik Yeterlilikleri Bakımından Eğitim Fakültelerinin Öğrencilerini Yetiştirme Düzeyleri*”, XII. Eğitim Bilimleri Kongresi, Gazi Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Bildiriler, s 435 – 465, Ankara,
- MEB (Milli Eğitim Bakanlığı), (2010a), *İç Denetim Faaliyet Raporu 2009*, http://icden.meb.gov.tr/digeryaziler/MEB_ic_denetim_faaliyet_raporu_2009.pdf.12.03.2010
- MEB (Milli Eğitim Bakanlığı), (2010b), *2010 Yılı Öğretmenlerin Yer Değiştirme Kılavuzu*, http://personel.meb.gov.tr/haber_goster.asp?ID=783&nereden=anasayfa.24.05.2010
- MEB (Milli Eğitim Bakanlığı), (2009), *2009-2 Öğretmenlik İçin Başvuru ve Atama Kılavuzu*, <http://personel.meb.gov.tr/kilavuz/20092%20C3%96%C4%9Fretmenlik%20C4%B0%C3%A7in%20Ba%C5%9Fvuru%20ve%20Atama%20K%C4%B1lavuzu.pdf.12.02.2010>
- MEB (Milli Eğitim Bakanlığı), (1995), *Türkiye’de Öğretmen Yetiştirme (1948–1995)*, MEB Basımevi, Ankara.

- MİLOTİCH, E. Ute (1999), “Teachers and the Teaching Profession in Germany” The Educational System in Germany: Case Study Findings <http://www.ed.gov/pubs/GermanCaseStudy/chapter5.html>.11.11.2009
- NARTGÜN, Sezgin (2008),”Aday Öğretmenlerin Gözüyle Milli Eğitim Bakanlığına Bağlı Eğitim Kurumlarına Öğretmen Atama Esasları”, *Abant İzzet Baysal Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi* , Yıl 8, Sayı 2, s.47-58.
- OKÇU,Veyssel ve Halil Coşkun Çelik (2009), “Öğretmen Adaylarının KPSS’ye İlişkin Görüşlerinin Öğretmenlik Mesleğine Yönelik Tutumlarına Etkisi”,1.Uluslararası Türkiye Eğitim Araştırmaları Kongresi,Bildiriler,Çanakkale.
- OKTAR, İlhan ve Sıdıka Bulduk (1999), Orta öğretim kurumlarında çalışan öğretmenlerin davranışlarının değerlendirilmesi, *Milli Eğitim Dergisi*, Sayı 142.
- ÖSYM (Öğrenci Seçme ve Yerleştirme Merkezi) (2009),*Kamu Personeli seçme Sınavı (KPSS) Klavuzu*, Meteksan A.Ş.,Ankara.
- ÖSYM (Öğrenci Seçme ve Yerleştirme Merkezi) (1999),*DMS Klavuzu*, <http://www.osym.gov.tr/Genel/BelgeGoster.aspx?F6E10F8892433CFF8FE9074F19B00056E95C5AED45E6A49> 23.08.2009
- ÖSYM (Öğrenci Seçme ve Yerleştirme Merkezi) (2001),*KMS Klavuzu* <http://www.osym.gov.tr/Genel/BelgeGoster.aspx?F6E10F8892433CFF8FE9074F19B00052A944723DA7106C5>.23.08.2009
- ÖZALP, O. (2000), Cumhuriyetin İlk Yıllarından Beri Kimler Öğretmen Olmuştur, *Çağdaş Eğitim Dergisi*, Sayı 263.
- ÖZÇINAR,Hüseyin. (2006), *KPSS Sonuçlarının Veri Madenciliği Yöntemleriyle Tahmin Edilmesi* , Basılmamış Yüksek Lisans Tezi ,Pamukkale Üniversitesi Fen Bilimleri Enstitüsü.
- ÖZDEMİR,Servet (2007),*Türk Eğitim Sistemi ve Okul Yönetimi*, Nobel Yayın Dağıtım,Ankara.
- ÖZDEMİR,S., H.İ.Yalın ve F.Sezgin (2004),*Öğretmenlik Mesleğine Giriş*,Nobel Yayın Dağıtım,Ankara.

- ÖZTÜR,Cemil (2007) ,Türkiye’de Öğretmen Yetiştirme ve Eğitimi, Editör:Oktay A.,
Eğitim Bilimine Giriş, Pegem A Yayıncılık,s.303-332,Ankara.
- ÖZTÜRK, Cemil (2005), *Türkiye’de Düünden Bugüne Öğretmen Yetiştiren Kurumlar*,
Milli Eğitim Bakanlığı Yayınları, İstanbul.
- ÖZTÜRK, Cemil (1996),*Cumhuriyet Döneminde Öğretmen Yetiştirme: 75 Yılda
Eğitim*,Tarih Vakfı Yayınları,İstanbul.
- ÖZOĞLU,Murat (2010), *Türkiye’de Öğretmen Yetiştirme Sisteminin Sorunları*,
[http://www.setav.org/document/SETA_Analiz_17_Turkiyede_Ogretmen_Yetistir
me_Sisteminin_Sorunlari_Murat_Ozoglu_son.pdf](http://www.setav.org/document/SETA_Analiz_17_Turkiyede_Ogretmen_Yetistir_me_Sisteminin_Sorunlari_Murat_Ozoglu_son.pdf) .24.02.2010.
- SAĞLAM,Mustafa (2007), “Ortaöğretim Öğretmenlerinin Eğitimi” Editör:
SAĞLAM,M, *Türk Eğitim Tarihi*, Eskişehir: Anadolu Üniversitesi Yayınları,
Ankara.
- SAĞLAM,Mustafa (2007), “İlköğretim Sınıf Öğretmenlerinin Eğitimi” ,Editör:
SAĞLAM,M,*Türk Eğitim Tarihi*, Eskişehir: Anadolu Üniversitesi Yayınları, Ankara.
- SAĞLAM,Mustafa ve Dilruba Kürüm (2005),Türkiye ve Avrupa Birliği Ülkelerinde
Öğretmen Eğitiminde Yapısal Düzenlemeler ve Öğretmen Adaylarının
Seçimi,*Milli Eğitim Dergisi*, Yıl 33,Sayı 167.
- SAĞLAM, Mustafa (1999), *Avrupa Ülkelerinin Eğitim Sistemleri*, Anadolu Üniversitesi
Yayınları, Ankara.
- SEMERCİ, Nuriye (2000), Japonya ve Almanya Eğitim Sistemlerine Genel Bir Bakış:
Öğretmen Eğitimi Açısından Türkiye İle Karşılaştırma, *Fırat Üniversitesi Sosyal
Bilimler Dergisi*, Cilt 10 ,sayı 1, s.159-168.
- SOMKAYA,Ümit (2000),*Türk Eğitim Sisteminde Sınıf Öğretmeni Yetiştirilmesinde
Karşılaşılan Sorunlar*,Basılmamış Yüksek Lisans Tezi,Pamukkale
Üniversitesi,Sosyal Bilimler Enstitüsü.

- SÖNMEZ, Veysel (2009), "Eğitimin Tarihsel Temelleri", Editör: Sönmez, V., *Eğitim bilimine Giriş*, Anı Yayıncılık, s.25-35, Ankara.
- SÖZER, Ersan (1991), *Türk Üniversitelerinde Öğretmen Yetiştirme Sistemlerinin Öğretmenlik Davranışlarını Kazandırma Yönünde Etkililiği*, Anadolu Üniversitesi Basımevi, Eskişehir.
- SÜMBÜLOĞLU, Vildan ve Kadir Sümbüloğlu, (2000), *Sağlık Bilimlerinde Araştırma Yöntemleri*, Hatipoğlu Yayıncılık, Ankara.
- ŞAHİN, Çetin, (2007), *Öğretmenlik Meslek Bilgisi Dersleri İle Kamu Personeli Seçme Sınavı (KPSS) Eğitim Bilimleri Testlerindeki Başarılar Arasındaki İlişkiler*, Basılmamış Yüksek Lisans Tezi, Ankara Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü.
- ŞAHİN, Ali Ekber (2009), "Meslek ve Öğretmenlik", Editör: Sönmez, V., *Eğitim Bilimine Giriş*, Anı Yayıncılık, s.261-306, Ankara.
- ŞAHİNKESEN, Ali (1989), Ortaöğretim Kurumlarında Görevli Öğretmenlerin Süreçler Yönünden Değerlendirilmesi, *Ankara Üniversitesi Eğitim Bilimleri Fakültesi Dergisi*, Cilt 22, Sayı 1, s.101-133.
- ŞEREN, Mehmet (2008), Köye Öğretmen Yetiştirme Yönüyle Köy Enstitüleri, *Gazi Eğitim Fakültesi Dergisi*, Cilt 28, Sayı 1, s.203-226.
- ŞİMŞEK, Hasan ve Ali Yıldırım (2005), *Sosyal Bilimlerde Nitel Araştırma Yöntemleri*, Seçkin Yayınevi, Ankara.
- ŞİŞMAN, Mehmet (2006), *Eğitim Bilimine Giriş*, Pegem A Yayıncılık, Ankara.
- TAN, Mine (1981), *Toplumbilimine Giriş*, A.Ü:Eğitim Fakültesi Yayıncılık No:97, Ankara.
- TAŞDEMİR, Mehmet (2007), *Öğretim İlke ve Yöntemleri*, Nobel Yayın Dağıtım, Ankara.
- TDK (Türk Dil Kurumu) ,(2005), *Türkçe Sözlük*, Türk Dil Kurumu, Ankara.
- TURAN, Kemal (2005), Avrupa Birliğine Giriş Sürecinde Türk-Alman Eğitim Sistemlerinin Karşılaştırarak Değerlendirilmesi, *Milli Eğitim Dergisi*, Sayı 167, s.173-183.

- TUTKUN,Ö.Faruk (2000),*Yeniden yapılanma sürecinde fakülte Uygulama işbirliği ve Uygulamada karşılaşılan sorunlar*,II.Ulusal Öğretmen Yetiştirme Sempozyumu,Onsekiz Mart Üniversitesi,Çanakkale.
- TÜMKAYA, S., B.Aybek, ve M.Çelik, (2007), KPSS'ye Girecek Öğretmen Adaylarındaki Umutsuzluk ve Durumluk - Sürekli Kaygı Düzeylerini Yordayıcı Değişkenlerin İncelenmesi, *Kuram ve Uygulamada Eğitim Bilimleri*, Cilt 7, Sayı 2, s. 953 – 974.
- TÜRER, Ali (2006), Türkiye'de Öğretmen Yetiştirme ve Sorunlar. *Abece Dergisi*, Mart-Nisan,s.235-236.
- TÜRK,Ercan (2002),*Türk Eğitim Sistemi ve Yönetimi*,Nobel Yayın Dağıtım,Ankara.
- TÜRKOĞLU, Pakize (2000), *Tonguç ve Enstitüleri*,Türkiye İş Bankası Kültür Yayınları,İstanbul.
- UÇAR, Rezzan ve Halil İbrahim Uçar (2004) ,Japon eğitim sistemi üzerine bir inceleme :Çeşitli açılardan Türk eğitim sistemiyle karşılaştırma,*Yüzyüncü Yıl Üniversitesi Elektronik Eğitim Fakültesi Dergisi* ,<http://efdergi.yyu.edu.tr/12/12/2009>
- ÜNAL,Semra ve Sefer Ada (2007), *Eğitim Bilimine Giriş*,Nobel Yayın Dağıtım,Ankara.
- YAYLA, Fatih, (2003) ,*Cumhuriyet Dönemindeki Müzik Öğretmeni Yetiştirme Sürecinin İncelenmesi*,Basılmamış Doktora Tezi, Gazi Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Ankara.
- YEŞİL, R., Ö. Korkmaz, ve S. Kaya (2009), “Eğitim fakültesindeki akademik başarının Kamu Personeli Seçme Sınavı'ndaki başarı üzerinde etkisi”, *Fırat Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi*, <http://web.firat.edu.tr/sosyalbil/dergi/arsiv/cilt19/sayi2/149-160.pdf> .22.12.2009
- YILMAZ,Bünyamin (2008),”Öğretmenlik Nasıl Bir Meslektir?”, Editör:Sünbül,M,*Eğitime Yeni Bakışlar*,Eğitim Akademi,Konya.

YILMAN, Mustafa (2001), *Türkiye’de Öğretmen Eğitiminin Temelleri*, Nobel Yayın ve Dağıtım, Ankara.

YÖK (Yüksek Öğretim Kurulu), (2007), *Öğretmen yetiştirme ve eğitim fakülteleri (1982 2007)*, Yükseköğretim Kurulu ,Ankara.

YÜKSEL, Sedat (2004), “*Öğretmen Atamalarında Merkezi Sınav Uygulamalarının Değerlendirilmesi*”, XIII. Ulusal Eğitim Bilimleri Kurultayı, Bildiriler, Malatya.

ZEMBAT, Rengin (2007), “Eğitim sisteminde öğretmen, Editör: Oktay A., *Eğitim Bilimine Giriş*”, Pegem A Yayıncılık, s. 277-302, Ankara.

EKLER

EK A – TÜRKİYEDEKİ EĞİTİM FAKÜLTELERİ

DEVLET ÜNİVERSİTESİ	FAKÜLTE
Abant İzzet Baysal Üniversitesi	Eğitim Fakültesi
Adıyaman Üniversitesi	Eğitim Fakültesi
Adnan Menderes Üniversitesi	Eğitim Fakültesi
Afyon Kocatepe Üniversitesi	Eğitim Fakültesi
Ağrı Dağı Üniversitesi	Eğitim Fakültesi
Ahi Evran Üniversitesi	Eğitim Fakültesi
Akdeniz Üniversitesi	Eğitim Fakültesi
Aksaray Üniversitesi	Eğitim Fakültesi
Amasya Üniversitesi	Eğitim Fakültesi
Anadolu Üniversitesi	Eğitim Fakültesi
Ankara Üniversitesi	Eğitim Bilimleri Fakültesi
Artvin Çoruh Üniversitesi	Eğitim Fakültesi
Atatürk Üniversitesi	Kazım Karabekir Eğitim Fakültesi
Balıkesir Üniversitesi	Necatibey Eğitim Fakültesi
Bayburt Üniversitesi	Bayburt Eğitim Fakültesi
Boğaziçi Üniversitesi	Eğitim Fakültesi
Celal Bayar Üniversitesi	Eğitim Fakültesi
Cumhuriyet Üniversitesi	Eğitim Fakültesi
Çanakkale Onsekiz Mart Üni.	Eğitim Fakültesi

Çukurova Üniversitesi	Eğitim Fakültesi
Dicle Üniversitesi	Ziya Gökalp Eğitim Fakültesi
Dokuz Eylül Üniversitesi	Buca Eğitim Fakültesi
Dumlupınar Üniversitesi	Eğitim Fakültesi
Ege Üniversitesi	Eğitim Fakültesi
Erciyes Üniversitesi	Eğitim Fakültesi
Erzincan Üniversitesi	Eğitim Fakültesi
Eskişehir Osmangazi Üniversitesi	Eğitim Fakültesi
Fırat Üniversitesi	Eğitim Fakültesi
Gazi Üniversitesi	Gazi Eğitim Fakültesi
Gaziantep Üniversitesi	Gaziantep Eğitim Fakültesi
Gaziosmanpaşa Üniversitesi	Eğitim Fakültesi
Giresun Üniversitesi	Eğitim Fakültesi
Hacettepe Üniversitesi	Eğitim Fakültesi
Hakkari Üniversitesi	Hakkari Eğitim Fakültesi
Harran Üniversitesi	Eğitim Fakültesi
İnönü Üniversitesi	Eğitim Fakültesi
İstanbul Üniversitesi	Hasan Ali Yücel Eğitim Fakültesi
Kafkas Üniversitesi	Eğitim Fakültesi
Kahramanmaraş Sütçü İmam Ün.	Eğitim Fakültesi
Karadeniz Teknik Üniversitesi	Fatih Eğitim Fakültesi
Kastamonu Üniversitesi	Eğitim Fakültesi
Kırıkkale Üniversitesi	Eğitim Fakültesi

Kilis 7 Aralık Üniversitesi	Muallim Rıfat Eğitim Fakültesi
Kocaeli Üniversitesi	Eğitim Fakültesi
Marmara Üniversitesi	Atatürk Eğitim Fakültesi
Mehmet Akif Ersoy Üniversitesi	Eğitim Fakültesi
Mersin Üniversitesi	Eğitim Fakültesi
Muğla Üniversitesi	Eğitim Fakültesi
Mustafa Kemal Üniversitesi	Eğitim Fakültesi
Muş Alparslan Üniversitesi	Eğitim Fakültesi
Niğde Üniversitesi	Eğitim Fakültesi
Ondokuz Mayıs Üniversitesi	Eğitim Fakültesi
Orta Doğu Teknik Üniversitesi	Eğitim Fakültesi
Pamukkale Üniversitesi	Eğitim Fakültesi
Rize Üniversitesi	Eğitim Fakültesi
Sakarya Üniversitesi	Eğitim Fakültesi
Selçuk Üniversitesi	Eğitim Fakültesi
Siirt Üniversitesi	Eğitim Fakültesi
Sinop Üniversitesi	Eğitim Fakültesi
Trakya Üniversitesi	Eğitim Fakültesi
Uludağ Üniversitesi	Eğitim Fakültesi
Uşak Üniversitesi	Eğitim Fakültesi
Yıldız Teknik Üniversitesi	Eğitim Fakültesi
Yüzüncü Yıl Üniversitesi	Eğitim Fakültesi
Zonguldak Karaelmas Üniversitesi	Ereğli Eğitim Fakültesi

VAKIF ÜNİVERSİTELERİ

Başkent Üniversitesi

Eğitim Fakültesi

Bilkent Üniversitesi

Eğitim Fakültesi

Gazikent Üniversitesi

Eğitim Fakültesi

İstanbul Aydın Üniversitesi

Eğitim Fakültesi

Maltepe Üniversitesi

Eğitim Fakültesi

Ufuk Üniversitesi

Eğitim Fakültesi

Yeditepe Üniversitesi

Eğitim Fakültesi

EK B – ÖĞRETMEN YETERLİLİK ALANLARI

YETERLİLİK ALANLARI

Öğretmen yeterlik alanları üç ana boyutta ele alınmaktadır.

1. GENEL KÜLTÜR

Öğretmenlerin sahip olmaları gereken alan bilgisi ve meslekle ilgili bilgi ve becerileri yanında bazı alanlarda da ek bilgilere gereksinimleri olmakta, öğretmen adaylarının geniş bir dünya görüşüne ve genel kültüre sahip olmaları beklenmektedir. Öğretmenenden beklenen sadece belirli bir alanda uzmanlık bilgisine sahip olması değil, olayları, insanı, toplumu ve dünyayı ilgilendiren bir takım sorunları görebilmesi ve bunlar için çözüm yolları düşünebilmesidir. Genel kültürle ilgili bilgi ve beceriler, tarih, coğrafya, yurttaşlık, Türkçe, matematik, bilim felsefesi, psikoloji, sosyoloji, ekonomi, sanat, temel sağlık bilgisi, bilim ve teknoloji, doğal ve kültürel varlıkları koruma, sivil savunma vb. konu alanlarını kapsar.

Genel kültür bilgi ve becerileri alanında öğretmenlerin sahip olması gereken yeterlikler:

- Olay ve olguları farklı disiplinlerin kavramlarını kullanarak açıklayabilme, tanımlayabilme,
- Farklı disiplinlere ilişkin bilgilerin konu alanı ile bağını kurma,
- Öğretim sürecinde öğrenciyi derse hazırlama, güdüleme,
- Öğretim sürecinde örnekleme, benzetme-ayırt etme, analiz ve sentez yapmada diğer disiplinlerin bilgilerinden yararlanma,
- Öğrencileri, genel kültür yaşantılarını geliştirmeye özendirir.

2. ÖZEL ALAN

Öğretmen yetiştirme programlarında öğretmen adayının belirli bir alanda uzmanlık bilgisine sahip olması amaçlanmaktadır., Fen bilgisi öğretmeni ,sınıf öğretmeni, Tarih öğretmeni gibi. Dolayısıyla öğretmen yetiştirme programında yer alan derslerin bir kısmı da bunu sağlamaya dönüktür. Öğretmenin mesleki başarısı için öncelikle kendi uzmanlık alanını iyi bilmesi gerekir.

Öğretmen, özel alana ilişkin bilgi ve becerileri;

- Temel bilgileri, kavramları, ilkeleri değişik biçimlerde açıklama,
- Farklı görüş, kurma, öğrenme yolları, araştırma ve inceleme yöntemlerini açıklama,
- Öğretme kaynaklarını ve öğretim malzemelerini değerlendirme ve seçme,
- Alanında araştırmalar yaparak bilgi üretme,
- Öğrencileri alanla ilgili sorular sormaya, düşünceleri farklı perspektiflerden görmeye ve bilgi üretmeye özendirecek programları kullanma ve geliştirme,
- Öğrencinin, gerekli bilgi ve becerileri başka alanlarla ilişkilendirmesine olanak verecek disiplinler arası öğretim deneyimleri yaratma,

- Alana ilişkin problemleri tanıma, çözüm yolları arama, uygun çözüm yolunu seçme, uygulama ve değerlendirme biçiminde kullanır.

Özel alan yeterlikleri her bir alan öğretmenliği için ayrı ayrı belirlenir.

3.EĞİTİM-ÖĞRETME YETERLİLİKLERİ

Öğretmenin bir alanı ya da konuyu çok iyi bilmesi, öğretimin önkoşulu olmasına karşılık başarılı bir öğretim için yeterli değildir. Öğretmen, bildiğini nasıl öğreteceğini de bilmelidir. Bir öğretmenin bir alanda uzmanlık bilgisine sahip olması yanında aynı zamanda öğretmenlik mesleği ile ilgili bazı bilgi ve becerilere de gereksinimi vardır. Öğretmen konu alanını ne kadar iyi bilirse bilsin, sahip olduğu bilgileri öğrencilerine aktaramazsa mesleğinde başarılı olamaz. Bu nedenle öğretmenin, öğretme becerisine sahip olması gerekir

Eğitme-öğretme yeterlikleri içinde kapsamın önemli bir kısmını bilgi, beceri ve tutumları başkalarına öğretme Yeterlikleri oluşturmaktadır. Ancak, öğretmenden sınıf içindeki eğitim ve öğretim etkinliklerinin dışında farklı nitelikler de beklenmektedir

3.1. Öğrenciyi Tanıma

- Öğrencilerin fiziksel özelliklerini tanıma,
- Öğrencilerin sosyo-ekonomik özelliklerini tanıma,
- Öğrencilerin grup ilişkilerini tanıma,
- Öğrencilerin zihinsel özelliklerini tanıma,
- Öğrencilerin duygusal özelliklerini tanıma,
- Öğrencilerin psiko-motor özelliklerini tanıma,
- Öğrencilerin hazır bulunuşluk düzeyini belirleme,
- Öğrencilerin öğrenme stilini tanıma,
- Öğrencilerin ilgi ve yeteneklerini gözleme,
- Öğrenciyi tanımada ilgililerle iş birliği yapma.

3.2. Öğretimi Plânlama

- Öğretimin amacını belirleme,
- Öğretimin içeriğini belirleme,
- Öğretim etkinliğini belirleme,
- Öğretim yönetimini belirleme,
- Öğretim materyalini belirleme,
- Öğretim ortamını belirleme,
- Ölçme ve değerlendirme araçlarını belirleme,

- Yıllık plân yapma,
- Ünite plânı yapma,
- Ders plânı yapma,
- Gezi, gözlem, deney plânı yapma.

3.3. Materyal Geliştirme

- Etkinlik, görev, iş ve deney yaprağı hazırlama,
- Bilgi yaprağı hazırlama,
- İşlem yaprağı hazırlama,
- Tepegöz saydamı hazırlama,
- Slayt hazırlama,
- Ödev kâğıdı hazırlama,
- Pastpartu/küpür hazırlama,
- Elde şema-şekil ve grafik hazırlama,
- Pano, afiş, sergi düzenleme,
- Zaman şeridi hazırlama,
- Model hazırlama,
- Materyal uyarlama,
- Öğrenciye materyal hazırlatma,
- Bilgisayar ekranı hazırlama,
- Ses kaseti hazırlama,
- Video kaseti hazırlama,
- Materyali arşivleme,
- Materyal karteksi tutma,
- Koleksiyon hazırlama,
- Döner levha hazırlama.

3.4. Öğretim Yapma

- Öğrencinin ilgi ve dikkatini çekme,
- Önceden öğrenilenlerle konu alanı arasında bağ kurma,
- Öğrencinin ihtiyacı ile konu alanı arasında bağ kurma,
- Öğrenciye amaçlara ulaşma yollarını bildirme,

- Öğrenciye dersin amacını bildirme,
- Gezi-gözlem yoluyla öğretim yapma,
- Öğrencileri öğretim etkinliğine katma,
- Alan uzmanına bilgi sundurma,
- Dersi özetleme,
- Dersi değerlendirme,
- Öğrenme eksikliklerini, yanlışlıklarını giderme,
- Öğrencileri bir sonraki derse hazırlama,
- Ödev verme,
- Düz anlatımla öğretim yapma,
- Buluş yoluyla öğretim yapma,
- Problem çözme yöntemiyle öğretim yapma,
- Soru-cevap yöntemiyle öğretim yapma,
- Tartışma yöntemiyle öğretim yapma,
- Gösteri yöntemiyle öğretim yapma,
- Rol oynama yöntemiyle öğretim yapma,
- Oyun yöntemini kullanarak öğretim yapma,
- Beyin fırtınası yöntemiyle öğretim yapma,
- Bire bir öğretim yapma,
- Proje yöntemiyle öğretim yapma,
- Deneysel öğretim yapma,
- Ekiple öğretim yapma,
- Örnek olay yöntemiyle öğretim yapma,
- Yazı tahtası ile öğretim yapma,
- Modellerle öğretim yapma,
- Benzeşim yöntemiyle öğretim yapma,
- Projeksiyonla (slayt-tepegöz) öğretim yapma,
- Video ile öğretim yapma,
- Bilgisayarla öğretim yapma,

- Şema, şekil, grafik gibi görsel materyalle öğretim yapma,
- Basılı materyalle öğretim yapma.

3.5. Öğretimi Yönetme

- Öğrencilerin kendilerini ifade edebilecekleri bir ortamı oluşturma,
- Uygulanacak kuralları belirleme,
- Olumlu ve olumsuz davranışları belirleme,
- Öğrencileri olumlu davranış yönünde motive etme,
- Olumsuz davranışı doğuran durumları iyileştirme,
- Pekiştirme ve caydırma listesi hazırlama,
- Olumlu davranışı pekiştirme,
- Olumsuz davranışı düzeltme,
- Öğretim ortamını düzenleme,
- Zamanı yönetme,
- Öğretim hızını öğrenciye göre ayarlama,
- İletişim düzenini kurma,
- Öğrenci devamını kontrol etme,
- Öğrencileri birbirine kaynaştırma ve belirli amaçlar yönünde güdüleme,
- Öğrenci ve öğrenci gruplarının sorunlarının çözümüne yardımcı olma,
- Öğrencilerin liderlik özelliklerini geliştirme,
- Öğrenci deneyimlerini yönetme,
- Öğretim ortamı ile ilgili güvenlik önlemlerini alma,
- Öğrenciye ilk yardım yapma,
- Toplantıları yönetme,
- Okul etkinliklerine sınıfı katma.

3.6. Başarıyı Ölçme ve Değerlendirme

- Amaca uygun ölçme ve değerlendirme yöntemini belirleme,
- Öğrencinin performans ölçütlerini belirleme,
- Yazılı yoklama yapma,
- Sözlü yoklama yapma,

- Doğru-yanlış türü test yapma,
- Eşleştirme türü test yapma,
- Tamamlama türü test yapma,
- Çoktan seçmeli test yapma,
- Hazırladığı ölçme araçlarının geçerlilik ve güvenilirliklerini saptama,
- Ödev ve proje değerlendirme,
- Öğrenci çalışma dosyasını değerlendirme,
- Değerlendirme sonuçlarını okul yönetimine bildirme,
- Öğrenci velisine geri bildirim sağlama,
- Mutlak değerlendirme yapma,
- Bağlı değerlendirme yapma,
- Öğrencilerin değerlendirme sürecine katılımını sağlama,
- Kendi öğretiminin etkililiğini değerlendirme,
- Öğrencinin kendini değerlendirmesine yardımcı olma,
- Öğrenciye geri bildirim sağlama,
- İş, performans testi yapma,
- Tutum ölçme,

3.7. Rehberlik Yapma

- Öğrencilere rol modeliği yapma,
- Öğrencileri dinleme, onların kendilerini ifade etmelerine yardımcı olma,
- Öğrencilere öğrenme ve çalışma alışkanlıkları konusunda rehberlik yapma,
- Öğrencilerin derslerdeki başarıları konusunda rehberlik yapma,
- Öğrencileri ilgi ve yeteneklerine göre yönlendirme,
- Öğrencilerin meslekleri tanımalarına ve seçmelerine yardımcı olma,
- Öğrencilerin sonraki eğitimleri ile ilgili kararlarına yardımcı olma,
- Öğrencilerin genel nitelikli psikolojik sorunlarını çözmede yardımcı olma,
- Öğrencilere sağlık sorunlarını çözmede yardımcı olma,
- Öğrencilerin uyum sorunlarını çözmelerine yardımcı olma,
- Öğrencilere insan ilişkileri konusunda yardımcı olma,
- Öğrencilerin ekonomik ve sosyal programlardan yararlanmalarına yardımcı olma,

- Öğrencilerin bireysel gelişimlerini izleme ve sorunlarını çözmeye yardımcı olma,
- Öğrencilere disiplin kurallarına uymada rehberlik etme,
- Öğrencilerin disiplin sorunlarıyla mücadele etme,
- Öğrencilerin madde bağımlılığı sorunlarını çözmeye rehberlik etme,
- Öğrencilerin okul karar süreçlerine katılımını destekleme,
- Öğrenci örgütlerinin yönetiminde öğrencilere danışmanlık yapma,
- Anne, babalara/velilere öğrenciler konusunda rehberlik yapma,
- Öğrenci sorunları ile ilgili rehberlik uzman ve servisleriyle iş birliği yapma.

3.8. Temel Becerileri Geliştirme

- Öğrencilerin okuma becerilerini geliştirmelerine yardım etme,
- Öğrencilerin yazılı iletişim becerilerini geliştirmelerine yardım etme,
- Öğrencilerin sözlü iletişim becerilerini geliştirmelerine yardım etme,
- Öğrencilerin matematik becerilerini geliştirmelerine yardım etme,
- Öğrencilerin öz bakım becerilerini geliştirmelerine yardım etme,
- Öğrencilerin fiziksel ve el becerilerini geliştirmelerine yardım etme,
- Öğrencilerin toplumsal yaşama uyum sağlama becerilerini geliştirmelerine yardımcı olma,
- Öğrencilerin görsel öğeleri okuma becerilerini geliştirmelerine yardım etme,
- Öğrencilerin sanatsal becerilerini geliştirmelerine yardım etme,
- Öğrencilerin estetik yargılarının geliştirilmesine yardım etme,
- Öğrencilerin teknolojik okur yazarlık becerilerini geliştirme,
- Öğrencilerin eleştirel becerilerini geliştirme,
- Öğrencilerin kendi kendine öğrenme becerilerini geliştirmelerine yardım etme.

3.9. Özel Eğitime Gereksinim Duyan Öğrencilere Hizmet Etme

- Özel eğitime gereksinim duyan öğrencilere hizmet etmek üzere kendini hazırlama,
- Özel eğitime gereksinim duyan öğrencileri belirleme,
- Özel eğitime gereksinim duyan öğrencilerle iletişim becerilerini geliştirme,
- Özel eğitime gereksinim duyan öğrenciler için uygun öğretim malzemeleri plânlama,
- Özel eğitime gereksinim duyan öğrenciler için uygun öğretim malzemeleri sağlama,
- Özel eğitime gereksinim duyan öğrenciler için, öğrenme ortamını yeniden düzenleme,

- Özel eğitime gereksinim duyan öğrencilere uygun öğretim tekniklerini uygulama,
- Özel eğitime gereksinim duyan öğrencilerin gelişimini izleme ve değerlendirme,
- Özel eğitime gereksinim duyan öğrencilerin sınıf arkadaşları tarafından benimsenmesini özendirme,
- Özel eğitime gereksinim duyan öğrencilerin meslekî
- geleceklerini plânlama becerilerini geliştirmelerine yardım etme,
- Özel eğitime gereksinim duyan öğrencilere kişisel ve sosyal problemleri konusunda rehberlik yapma.

3.10. Yetişkinleri Eğitme

- Kendisini yetişkinlerle birlikte çalışmaya hazırlama,
- Yetişkin eğitim gereksinimini saptama,
- Bireysel eğitim gereksinimlerini belirleme,
- Yetişkin eğitimi programlarını tanıtmaya,
- Yetişkinler için öğretimi plânlama,
- Yetişkinler için aktif öğrenme ortamı oluşturma,
- Eğitim sürecini yönetme,
- Yetişkinlerin performansını değerlendirme.

3.11. Ders Dışı Etkinliklerde Bulunma

- Eğitsel kol etkinliklerine rehberlik etme,
- Okul ve zümre kurullarına katılma,
- Öğrenci velileriyle görüşme yapma,
- Okul-aile birliği/veli toplantılarına katılma,
- Öğrenci hakkında meslektaşlarıyla iş birliği yapma,
- Satın alma ve benzeri komisyonlara katılma,
- Bayrak törenini yönetme,
- Ders dışı etkinlikleri düzenleme,
- İlgi alanına göre kurs ve seminerler düzenleme,
- Okulda nöbet tutma.

3.12. Kendini Geliştirme

- Meslekî yayınları izleme,

- Bilimsel etkinliklere (kurs, seminer, sempozyum, konferans vb.) katılma,
- Eğitim-öğretim mevzuatını izleme,
- Deneyimlerini başkaları ile paylaşma,
- Yönetici ve müfettişlerle meslekî gelişim konusunda iş birliği yapma,
- Meslekî kuruluşlara aktif olarak katılma,
- Mesleği dışındaki sosyal ve kültürel etkinliklere katılma,
- Öğrencilerden kendi performansıyla ilgili geri bildirim alma,
- Meslektaşlarından, kendi performansıyla ilgili geri bildirim alma.

3.13. Okulu Geliştirme

- Okuldaki fiziksel kaynakları verimli kullanma,
- Okul-çevre etkileşimini sağlamada yönetime yardımcı olma,
- Öğretmen adaylarına uygulama öğretmenliği yapma,
- Aday öğretmenlere rehberlik yapma,
- Mezunları izleme çalışmalarına katılma,
- Okulun programları hakkında geri bildirim sağlama,
- Okul büro yönetim hizmetlerine yardımcı olma,
- Okul-işyeri koordinatörlüğü yapma,
- Fon/kaynak yaratma,
- Yönetimle iş birliği yapma,
- Okulun işleyişi ile ilgili görüş ve önerilerde bulunma,
- Okul sistemiyle ilgili sorunların çözümüne katılma.

3.14. Okul-Çevre İlişkilerini Geliştirme

- Okul çevresini tanıma,
- Okulu çevreye tanıtmaya,
- Meslek kuruluşları ile iş birliği yapma,
- Okul-aile iş birliğine katkıda bul,
- Toplumsal gelişmeye önderlik etme.

EK C - 2008 – 2009 YILINDAKİ ÖĞRETMEN ATAMALARI

2008-1

ATAMA ALANI	MİNİMUM PUAN	TOPLAM ATANAN
Beden Eğitimi	77,111	340
Bilgisayar	72,593	400
Biyoloji	89,15	5
Coğrafya	78,837	54
Din Kült. ve Ahl.Bil.	75,156	188
El Sanatları/Dekoratif San	73,905	36
Felsefe	84,775	13
Fen ve Teknoloji/Fen Bilgisi	88,716	299
Giyim/Hazır Giyim/Moda Tas.	87,201	22
Görme Engelliler Sınıfı Öğretmenliği	55,756	13
Müzik	60,149	142
Nakış	74,708	13
Okul Öncesi Öğrt	77,545	282
Psikoloji	83,135	1
Rehber Öğretmen	75,551	288
Resim İş/Resim/Görsel Sanatlar	73,178	157
Rusça	65,046	10
Sağlık Bilgisi	68,807	15
Sosyal Bilgiler	83,589	170
Sınıf Öğretmenliği	85,487	687
Teknoloji ve Tasarım	70,262	200
Trikotaj	72,293	4
Turizm ve Otelcilik Grubu	87,435	3
Türk Dili ve Edebiyatı/Dil ve Anlatım/Türk Edebiyatı	82,107	204
Türkçe	81,236	293
Zihin Engelliler Sınıfı Öğretmenliği	61,306	38
İ.H.L. Meslek Dersleri	70,021	12
İHL Meslek Dersleri Arapça	70,422	5
İlköğretim Matematik Öğr.	85,525	381
İngilizce	72,116	492
İşitme Engelliler Sınıfı Öğretmenliği	69,93	15
Toplam		4782

ALAN ADI	MIN.PUAN	ATANAN
Almanca	74,688	29
Beden Eğitimi	75,69	664
Bilişim Teknolojileri	79,791	918
Biyoloji	88,841	77
Coğrafya	81,176	86
Denizcilik-1	87,939	3
Din Kült. ve Ahl.Bil.	73,39	530
El Sanatları Teknolojisi-1	73,1	24
El Sanatları Teknolojisi-2	72,429	24
Elektrik-Elektronik Teknolojisi-2	87,443	29
Felsefe	85,897	63
Fen ve Teknoloji/Fen Bilgisi	88,798	918
Fizik	92,198	19
Gazetecilik	73,973	4
Giyim Üretim Teknolojisi	86,686	24
Görme Engelliler Sınıfı Öğretmenliği	54,229	23
Güzellik ve Saç Bakım Hizmetler	69,582	5
İHL Meslek Dersleri Arapça	60,561	44
İlköğretim Matematik Öğr.	87,939	734
İngilizce	77,57	1207
İşitme Engelliler Sınıfı Öğretmenliği	69,059	27
Japonca	69,966	1
Kimya	93,139	14
Matematik	92,747	87
Müzik	58,013	386
Okul Öncesi Öğrt	78,034	676
Psikoloji	84,671	1
Radio-Televizyon	87,226	7
Rehber Öğretmen	69,341	937
Resim İş/Resim/Görsel Sanatlar	72,28	318
Rusça	63,418	3
Sanat Tarihi	80,936	5
Sınıf Öğretmenliği	82,231	5773
Sosyal Bilgiler	83,49	363
Tarih	86,844	58
Teknoloji ve Tasarım	68,63	218
Tekstil Teknolojisi-3	80,217	19
Türk Dili ve Edebiyatı/Dil ve Anlatım/Türk Edebiyatı	83,402	386
Türkçe	85,997	397
Yiyecek İçecek Hizmetleri	83,284	24
Zihin Engelliler Sınıfı Öğretmenliği	65,504	60
	Toplam	15185

Alan Adı	Min.Puan	Atanan
Almanca	72,4	22
Beden Eğitimi	75,926	151
Bilişim Teknolojileri	76,992	418
Biyoloji	87,378	110
Coğrafya	78,887	101
Çocuk Gelişimi ve Eğitimi	75,102	45
Deniz Araçları Yapımı-1	82,271	7
Din Kült. ve Ahl.Bil.	71,41	163
El Sanatları Teknolojisi-1	70,897	32
Elektrik-Elektronik Teknolojisi-1	87,152	32
Elektrik-Elektronik Teknolojisi-2	86,127	20
Felsefe	83,109	124
Fen ve Teknoloji/Fen Bilgisi	88,485	288
Giyim Üretim Teknolojisi	86,105	12
Görme Engelliler Sınıfı Öğretmenliği	51,757	9
İ.H.L. Meslek Dersleri	68,408	23
İHL Meslek Dersleri Arapça	58,264	18
İlköğretim Matematik Öğr.	85,828	476
İngilizce	74,813	927
İşitme Engelliler Sınıfı Öğretmenliği	67,731	9
Kimya	92,2	9
Matbaa	84,051	3
Matematik	88,543	325
Muhasebe ve Finansman	87,256	26
Müzik	57,3	165
Okul Öncesi Öğrt	77,256	317
Radyo-Televizyon	84,807	4
Rehber Öğretmen	69,307	169
Resim İş/Resim/Görsel Sanatlar	71,612	183
Rusça	60,523	3
Sağlık Bilgisi	72,545	5
Sanat Tarihi	80,874	1
Sınıf Öğretmenliği	81,394	1879
Sosyal Bilgiler	83,303	142
Tarih	83,78	192
Teknoloji ve Tasarım	66,156	165
Tekstil Teknolojisi-1	73,106	9
Tesisat Teknolojisi ve İklimlendirme	84,809	9
Türk Dili ve Edebiyatı/Dil ve Anlatım/Türk Edebiyatı	81,492	386
Türkçe	83,31	480
Yiyecek İçecek Hizmetleri	79,41	31
Zihin Engelliler Sınıfı Öğretmenliği	65,314	29
TOPLAM		7519

ATAMA ALANI	MİN.PUAN	ATANAN
Acil Tıp Teknisyenliği	51,452	6
Ahşap Teknolojisi-1	80,179	16
Beden Eğitimi	77,239	47
Bilişim Teknolojileri	83,295	190
Biyoloji	86,484	43
Coğrafya	78,537	69
Çocuk Gelişimi ve Eğitimi	70,849	47
Din Kült. ve Ahl.Bil.	73,08	144
El Sanatları Teknolojisi-1	79,909	4
El Sanatları Teknolojisi-2	76,57	4
Elektrik-Elektronik Teknolojisi-1	81,633	27
Elektrik-Elektronik Teknolojisi-2	86,291	10
Felsefe	82,451	40
Fen ve Teknoloji/Fen Bilgisi	87,698	193
Gazetecilik	79,892	1
Giyim Üretim Teknolojisi	84,493	14
Görme Engelliler Sınıfı Öğretmenliği	62,559	8
Güzellik ve Saç Bakım Hizmetler	65,861	15
Halkla İlişkiler ve Organizasyon Hizmetleri	84,292	1
İ.H.L. Meslek Dersleri	77,505	21
İHL Meslek Dersleri Arapça	65,609	7
İlköğretim Matematik Öğr.	88,451	179
İngilizce	78,281	349
İşitme Engelliler Sınıfı Öğretmenliği	69,878	11
Kimya	88,701	34
Laboratuvar	82,51	14
Makine Teknolojisi-3	66,084	1
Matematik	89,447	121
Muhasebe ve Finansman	85,562	10
Müzik	63,576	68
Okul Öncesi Öğrt	72,092	1319
Pazarlama ve Perakende	87,242	2
Plastik Teknolojisi	84,386	2
Rehber Öğretmen	78,929	172
Resim İş/Resim/Görsel Sanatlar	74,353	47
Sınıf Öğretmenliği	82,42	658
Sosyal Bilgiler	82,748	76
Tarih	82,916	44
Teknoloji ve Tasarım	71,125	58
Tesisat Teknolojisi ve İklimlendirme	78,519	8
Türk Dili ve Edebiyatı/Dil ve Anlatım/Türk Edebiyatı	81,726	201
Türkçe	86,277	106
Zihin Engelliler Sınıfı Öğretmenliği	65,23	86
TOPLAM		4473

ALAN ADI	MİNİMUM PUAN	TOPLAM ATANAN
Adalet	79,391	1
Ahşap Teknolojisi	78,626	14
Beden Eğitimi	75,682	159
Bilişim Teknolojileri	81,656	263
Biyoloji	85,387	105
Büro Yön. ve Sekreterlik	79,769	10
Coğrafya	77,435	200
Çocuk Gelişimi ve Eğitimi	67,85	171
Denizcilik/Gemi Elektroniği	82,452	1
Denizcilik/Gemi Yönetimi ve Kaptanlığı	51,025	3
Din Kült. ve Ahl.Bil.	68,091	327
Din Kült. ve Ahl.Bil.	75,311	35
Eİ San.Tek./Eİ Sanatları	78,326	1
Eİ San.Tek./Nakış	74,41	6
Elektrik-Elektronik Tek./Elektrik	79,928	23
Elektrik-Elektronik Tek./Elektronik	83,658	24
Endüstriyel Otomasyon Teknolojileri	82,63	1
Felsefe	81,683	63
Fen ve Teknoloji	87,102	477
Fizik	87,464	132
Gazetecilik	77,469	1
Gıda Teknolojisi	64,919	2
Giyim Üretim Teknolojisi	84,291	5
Görme Engelliler Sınıfı Öğretmenliği	59,167	21
Görsel Sanatlar/Resim	73,006	50
Grafik ve Fotoğraf/Grafik	73,521	5
Güzellik ve Saç Bakım Hizmetler	63,301	19
Halkla İlişkiler ve Organizasyon Hizmetleri	72,605	3
Harita-Tapu-Kadastro	76,369	1
İ.H.L. Meslek Dersleri	67,376	42
İHL Meslek Dersleri Arapça	50,165	36
İlköğretim Matematik Öğr.	86,937	420
İngilizce	76,364	650
İnşaat Tek./Yapı Tasarımı	80,611	7
İşitme Engelliler Sınıfı Öğretmenliği	68,768	23
Kimya/Kimya Teknolojisi	86,678	78
Konaklama ve Seyahat Hizmetleri	85,551	3
Makine Tek./Makine Model	59,918	1
Makine Tek./Makine Ressamlığı	80,975	1
Makine Tek./Makine ve Kalıp	74,878	20
Matbaa	78,88	3
Matematik	87,427	447
Metal Teknolojisi	75,386	28
Motorlu Araçlar Teknolojisi	75,336	20
Muhasebe ve Finansman	81,078	38
Müzik	60,294	153
Okul Öncesi Öğrt	70,021	800
Pazarlama ve Perakende	80,476	2
Plastik Teknolojisi	77,292	3
Radyo-Televizyon	81,693	3
Rehber Öğretmen	70,907	688
Rusça	69,418	3

Sağlık Bilgisi	60,181	7
Sağlık/Acil Tıp	54,666	1
Sağlık/Çevre Sağlığı	50,169	1
Sağlık/Hemşirelik	56,179	42
Sağlık/Tıbbı Sekreterlik	79,241	10
Sanat ve Tasarım/Dekoratif Sanatlar	77,19	1
Seramik ve Cam Teknolojisi	75,992	1
Sınıf Öğretmenliği	80,766	1601
Sosyal Bilgiler	81,831	237
Tarih	82,532	90
Teknoloji ve Tasarım	66,255	134
Tekstil Tek./Tekstil	83,34	3
Tekstil Tek./Tekstil Dokuma-Örme	77,701	2
Tekstil Tek./Tekstil Makineleri	64,149	3
Tekstil Tek./Tekstil Terbiye	87,55	1
Tekstil Tek./Tekstil İplik	75,457	1
Tesisat Teknolojisi ve İklimlendirme	74,705	18
Türk Dili ve Edebiyatı	79,989	562
Türkçe	84,683	310
Yiyecek İçecek Hizmetleri	81,287	9
Zihin Engelliler Sınıfı Öğretmenliği	58,892	224
TOPLAM		8850

2008 – 2009 ATANAN KİŞİ SAYISI VE OLUŞAN MİNİMUM PUANLAR

BRANŞ ADI	2008 -ATANAN KİŞİ	MİN.PUAN	2009 -ATANAN KİŞİ	MİN. PUAN
AHŞAP TEKNOLOJİSİ-1	-	-	30	78.626
ALMANCA	29	74.688	22	72.4
BEDEN EĞİTİMİ	1004	75.69	357	75.682
BÜRO YÖNETİMİ VE SEKTR.	-	-	10	79.769
BİLİŞİM TEKNOLOJİLERİ	1318	72.593	871	76.992
BİYOLOJİ	82	88.841	258	85.387
COĞRAFYA	140	78.837	370	77.435
ÇOCUK GELİŞİMİ VE EĞİTİMİ	-	-	263	67.85
DİN KÜLTÜRÜ VE AHLAK BİL.	718	73.39	669	68.091
EL SANATLARI TEKNOLOJİSİ-1	-	-	36	70.897
EL SANATLARI TEKNOLOJİSİ-2	24	72.429	4	76.57
ELEKTRİK ELEKTRONİK TEK-1	-	-	82	79.928
ELEKTRİK ELEKTRONİK TEK-2	29	87.443	54	83.658
FELSEFE	76	84.775	227	81.683
FEN VE TEKNOLOJİ	1217	88.716	958	87.102
FİZİK	19	92.198	132	87.464
GAZETECİLİK	4	73.973	2	77.469
GİYİM ÜRETİM TEKNOLOJİSİ	46	86.686	31	84.291
GÖRME ENGELLİLER	36	54.229	38	51.757
GÜZELLİK VE SAÇ BAKIM	5	69.582	34	63.301
İHL MESLEK DERSLERİ	12	70.021	86	67.376
İHL MESLEK DERSİ	49	60.561	61	50.165
ARAPÇA				
İLKÖĞRETİM MATEMATİK	1115	85.525	1075	85.828
İNGİLİZCE	1699	72.116	1926	74.813
İŞİTME ENGELLİLER	42	69.059	43	67.731
JAPONCA	1	69.966	-	
KİMYA	14	93.139	121	86.678
LABORATUVAR	-		14	82.51
MATBAA	-		6	78.88
MATEMATİK	87	92.747	893	87.424
MUHASEBE VE FİNANSMAN	-		74	81.078
MÜZİK	528	58.013	386	57.3
OKUL ÖNCESİ	958	77.545	2436	70.021
PSİKOLOJİ	2	83.135	-	

RADYO -TELEVİZYON	7	87.226	7	81.693
REHBER ÖĞRETMEN	1225	69.341	1029	69.307
RESİM İŞ	475	72.28	230	71.612
RUSCA	13	63.418	6	60.523
SAĞLIK BİLGİSİ	15	68.807	12	60.181
SANAT TARİHİ	5	80.936	1	80.874
SINIF ÖĞRETMENLİĞİ	6460	82.231	4138	80.766
SOSYAL BİLGİLER	533	83.49	455	81.831
TARİH	58	86.844	326	82.532
TEKNOLOJİ VE TASARIM	418	68.63	357	66.156
TURİZM VE OTELCİLİK GRUBU	3	87.435	-	
TÜRK DİLİ VE EDEBİYATI	590	82.107	1149	79.989
TÜRKÇE	690	81.236	896	83.31
YİYECEK İÇECEK HİZMETLERİ	24	83.284	40	79.41
ZİHİN ENGELLİLER SINIFI	98	61.306	339	58.892
DİĞER	99		322	
	19.967		20.876	

* Bu sayılarda sözleşmeli öğretmen sayısı yer almamaktadır.

EK D – ÖLÇEK FORMU

ÖĞRETMEN ATAMALARINDA KULLANILAN KPSS'YE YÖNELİK DEĞERLENDİRME ÖLÇEK FORMU

Değerli öğretmen adayları

Bu form son sınıf ve mezun durumundaki öğretmen adaylarının öğretmen atamalarında kullanılan KPSS'ye yönelik görüşlerini araştırmak için geliştirilmiştir. Formu cevaplamak gönüllülük temeline dayanmaktadır ve adınızı yazmanız gerekmemektedir. Soruları yanıtlarken göstereceğiniz dikkat, samimiyet ve sabır, var olan durumun olduğu gibi ortaya konulması açısından önemlidir. Bu nedenle, lütfen formdaki hiçbir soruyu yanıtsız bırakmayınız. Ölçek formuna vereceğiniz yanıtlar gizli tutulacaktır ve sadece bilimsel amaçlarla kullanılacaktır. Katkılarınızdan dolayı teşekkür ederim.

Seda ODABAŞ

BÖLÜM-I

KİŞİSEL BİLGİLER

1. CİNSİYET:

- 1.) ERKEK ()
2.) KADIN ()

2. YAŞINIZ:

- 1.) 20-22 ()
2.) 23-24 ()
3.) 25-26 ()
4.) 27 ve üstü ()

3. MEZUNİYET DURUMU:

- 1.) SON SINIF ()
2.) MEZUN ()

4. KPSS'YE GİRİŞ SAYINIZ

- 1.) Hiç () 2.) 1 () 3.) 2 ()
4.) 3 ve üstü ()

BÖLÜM-II

	Hiç Katılmıyorum	Katılmıyorum	Kararsızım	Katılıyorum	Tamamen Katılıyorum
1.) Hayatıma yön vermemde aşmam gereken en önemli engel KPSS'dir					
2.)KPSS hazırlık sürecinde zaman zaman psikolojik gerilimler yaşıyorum					
3.)KPSS hazırlık sürecinde kendimi ruhen yıpranmış hissediyorum					
4.)Geleceğimin sınavda göstereceğim başarıya bağlı olduğunu bilmek beni kaygılandırıyor					
5.)Hayatıma dair vermem gereken birçok kararı KPSS yüzünden sürekli erteliyorum					
6.)Aldığım eğitime rağmen öğretmenlik mesleğini yapamama ihtimali beni üzüyor.					
7.)Atanamazsam ailemi hayal kırıklığına uğratacağıma inanıyorum.					
8.)KPSS sonucunda atanamazsam aileme yük olacağım.					
9.)KPSS hazırlık sürecinde aileme yük olduğum için üzüntü duyuyorum.					
10.)KPSS sonucu atanamama ihtimalimi düşünmek beni çok tedirgin ediyor					
11.)KPSS'yi kazanamamam durumunda çevremdeki insanlara(akraba, komşu, arkadaş vb.)mahcup olacağım.					
12.)Atanamadığım her yıl kendimi beceriksiz ve çaresiz hissediyorum					
13.)Bu sınavdan nefret ediyorum					
14.)KPSS'ye çalışmayıp eğlendiğim her an suçluluk duygusu yaşıyorum					
15.)Sosyal hayatıma yönelik pek çok şeyi(gezi, arkadaş sohbetleri, kitap okuma, sinema tiyatro, tv seyretme vb) KPSS'den dolayı sürekli erteliyorum					
16.)KPSS'den aldığım puanla öğretmen olarak atanamazsam tekrar KPSS'ye hazırlanacağım					
17.)KPSS ile alan bilgisi ve alan bilgisi öğretimi ölçülmelidir					

18.)KPSS puanları hesaplanırken ağırlıklı lisans ortalaması, giriş puanı vb. bazı özelliklerinde puanlamada göz önünde tutulması gerektiğini düşünüyorum.					
19.)KPSS'de sadece bilişsel beceriler değil duyuşsal becerilerinde ölçülmesi gerektiğini düşünüyorum.					
20.)KPSS'yi kazanmak için dersane, kurs seminer gibi destek etkinliklere katılmanın gerekli olduğuna inanıyorum					
21.)Eğer kursa gitmezsem KPSS'de başarılı olamayacağımı düşünüyorum.					
22.)Sınava hazırlanmak ekonomik açıdan beni çok sıkıntıya sokuyor.					
23.)Sınava yönelik hazırlık için gerekli materyallere(kitap, test, deneme, kurs vb.)sahip olmak için birçok ihtiyacımdan fedakârlık yapıyorum					
24.)KPSS de tıpkı ÖSYS gibi büyük bir rant sektörüne dönüşmüştür.					
25.)KPSS en nitelikli öğretmenleri seçme şansı sunar					
26.)Bu şartlar altında(düşük maaş,iş bulamama,KPSS vb) tekrar bir şans daha verilse yeniden öğretmen olmayı seçerdim.					
27.)KPSS herhangi bir şaibeye(kopya, sınav sorularının çalınması vb) izin vermeyen adil bir sınavdır.					
28.)KPSS puanımla öğretmen olarak atanamazsam bile farklı memurluklara atanmak beni mutlu edecektir.					
29.)Eğitim fakültelerinde verilen eğitim bilimleri ile ilgili dersler KPSS için yeterlidir					
30.)Eğitim fakültelerinde verilen genel kültür -genel yetenek ile ilgili dersler KPSS için yeterlidir.					
31.)KPSS'nin öğretmen adaylarına yönelik mevcut uygulanma biçimi (2 oturum şeklinde ve aynı gün olması) uygundur.					
32.)KPSS içeriği ile eğitim fakültelerinin müfredatı örtüşmektedir.					
33.)KPSS öğretmen seçiminde uygun bir yoldur.					
34.)KPSS öğretmen adaylarının genel kültür- genel yetenek alanındaki bilgi düzeyini ölçmede yeterlidir.					
35.)KPSS öğretmen adaylarının eğitim bilimleri alanındaki bilgi düzeyini ölçmede yeterlidir.					

EK E – BASINDA ÇIKAN KPSS İLE İLGİLİ İNTİHAR HABERLERİ

KPSS'DE BAŞARILI OLAMAYAN GENÇ ÖĞRETMEN İNTİHAR ETTİ

Bursa'da vekil öğretmenlik yapan bir kişi, bunalıma girerek intihar etti. Bursa'da vekil öğretmenlik yapan bir kişi, bunalıma girerek intihar etti. Arkasında, "Sizleri sıkıntıya sokacak, onurunuzu zedeleyecek bir şey yapmadım. Yaşamış olsam bile yine başarılı olamayacaktım" yazılı bir not bırakan öğretmenin cesedi yakınları tarafından bulundu. Edinilen bilgiye göre olay, merkez Nilüfer ilçesi Görükle Mahallesi Kardelen Sitesi'nde meydana geldi. Ertuğrul Mahallesi'ndeki bir okulda vekil öğretmenlik yapan 24 yaşındaki Fikret Ercan'ı 3 gündür göremeyen yakınları merak etti. Akrabası olan Türkan Saylan, genç öğretmeni cep telefonundan arayıp cevap alamayınca durumu polise bildirdi. Saylan, kendisinde bulunan yedek anahtarla evin kapısını polislere açtı. Eve giren polis ekipleri, genç öğretmeni kravatla oturma odasının kapı koluna asmış halde buldu. Genç öğretmenin arkasında, "Artık yorulduğum, çalışıyorum ama olmuyor. Sizleri sıkıntıya sokacak, onurunuzu zedeleyecek bir şey yapmadım. Yaşamış olsam bile yine başarılı olamayacaktım. Ölümünden kimse sorumlu değildir" yazılı mektup bıraktığı öğrenildi. Genç vekil öğretmenin, geçen yıl KPSS'ye girdiği ancak başarısız olunca girdiği bunalımdan çıkamadığı belirtildi. Fikret Ercan'ın cesedi, Bursa Adli Tıp Kurumu morguna kaldırıldı. Olayla ilgili soruşturma sürdürülüyor.

22 Mart 2010 Pazartesi - 17:06

<http://www.beyazgazete.com/haber/2010/03/22/kpss-de-basarili-olamayan-genc-ogretmen-intihar-etti.html>

BİR KPSS İNTİHARI DAHA...

Kadir öğretmen, yıllarca atanamayınca bunalıma girdi ve intihar etti. Atanamayan öğretmenler Platformu da, sayısı 12'yi bulan intiharların artmasından korkuyor

<http://www.cnnturk.com/2010/turkiye/02/19/bir.kpss.intihari.daha/564542.0/index.html>

KPSS'DE BAŞARISIZ OLUNCA İNTİHAR ETTİ

BURSA'da vekil öğretmenlik yapan ve Kamu Personeli Seçme Sınavı'nda (KPSS) başarısız olunca bunalıma girip kendini kravatla asarak yaşamına son veren öğretmen adayı Fikret Ercan'ın ağabeyi Hikmet Ercan, "Kardeşimin de en büyük korkusu KPSS'de başarılı olamamaktı. Böyle şeylerin bir daha yaşanmaması için KPSS'ye son verilsin" dedi.

<http://www.kamudanhaber.com/haber-Kpssde-basarisiz-olunca-intihar-etti-13107/> 26 Mart 2010 17:28

EĞİTİM –SEN: ÖĞRETMEN NURAN UCA’YA GÜVENCESİZLİK ÖLDÜRDÜE

Eğitim-Sen Genel Başkanı Alaaddin Dinçer, Batman'da öğretmen Nuran Uca'nın intihar sebebinin, "Aile içi şiddet ve eğitim sistemindeki çarpıklık, iş güvencesinden yoksunluk" olduğunu savundu. Dinçer, yaptığı yazılı açıklamada, öğretmen Nuran Uca'nın (25) intiharı ile kadınların içinde bulunduğu ağır koşulların neden olduğu intihar olaylarına bir yenisinin daha eklendiğini belirtti. Kadınların, yaşam sevinçlerini yitirecek kadar baskı altında tutulmalarının ve namus gerekçesiyle aile yakınları tarafından öldürülmelerinin de kabul edilemez olduğunu kaydeden Dinçer, kadın intiharlarının engellenebilmesi için yeterli adımların atılmadığını dile getirdi. Dinçer, Batman'da televizyon kablosuyla kendini asarak intihar eden Nuran Uca isimli öğretmenin, intihar sebebinin "Aile içi şiddet ve eğitim sistemindeki çarpıklık, iş güvencesinden yoksunluk" olduğunu savundu. Dinçer, mesleğini kadrolu olarak yürütememesi, iş güvencesinden yoksun olması ve aile içi baskı nedeniyle psikolojik sıkıntı içinde olduğu şeklinde bilgi aldıklarını söylediği Uca'nın, ek ders ücreti karşılığında öğretmenlik yapmaya başladığı ifade etti.

Alaadin Dinçer, şunları söyledi: "Öğretmen kadrosu alabilmek için KPSS'ye hazırlanan ve bu sınavın stresini yaşamakta olan Nuran öğretmen, ailesinden baskı ve şiddet görmeyi de sürdürmüştü. İşe ara verip KPSS'ye hazırlanma isteğine, eve getirdiği gelirden yoksun kalmak istemeyen ailesi sıcak bakmamış. Anlatımlar, Nuran öğretmenin son günlerde bir de duygusal bir ilişki yaşadığı gerekçesi ile ailesinden gördüğü şiddetin arttığı ve eve hapsedildiği yönünde."

Sorumluların kadının can güvenliğini korumak için yükümlülükleri olduğunu dile getirerek MEB'e seslenen Dinçer, "MEB, Eğitim Fakültesi mezunu öğretmen adaylarının çilesine son versin. Eğitim Fakültesi mezunlarının, kadrolu öğretmenler olarak bir an önce atamaları yapılınsın" dedi

<http://www.memurlar.net/haber/79306/>

EK F – BASINDA KPSS’DEKİ KOPYA OLAYLARI HABERLERİ

KPSS'DE KOPYA SKANDALI

Iğdır'da, Kamu Personel Seçme Sınavı'nda (KPSS) kopya çekildiği iddialarıyla ilgili gözaltına alınan 30 kişi adliyeye sevk edildi. 27 Haziranda yapılan KPSS'de cep telefonuyla kopya çektikleri iddia edilen 3 zanlı ile bu şüphelilere yardım ettikleri belirtilen aralarında 3 okutmanın da bulunduğu toplam 30 kişi gözaltına alındı. Polis ve jandarmanın birlikte yürüttüğü soruşturma doğrultusunda gözaltına alınan zanlıların kopya çekerken kullandıkları cep telefonu, kulaklık ve 3 dizüstü bilgisayara da el konuldu. Sorgusu tamamlanan zanlılar, Iğdır Adliyesine sevk edilirken, konuyla ilgili soruşturmanın devam ettiği belirtildi. Iğdır'da, 27 Haziranda KPSS için çevre illerden geldiği belirlenen ve kimlikleri açıklanmayan 3 kişi hakkında, Iğdır'da değişik okullarda girdikleri sınavda cep telefonuyla kopya çektikleri gerekçesiyle ÖSYM görevlilerince gerekli işlem yapılmasının ardından, polis bu kişileri gözaltına alarak soruşturma başlatmıştı.

http://www.sabah.com.tr/Gundem/2009/06/29/kpsde_kopya_skandali

KPSS’DE KOPYA SKANDALI! SINAVIN İPTALİ İSTENİYOR

Iğdır'da, 60'a yakın öğretmenin, kurdukları bir merkezden Türkiye'nin değişik illerinde Kamu Personel Seçme Sınavı'na giren ve para karşılığında anlaştıkları kişilere de soruların cevaplarını telekonferans sistemiyle iletmesi iddia edildi. Sınavın iptali isteniyor... Iğdır Emniyet Müdürlüğü'nün 27 Haziran 2009 tarihinde Kamu Personel Seçme Sınavı'nda (KPSS) kopya çekildiği iddialarıyla ilgili yaptığı soruşturma devam ediyor. Soruşturma kapsamında şimdiye kadar gözaltına alınan 30 kişiden 4'ü tutuklanırken, konuyla ilgili yeni bulgulara da ulaşıldı. Polisin soruşturmasında, söz konusu sınavın yapıldığı gün, çevre illerden Iğdır'a geldiği belirlenen 60'a yakın öğretmenin, fotoğraflanarak ele geçirilen soru kitapçığını çözmek için 5 ayrı yerde merkez kurdukları tespit edildi. Öğretmenlerin, daha önce para karşılığında anlaştıkları ve çevre illerden gelerek Iğdır'da sınava giren kişilere, soruların cevaplarını ilettilerini öğrenildi. Bunun üzerine, Iğdır Cumhuriyet Başsavcılığı'nın talimatıyla genişletilen soruşturmada, öğretmenlerin yalnızca Iğdır'da değil Ankara, İzmir, Bursa, Giresun, Erzurum ve Trabzon başta olmak üzere Türkiye'nin değişik illerinde sınava giren öğrencilere de aynı yöntemle soruların cevaplarını iletmesi belirlendi. Söz konusu iddialarla ilgili kişilerin adreslerinde yapılan aramalarda çok sayıda bilgisayar, cep

telefonu, cep telefonu kulaklığı, fotoğraf makineleri ve suçla ilgili olduğu değerlendirilen dokümanlara ulaşıldığı kaydedildi. Polis, konuyla ilgili 20 kişinin daha yakalanması için başlattığı çalışmalar sürüyor. Iğdır'da, 5 gün önce KPSS için çevre illerden geldiği belirlenen ve kimlikleri açıklanmayan 4 kişi hakkında, değişik okullarda girdikleri sınavda cep telefonu kopya çektikleri gerekçesiyle ÖSYM görevlilerince gerekli işlem yapılmasının ardından, polisin başlattığı soruşturma kapsamında gözaltına alınan 30 kişiden 4'ü tutuklanarak cezaevine gönderilmişti. Kamu Personeli Seçme Sınavı'nın (KPSS) iptal edilmesi istendi. Iğdır Eğitim Sen Şube Başkanlığı'ndan yapılan yazılı açıklamada, bu olayın geniş yankı uyandırdığı, kopya çekilmesinin Türkiye genelinde organize olarak yapıldığı, Iğdır'da ise ana örgütlemesinin olduğu şüphesi bulunduğu bildirilen açıklamada, "Savcılığın yürüttüğü soruşturmanın temeli ise sınav sorularının sınavdan önce ele geçirildiği üzerinedir. Tek başına bu şüphe bile sınavın iptal gerekçesi sayılmalıdır" denildi. 1973 ve 1999 yıllarındaki üniversite sınav sorularının çalındığı ortaya çıkınca sınavların iptal edildiği ve yeni sorularla sınavın tekrar yapıldığı anımsatılan açıklamada, şunlar kaydedildi: "Bu aşamada kimlerin soruları aldığı kimlerin almadığı tespitinin mümkün olmadığı göz önüne alındığında sınavın derhal iptal edilmesi gerekiyor. Öğrenci Seçme ve Yerleştirme Merkezi, bu konuda daha fazla sessiz kalmamalıdır. KPSS'de bir kişi bile mağdur olmuşsa maliyeti ne olursa olsun genel eşitlik ilkesi gereğince sınavın iptali gerekmektedir. Biz, Eğitim Sen olarak bu konunun takipçisi olacağız."

<http://www.ilkhbergazetesi.com/kpssde-kopya-skandali-sinavin-iptali-isteniyor/>

KPSS İPTAL MI EDİLECEK?

KPSS'deki kopya skandalının ardından sınavın iptal edilmesi gündeme geldi. Iğdır Eğitim Sen Şube Başkanlığı'ndan yapılan yazılı açıklamada, Iğdır'da 27 Haziran tarihinde yapılan Kamu Personeli Seçme Sınavı'nda (KPSS) kopya çekildiği iddiasıyla 30 kişinin gözaltına alındığı ve 4 kişinin tutuklandığı hatırlatıldı. Bu olayın geniş yankı uyandırdığı, kopya çekilmesinin Türkiye genelinde organize olarak yapıldığı, Iğdır'da ise ana örgütlemesinin olduğu

şüphesi bulunduğu bildirilen açıklamada, "Savcılığın yürüttüğü soruşturmanın temeli ise sınav sorularının sınavdan önce ele geçirildiği üzerinedir. Tek başına bu şüphe bile sınavın iptal gerekçesi sayılmalıdır" denildi. 1973 ve 1999 yıllarındaki üniversite sınav sorularının çalındığı ortaya çıkınca sınavların iptal edildiği ve yeni sorularla sınavın tekrar yapıldığı anımsatılan açıklamada, şunlar kaydedildi: "Bu aşamada kimlerin soruları aldığı kimlerin almadığı tespitinin mümkün olmadığı göz önüne alındığında sınavın derhal iptal edilmesi gerekiyor. Öğrenci Seçme ve Yerleştirme Merkezi, bu konuda daha fazla sessiz kalmamalıdır. KPSS'de bir kişi bile mağdur olmuşsa maliyeti ne olursa olsun genel eşitlik ilkesi gereğince sınavın iptali gerekmektedir. Biz, Eğitim Sen olarak bu konunun takipçisi olacağız."

<http://www.showhaber.com/kpss-iptal-mi-edilecek-159651.htm>03 Temmuz 2009, 13:57

ÖSYM, KPSS KONUSUNDA DUYARSIZ (5 TEMMUZ 2009)

Geçen yıl bir dersanenin başvurusu üzerine 2008 KPSS Eğitim Bilimleri sınavındaki iki soru, mahkemece iptal edilmişti. Ancak aradan aylar geçmesine rağmen ÖSYM ne yaptığı konusunda hiçbir bilgilendirme yapmadı. Şimdi ise çok ciddi bir şekilde KPSS'de kopya çekildiği iddiaları basında yer almaktadır. Şuana kadar 9 kişi tutuklanmıştır. Binlerce aday tedirgindir. Ancak ÖSYM Başkanı bir bilgilendirmeyi dahi çok görmektedir. İşte medyada yer alan haberler. 2009 KPSS Sınavı 2009-KPSS Sınav sonuçları açıklandı. ÖSS ve KPSS’de iptal yok, sonuçlar hafta sonu 2009 KPSS’ye katılacak öğretmen adayları için bilgilendirme duyurusu 2009 KPSS’ye giren adayın puanı iptal olur mu? 2009 KPSS sınav sonuçları hangi personel alımlarında kullanılacak? Iğdır’da, 60’a yakın öğretmenin, kurdukları bir merkezden Türkiye’nin değişik illerinde Kamu Personel Seçme Sınavı’na (KPSS) giren ve para karşılığında anlaştıkları kişilere de soruların cevaplarını telekonferans sistemiyle ilettiği iddia edildi. AA muhabirinin aldığı bilgiye göre, Iğdır Emniyet Müdürlüğü’nün KPSS’de kopya çekildiği iddialarıyla ilgili yaptığı soruşturma devam ediyor. Soruşturma kapsamında şimdiye kadar gözaltına alınan 30 kişiden 4’ü tutuklanırken, konuyla ilgili yeni bulgulara da ulaşıldı. Polisin soruşturmasında, söz konusu sınavın yapıldığı gün, çevre illerden Iğdır’a geldiği belirlenen 60’a yakın öğretmenin, fotoğraflanarak ele geçirilen soru kitapçığını çözmek için 5 ayrı yerde merkez kurdukları tespit edildi.

Öğretmenlerin, daha önce para karşılığında anlaştıkları ve çevre illerden gelerek Iğdır’da sınava giren kişilere, soruların cevaplarını ilettikleri öğrenildi. Bunun üzerine, Iğdır Cumhuriyet Başsavcılığının talimatıyla genişletilen soruşturmada, öğretmenlerin yalnızca Iğdır’da değil Ankara, İzmir, Bursa, Giresun, Erzurum ve Trabzon başta olmak üzere Türkiye’nin değişik illerinde sınava giren öğrencilere de aynı yöntemle soruların cevaplarını ilettiği belirlendi. Söz konusu iddialarla ilgili kişilerin adreslerinde yapılan

aramalarda çok sayıda bilgisayar, cep telefonu, cep telefonu kulaklığı, fotoğraf makineleri ve suçla ilgili olduğu değerlendirilen dokümanlara ulaşıldığı kaydedildi. Polisin, konuyla ilgili 20 kişinin daha yakalanması için başlattığı çalışmalar sürüyor. Iğdır'da, 5 gün önce KPSS için çevre illerden geldiği belirlenen ve kimlikleri açıklanmayan 4 kişi hakkında, değişik okullarda girdikleri sınavda cep telefonuyla kopya çektikleri gerekçesiyle ÖSYM görevlilerince gerekli işlem yapılmasının ardından, polisin başlattığı soruşturma kapsamında gözaltına alınan 30 kişiden 4'ü tutuklanarak cezaevine gönderilmişti.

KPSS'NİN İPTALİ TALEBİ

Iğdır Eğitim Sen Şube Başkanlığı, Kamu Personeli Seçme Sınavı'nda (KPSS) kopya çekilmesi ve tutuklanmaların olmasında dolayı sınavın iptal edilmesini istedi. Şube Başkanlığından yapılan yazılı açıklamada, Iğdır'da 27 Haziran 2009 tarihinde yapılan KPSS'de kopya çekildiği iddiasıyla 30 kişinin gözaltına alındığı ve 4 kişinin tutuklandığı hatırlatıldı. Bu olayın geniş yankı uyandırdığı, kopya çekilmesinin Türkiye genelinde organize olarak yapıldığı, Iğdır'da ise ana örgütlemesinin olduğu şüphesi bulunduğu bildirilen açıklamada, "Savcılığın yürüttüğü soruşturmanın temeli ise sınav sorularının sınavdan önce ele geçirildiği üzerinedir. Tek başına bu şüphe bile sınavın iptal gerekçesi sayılmalıdır" denildi. 1973 ve 1999 yıllarındaki üniversite sınav sorularının çalındığı ortaya çıkınca sınavların iptal edildiği ve yeni sorularla sınavın tekrar yapıldığı anımsatılan açıklamada, şunlar kaydedildi: "Bu aşamada kimlerin soruları aldığı kimlerin almadığı tespitinin mümkün olmadığı göz önüne alındığında sınavın derhal iptal edilmesi gerekiyor. Öğrenci Seçme ve Yerleştirme Merkezi, bu konuda daha fazla sessiz kalmamalıdır. KPSS'de bir kişi bile mağdur olmuşsa maliyeti ne olursa olsun genel eşitlik ilkesi gereğince sınavın iptali gerekmektedir. Biz, Eğitim Sen olarak bu konunun takipçisi olacağız."

KPSS'DE SORULAR ÇÖZÜLÜP DAĞITILDIĞI İDDİA EDİLDİ

CİHAN - Iğdır'da Kamu Personeli Seçme Sınavı (KPSS)'nda kopya olayına karıştığı öne sürülen 25 kişiden 4'ü tutuklanarak Iğdır Kapalı Cezaevi'ne gönderildi. KPSS Çetesinin lideri olduğu iddia edilen T.Ş.'nin sınavın yapıldığı gün aldığı paralarla kaçmak isterken Iğdır Emniyet Müdürlüğü Kaçakçılık ve Organize Suçlarla Mücadele Şube ekipleri tarafından yakalandığı öğrenildi. Iğdır'da, 27-28 Haziran tarihinde yapılan KPSS'de kopya çektikleri ve çekilmesine yardım ettikleri iddiasıyla gözaltına alınan 25 kişiden 4'ü tutuklanmaları istemiyle çıkarıldıkları mahkemece tutuklanırken, 7'si 5 bin TL kefalet, diğerleri de tutuksuz yargılanmak üzere serbest bırakıldı.

SINAV SORULARI IĞDIR'DA ÇÖZÜLÜP TÜRKİYE GENELİNE DAĞITILDI İDDİASI

Bu arada fotoğrafları çekilen soru kitapçıklarının farklı illerden gelen 60 öğretmen tarafından 5 evde çözülerek Ankara, Bursa, Giresun, Trabzon, İzmir, Erzurum illerinde KPSS'ye giren ve sınavı kazanmak için 8 bin TL rüşvet verenlere dağıtıldığı ileri sürüldü. İddiaya göre Iğdır'daki 5 evde bir araya gelen şebeke üyelerinin konferans sistemini kurarak a, b, c ismi verilen soru kitapçıklarına birer kod (hapşırma, öksürme, hıçkırma) verdi. Sınava giren şahısa özel olarak hazırlanan cep telefonuna bağlantılı ve 2 saat şarjlı kulak içi kemik kulaklıklar, cep telefonları titreşime alınarak sınava giren şahısa kendi telefonunun kodunu vererek tek tek cevaplar verilerek sınavı kazanması sağlandı. Sınav için Iğdır'a Türkiye'nin çeşitli illerinden bin kişinin geldiği Iğdır Emniyet Müdürlüğü Kaçakçılıkla Mücadele şube ekipleri tarafından tespit edildi. İl Emniyet Müdürlüğü'nden konuyla ilgili yapılan açıklamada şöyle denildi: "27-28 Haziran tarihlerinde ilimizde yapılan Kamu Personeli Seçme Sınavı esnasında sınav soru kitapçıklarının dışarıya çıkartılarak soru cevaplarının sınava katılan şahıslara cep telefonları vasıtasıyla bildirileceği ve bu yöntemle kopya çekileceği, bu amaçla ilimizle ilgisi bulunmayan çok sayıda kişinin sınav zamanı ilimize geleceği, organizasyonu yapanların bu işlemler karşılığında para alacakları şeklinde bilgiler intikal etmesi üzerine ilimiz Cumhuriyet Başsavcılığı'nın talimatlarına istinaden konuyla ilgili soruşturma başlatılmıştır. Soruşturma kapsamında görevlilerimizce yapılan çalışmalar sırasında 27 Haziran'da söz konusu KPSS esnasında sınav sorularının dışarıya fotoğraflanmak suretiyle çıkartıldığı ve çıktılarının alındığı, soruları cevaplandırmak üzere ilimize değişik illerden gelen öğretmenler tarafından soruların cevaplandırıldığı, bu cevapların ilimizde ve başka illerde sınava katılan kişilere cep telefonu ve kulak içerisine gizlenebilen bluetooth kulaklık ve cep telefonu ile bildirildiği ayrıca dijital ortamda çalınan sınav soru kitapçıklarının ve cevaplarının başka illerdeki irtibatlı şahıslara internet yoluyla aktarıldığı tespit edilmiştir. Cumhuriyet Başsavcılığı'nın talimatları doğrultusunda 27 Haziran'da Kaçakçılık ve Organize Suçlarla Mücadele Şube Müdürlüğü'müzce operasyon başlatılmış olup yapılan çalışmalar sırasında aralarında üniversite öğretim görevlileri ve öğretmenlerin de bulunduğu toplam 25 şahıs gözaltına alınmış, şahıslarla bağlantılı adreslerde yapılan aramalar neticesinde çok sayıda bilgisayar, cep telefonu, cep telefonu kulaklığı, fotoğraf makineleri ve suçla ilgili olduğu değerlendirilen dokümanlara el konulmuştur. Şahıslar, haklarında suç örgütü kurmak, rüşvet alıp vermek suçlarıyla ilgili olarak hazırlanan tahkikat evrakı ile birlikte 01.07.2009 günü adli mercilere intikal ettirilmişler, bu şahıslardan 11 şahıs Cumhuriyet

Başsavcılığı'nca tutuklanma talebiyle yetkili mahkemeye sevk edilmiş, 7 şahıs kefaletle serbest bırakılmak üzere mahkemeye sevk edilen şahısların tamamı mahkemece tutuklanmıştır." Öte yandan, Eğitim-Sen üyesi bir grup eğitimci basın açıklaması yaparak, kopya olayının karıştığı KPSS'nin iptal edilmesini istedi.

KPSS'DE KOPYA ÇEKEN TUTUKLU SAYISI 9'A YÜKSELDİ

Iğdır'da, Kamu Personeli Seçme Sınavında (KPSS) kopya çekildiği iddialarıyla çıkarıldıkları mahkemece kefaletle serbest bırakılan 5 kişi tutuklandı. Böylece olayla ilgili tutuklu sayısı 9'a yükseldi. AA muhabirinin edindiği bilgiye göre, Iğdır'da KPSS'de kopya çekildiği iddiasıyla tutuklanan ancak daha sonra kefaletle serbest bırakılan 7 kişinin Savcılıkça yeniden tutuklanması talep edildi. Talebi görüşen nöbetçi mahkeme, söz konusu 7 kişiden 5'inin yeniden tutuklanmasına karar verdi. Söz konusu 5 kişinin de tutuklanmasıyla tutuklu sayısı 9'a yükseldi. Iğdır'da 27 Haziran 2009 tarihinde yapılan KPSS'de kopya çekildiği iddiasıyla 30 kişi gözaltına alınmış, bunlardan 4'ü tutuklanmış, 7'si ise kefaletle serbest bırakılmıştı. İddialarla ilgili 20 kişinin aranmasına devam ediliyor.

<http://www.memurlar.net/haber/143607/>

YÖK BAŞKANININ TARTIŞILACAK SÖZLERİ

YÖK Başkanı Prof. Dr. Yusuf Ziya Özcan, Doğu ve Güneydoğu illerindeki öğrencilerin yer bulamadığı için üniversite sınavına farklı illerde girmek zorunda kalmalarına farklı bir boyut kazandırdı. Doğu ve Güneydoğu illerinde kopya olaylarının daha fazla yaşanmasına dikkat çeken Özcan, "Türkiye'de özellikle Doğu ve Güneydoğu bölgelerinde imtihana girmek isteyenler çok. Herhalde oralarda suiistimale açık şeyler daha kolay oluyor diye gidiyorlar. Bunun bir anlamı olmalı. Ankara'dan, Mardin'e neden sınava girmek için gideyim ki?" dedi. YÖK Genel Kurulu, dün Özcan başkanlığında toplandı. Toplantıya verilen arada gazetecilerin sorularını yanıtlayan Özcan, şunları söyledi: "Bu konuda ciddi problem var. Türkiye'nin çok çeşitli yerlerinden insanların oralarda imtihana girmek istemesi. Kopya üniversite sınavında çok olmuyor, ama KPSS'de mesela çok sık olduğu bilinen bir gerçek. Herkes biliyor. Bunun önüne geçmek için Diyarbakır, Şanlıurfa gibi büyük şehir merkezlerinde sınav yapılabilir."

<http://www.hurriyet.com.tr/gundem/14574115.asp> (30 Nisan 2010)

ÖZGEÇMİŞ

1982 yılında Trabzon-Maçka'da doğmuştur. İlkokulu Kaynarca İlköğretim Okulunda, liseyi Tuzla Süper Lisesinde tamamladıktan sonra 2002 yılında başladığı Gazi Üniversitesi Eğitim Fakültesi Fen Bilgisi Öğretmenliği bölümünü 2006 yılında tamamlamıştır.2007 yılında Sakarya Üniversitesi Eğitim Bilimleri bölümü Eğitim Programları ve Öğretim anabilim dalında yüksek lisans öğrenimine başlamıştır.2008 yılından beride Yediiklim Yayıncılık'ta görev yapmaktadır.